ONINKLIJKE
JKSWACHTSCHOOL
CHOOL VOOR OFFICIEREN
ommando

ichtmachtlaan, 10
040 BRUSSEL
el: (02)642 70 05
emilcom: (9 2200)70 05
ax: (02)642 70 06

Uitgiftenummer	:	Kaderschool 061/CP
Uitgiftedatum	:	07-07-2000
Klassering	:	DK 670
Beheerseenheid	:	Sch Offr
Versienummer	:	
Veiligheidsgraad		PRIVE
Aantal blz.	:	622
Bijlage(n)	:	0
Taalversie(s)	:	N
Kenmerk PC	:	Neufchd0.doc

Verspreiding : DGP

ONDERWERP : **Administratief-tuchtrechtelijk onderzoek "NEUFCHATEAU-DE BAETS" - Gevolg gegeven door de eenheidscommandant**

Referentie(s) :

1. **Wet van 27 december 1973 betreffende het statuut van het personeel van het operationeel korps van de rijkswacht**
2. **Reglement betreffende de uitoefening van het ambt (korpsnota DGP/DPB - 1050 - CD 670 van 30 juni 1994)**
3. **N DPB/BR-189 DK 670 d.d. 09-04-1999 (aanwijzing van een KorpsComd en een E Comd)**
4. *Verborgen overeenkomstig de wet van 11 april 1994*
5. *Verborgen overeenkomstig de wet van 11 april 1994*
6. **N KaderSch/055/CP DK 670 d.d. 28 juni 2000 (mededeling klassering zonder gevolg aan Adjt DE BAETS)**
7. *Verborgen overeenkomstig de wet van 11 april 1994*

Dossierbeheerder : , Majoor Johan TEIRLINCK, Tel. (02)6427010 of (9 2200)7010

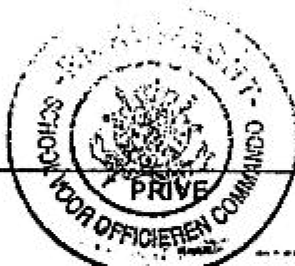
Gelieve hierbij de analyse en de conclusies te willen vinden van het administratief tuchtrechtelijk onderzoek "NEUFCHATEAU - DE BAETS" die ik als eenheidscommandant "ad hoc" van Adjt DE BAETS heb geleid.
Mijn analyse steunt grotendeels op geverifieerde elementen die zijn geput uit het voorafgaand onderzoek dat werd gevoerd door Cdt Jur LINERS.

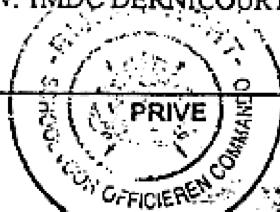
In raam van het voorafgaand onderzoek werden drie afzonderlijke nota's opgesteld die respectievelijk betrekking hebben op:

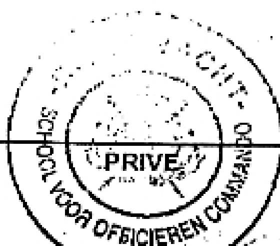
- *Verborgen overeenkomstig de wet van 11 april 1994*
- *Verborgen overeenkomstig de wet van 11 april 1994*
- *Verborgen overeenkomstig de wet van 11 april 1994*

majoor Johan TEIRLINCK
eenheidscommandant "ad hoc"

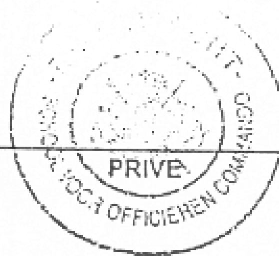
INHOUDSOPGAVE

PRIVE
SCHOOL VOOR OFFICIEREN COMMANDO

5. HOOFDSTUK III

DE ANALYSE VAN DE HERLEZINGEN

3 DE ANALYSE VAN DE HERLEZINGEN

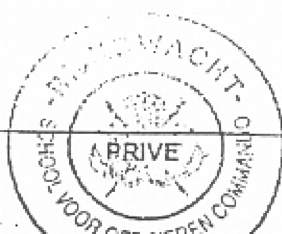
Chronologie

1ste trimester 1997	*: summiere herlezing door de Cdt DUTERME*
3 juni 1997	*: nota Nr 0878 van de Cdt DUTERME*
2 juli 1997	*: eerste herlezing Ant 256 (13 Nov,18 Nov 96,1Feb 97)*
18 augustus 1997	*: informatieverslag van de Cdt DUTERME)*
26 augustus 1997	*: PV Nr 25.66.110879/97 van de Cdt DUTERME)*
10 oktober 1997	*: PV Nr 152.484/97 van 1MDC DERNICOURT*
27 oktober 1997	*: tweede herlezing Ant 401/97 (verhoren 1-9)*
17 december 1997	*: derde herlezing Ant 450/97 (verhoren 10-13)*
5 februari 1998	*: vierde herlezing Ant 59/98 (verhoren 14-17)*

3.1 Summiere herlezing gedaan door Cdt DUTERME (begin 1997) selectieve herlezing van een beperkt aantal verhoren

In het eerste trimester van 1997 gaat Cdt DUTERME over tot het herlezen van een aantal verhoren van X1.

Over de herlezing gedaan door Cdt DUTERME werd geen verslag teruggevonden. Cdt DUTERME heeft zich blijkbaar beperkt tot het maken van een aantal aantekeningen met potlood op de documenten zelf.

3.2 Nota van Cdt DUTERME d.d. 03 juni 1997 (Ant Nr 0878)

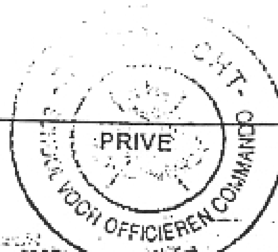
Zie luik DUTERME

In deze nota haalt de Comd van de antenne scherp uit tegen de methodologie en de attitude van Adjt DE BAETS.

Het is niet onwaarschijnlijk dat de verwijten van Cdt DUTERME aan het adres van Adjt DE BAETS, benevens zijn persoonlijke ervaring met betrokkene, voor een groot deel zijn ingegeven door de vaststellingen die hij heeft gedaan n.a.v. zijn persoonlijke herlezing en misschien ook door de eerste vaststellingen gedaan door de herlezers. Hierover schrijft hij in zijn nota:

"...J'ai constaté dans les auditions de l'Adjt De Baets que j'ai lues (je ne les ai pas toutes lues ni visionnées)...Sur base de mes constatations confortées par d'autres enquêteurs, j'ai sollicité une équipe pour relire et analyser les auditions de la victime entendue par l'Adjt De Baets..."

De verwijten geformuleerd in de nota van de Cdt DUTERME d.d. 3 juni 1997 - Ant Nr 0878 worden verder in dit dossier geanalyseerd.

3.3 Eerste herlezing door een ploeg o.l.v. 1MDC DERNICOURT (Ant 256) N.Ant 256 d.d. 2 juli 1997, selectieve herlezing van een beperkt aantal verhoren

Op 2 juli 1997 wordt het eerste herlezingverslag uitgebracht.

De eerste twee vragen die zich gesteld hebben m.b.t. deze eerste herlezing zijn de volgende:

"Wat laat mij toe

en

wat zet mij aan

om als eenheidscommandant van Adjt DE BAETS deze herlezing te analyseren?"

Deze twee vragen vinden een antwoord in de punten 5.3.1. en 5.3.2. Infra.

3.3.1 *Regelmatigheid van de vatting van de eenheidscommandant*

Als eenheidscommandant van Adjt DE BAETS ben ik gevat om de eventuele feiten op administratief-tuchtrechtelijk gebied te onderzoeken, die betrokkene zou hebben gepleegd tijdens zijn verblijf in de BOB BRUSSEL.

De vaststellingen waarop de herlezingen slaan, en dus ook deze gedaan n.a.v.de eerste herlezing Ant 256, vallen binnen deze periode en dus binnen dit mandaat.

De herlezingverslagen werden opgenomen in het dossier 231/97 van de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET waarvoor de Heer Procureur Generaal de toelating tot gebruik voor administratieve doeleinden heeft verleend op 15 mei 1998.

Het herlezingverslag Ant 256 kan, gelet op mijn vatting als eenheidscommandant en de toelating van de Heer Procureur Generaal, gebruikt worden in het raam van dit administratief-tuchtrechtelijk onderzoek.

3.3.2 *Motivering van de noodzaak om deze eerste herlezing te analyseren*

Deze eerste herlezing kan gerust beschouwd worden als één van de belangrijke documenten van dit administratief-tuchtrechtelijk onderzoek. Ik heb inderdaad mogen vaststellen dat het leeuwenaandeel van de verwijten die aan Adjt DE BAETS worden gemaakt, hun oorsprong vinden in de vaststellingen gedaan in deze herlezing. ***De persoonlijke herlezing van Cdt DUTERME en de eerste herlezing Ant 256 hebben blijkbaar een fundamentele impact gehad op:***

3.3.2.1 de nota van 3 juni 1997 van de Cdt DUTERME *(het is niet onwaarschijnlijk dat Cdt DUTERME zijn eigen vaststellingen bevestigd zag door deze gedaan door andere onderzoekers en meer bepaald door de prille vaststellingen van de herlezers);*

3.3.2.2 het informatieverslag van 18 augustus 1997 van de Cdt DUTERME;

3.3.2.3 het PV van 26 augustus 1997 van de Cdt DUTERME (voor schriftvervalsing);

3.3.2.4 de informatie van de magistraten;

3.3.2.5 de genomen maatregelen t.a.v. bepaalde speurders en van de onderzoeken;

3.3.2.6 de verwijdering van de in opspraak gebrachte speurders;

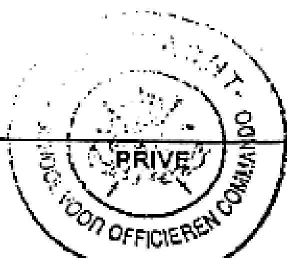
3.3.2.7 het gerechtelijk onderzoek 231/97;

3.3.2.8 het administratief onderzoek.

In zijn nota's en in zijn PV verwijst Cdt DUTERME rechtstreeks of onrechtstreeks naar deze herlezing om de aantijgingen aan het adres van Adjt DE BAETS te staven.

Het objectief voeren van dit administratief-tuchtrechtelijk onderzoek was dus NIET MOGELIJK zonder een analyse te maken van deze eerste herlezing.

Het is en het kan echter de bedoeling niet zijn om een waarde-oordeel te vellen over deze herlezing. Dit is duidelijk mijn taak niet. Mijn enige betrachting is na te gaan in welke mate de gedane vaststellingen gefundeerd zijn en wat de verantwoordelijkheid is van Adjt DE BAETS m.b.t. deze vaststellingen.

3.3.3 Voorwerp van de eerste herlezing

De eerste herlezing slaat op slechts drie van de zeven verhoren van de getuige X1 die betrekking hebben op de Champignonnière. Deze werden afgenomen in het raam van het onderzoek 64/85 van de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN.

Het gaat over de verhoren van 13 november 1996, 18 november 1996 en 01 februari 1997. *(zie tijdslijn : "Overzicht van de verhoren van de getuige X1".*

3.3.4 Belangrijke aspecten die betrekking hebben op de herlezing

3.3.4.1 Welke personen hebben het herlezingverslag getekend?

Dit aspect is ondermeer belangrijk om precies te bepalen welke onderzoekers-herlezers zouden moeten verhoord worden om bepaalde elementen te verduidelijken.

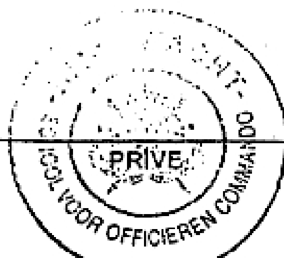
Het herlezingverslag is getekend door 1MDC DERNICOURT, 1MDL NÖLLER en 1MDL GERARD. Het verslag werd overgemaakt aan Cdt DUTERME.

Het is blijkbaar Cdt DUTERME die de herlezers aanduidt. Dit blijkt ook het geval te zijn voor de andere herlezingen die uitgevoerd worden op basis van het kantschrift van de Heer Onderzoeksrechter LANGLOIS van 11 juli 1997 waarbij een "algemene herlezing" wordt gevraagd.

3.3.4.2 Wie heeft deze herlezing gevraagd ?

Dit aspect lijkt mij belangrijk in een onderzoek dat ten laste en ten ontlaste wordt gevoerd.

a *Volgens het herlezingverslag werd de herlezing van de verhoren van X1 aangekondigd op de vergadering van 25 april 1997, waarop de vertegenwoordigers van de verschillende parketten aanwezig waren, samen met ondermeer de onderzoekers betrokken in het dossier BAGOU en een aantal experts. Deze herlezing zou uitgevoerd zijn op vraag van de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN in het raam van zijn dossier 64/85 : "La Champignonnière".*

Ik heb hierbij echter volgende bemerkingen of vaststellingen :

1. De memo van de vergadering van 25 april 1997 die is opgesteld door de Heer Nationale Magistraat maakt hier geen melding van.

2. Ik heb in het dossier geen geschreven opdracht van de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN teruggevonden.

In zijn brief van 22 juni 1997 gericht aan de Comd Dist BRUSSEL vermeldt de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN:

"Les déclarations d'une des victimes (Mevrouw WATERSCOOT)*, et dont question dans un des dossiers traités par la cellule, s'avèrent actuellement manquer de crédibilité. En conséquence de quoi, une serie d'autres enquêteurs a pu être dégagée lesquels sont chargés entre autre d'objectiver les déclarations de la victime dénommée "X1", principal témoin de l'affaire sous rubrique. Nonobstant la nécéssité de ces devoirs,* ***je n'al personnellement formulé de demande quant à ces renforts."***

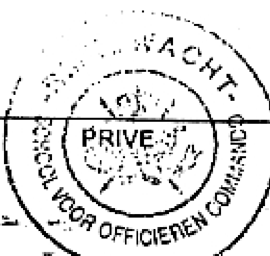
Als antwoord op deze brief van 22 jun 1997, schrijft de Comd Dist BRUSSEL op 1 juli 1997 in zijn brief Jud/70379001/M:

"Quant à votre évocation des renforts affectés à l'objectivation des propos de la victime "X1", ***que vous n'avez certes pas sollicités,*** *cette mesure avait été annoncée et motivée lors de la réunion de coordination du 25 Avril 1997 à laquelle vous assistiez."*

b *De Cdt DUTERME schrijft in zijn nota 0878 d.d. 3 juni 1997:*

"...J'ai constaté dans les auditions de l'Adjt De Baets que j'ai lues (je ne les ai pas toutes lues ni visionnées)...Sur base de mes constatations confortées par d'autres enquêteurs, j'ai sollicité une équipe pour relire et analyser les auditions de la victime entendue par l'Adjt De Baets..."

c *Één van de herlezers, met name de 1MDC DERNICOURT, verklaart op 4 december 1999: "Il existe un mémo de la réunion du 25 avril 1997. Etait annexée à ce mémo une note du Major Guissard demandant de décortiquer les auditions des témoins X en vue d'objectiver leurs dires. J'ai ainsi été désigné par le Cdt DUTERME pour une lecture critique des auditions du témoin X1 dans le cadre du dossier 64/85 du juge VAN ESPEN. Avant d'entamer cette mission, je me suis rendu chez le juge d'instruction pour confirmation. Le juge VAN ESPEN m'a invité verbalement à lire les auditions d'X1 qui figuraient au dossier."*

De memo van Maj GUISSARD bestaat wel degelijk. Het betreft een bijlage aan de nota Nr L/122/97 d.d. 28 april 1997 die hij verstuurd heeft aan de Heer Onderzoeksrechter LANGLOIS met het verzoek zijn memo te voegen bij de memo van de (volgende) vergadering ("prochain Memo"):

"(...)ci-joint copie du document dactylographié que j'ai utilisé pour faire le point sur le dossier "WATERSCHOOT" lors de la réunion à Bruxelles le vendredi 25 avril 97 (...)

Dans l'intérêt de tous et afin de sensibiliser toutes les parties concernées sur les difficultés de travail presté par les enquêteurs s'occupant de "victimes" de pédophilie ou de réseaux agissant dans ce cadre..."

De bijlage aan de nota van Maj GUISSARD vermeldt:

"(...)

1. *<u>But de la démarche</u>*

   Etablir la vérité SANS se laisser influencer par la pression populaire ou médiatique et SANS l'intention de rechercher les fautes éventuelles commises jusqu'ici.

2. *<u>Conditions de travail</u>*

   a. *Toutes les victimes doivent être considérées comme fortement troublées sur le plan psychologique.(...)*

3. *<u>Méthodologie</u>*

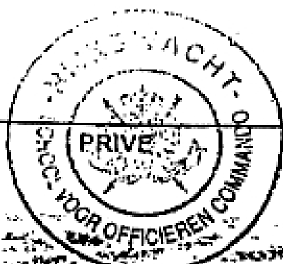
   a. *Décortiquer dans le moindre détail chaque audition afin de vérifier un maximum d'éléments sur des bases objectives.*

   b. *Une prise de conscience de tous les enquêteurs et magistrats des conditions de travail particulièrement difficiles et exceptionnelles.*

   c. *Eviter de demander à un même enquêteur d'auditionner et de procéder aux vérifications des auditions d'une même victime.*

   d. *Renforcer au maximum nos convictions sur base d'avis d'experts."*

Zowel in zijn nota als in zijn *"document dactylographié"* heeft de Maj GUISSARD het over *"victimes"* in het meervoud. Hieruit kan men afleiden dat de raadgevingen van toepassing zijn op alle getuigen.

3.3.4.3 Wat was de finaliteit van de herlezing?

Op basis van de verklaringen van de herlezers zou men kunnen aannemen dat de finaliteit van de herlezing erin bestond de verklaringen van de getuige X1 te objectiveren.

Nu blijkt dat het herlezingverslag Ant 256 voor een groot deel de methodologie van de onderzoekers onder de loep neemt. Ook deze finaliteit is begrijpelijk en complementair aan de vorige als het moet dienen om het de kwaliteit van het onderzoek te verbeteren.

De voorwaarde was dan wel dat het resultaat van de herlezing werd aangewend voor een contradictorisch debat binnen de antenne om na te gaan of de vaststellingen bewezen waren en in welke mate ze een probleem vormden om nadien te bepalen hoe desgevallend beter zou kunnen gewerkt worden in de toekomst. Dit is volgens mijn vaststellingen echter niet gebeurd.

De vaststellingen gedaan door de herlezers werden blijkbaar beschouwd als zijnde bewezen en onmiddellijk gekwalificeerd als ernstige tekortkomingen in hoofde van. Adjt DE BAETS. Deze aanpak staat enigszins haaks op hetgeen door Maj GUISSARD werd gevraagd in zijn nota van 28 april 1997 (Nr L/122/97) :

" (...) SANS avoir l'intention de rechercher les fautes éventuelles commises jusqu'ici ".

3.3.4.4 Welke maatstaven werden gehanteerd?

Nergens in het herlezingverslag heb ik een definitie kunnen terugvinden van de maatstaven die door de herlezers werden gehanteerd om te bepalen of een vraag al dan niet suggestief of gericht was *("questions suggestives et dirigées")*.

Deze lacune heeft volgens mij een aantal ongewenste effecten gegenereerd:

a *blijkbaar gebruikten de herlezers een maatstaf, voor het bepalen of een vraag suggestief was, die mogelijks voorbijgaat aan enige nuancering;*

b *het is ook niet onwaarschijnlijk dat elke herlezer zijn definitie heeft gehad, maar zonder dat dit noodzakelijkerwijze een evenwichtige beoordeling heeft mogelijk gemaakt;*

c *er werd niet bepaald wat de benedengrens was. Wat was aanvaardbaar, wat niet?*

voorbeeld: Is een gestuurde vraag normaal of niet in een verhoor?

3.3.5 *Structuur van het eerste herlezingverslag*

De herlezers gaan onmiddellijk van start door gedetailleerd het suggestieve en gerichte karakter van de verhoren en de onwaarschijnlijkheden van de verklaringen van X1 te belichten aan de hand van een aantal concrete voorbeelden. Van bij aanvang wordt aangekondigd:

"Nous avons néanmoins pu déterminer que les auditions pouvaient parfois présenter un caractère suggestif, que la présentation qui en était faite n'était pas toujours fidèle au contenu des auditions, que le récit présente des invraisemblances et que le scénario a évolué au fil des auditions".

Om deze vaststelling te staven wordt het herlezingverslag geconstrueerd rond de volgende structuur:

1. *<u>Concernant le caractère suggestif des auditions</u>*

    a. *Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées.*

    Exemples : ...

    b. *Le témoignage est influencé par des questions où il est fait référence à des prétendues déclarations de X1.*

    Exemples : ...

    c. *Le témoin est mis en présence de pièces à conviction.*

    Exemples : ...

    d. *On présente au témoin des photos suggestives.*

    Exemples : ...

2. *<u>La présentation des faits dans les procès-verbaux de synthèse n'est pas fidèle au contenu des auditions</u>.*

    a. *Dans les procès-verbaux de "synthèse" des auditions.*

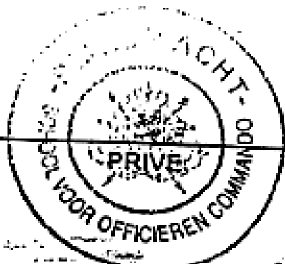
    Exemples : ...

    b. *Lors de la présentation de photographies*

    Exemples : ...

3. *<u>Des invraisemblances flagrantes fourmillent dans le récit</u>.*

En annexe 1 est joint un tableau synoptique reprenant les trois principales auditions.

3.3.6 Gevolgde methodologie voor het analyseren van de herlezing

Voor de analyse van de herlezing Ant 256 heb ik hoofdzakelijk beroep gedaan op de elementen die mij werden aangereikt door de officier belast met het voorafgaand onderzoek. De volgende methodologie werd hierbij gevolgd:

3.3.6.1 Grondige voorafgaandelijke analyse op basis van het herlezingverslag, van de video's, van de officiële PV, van de vertalingen, van de PV van notities,...;

3.3.6.2 Verhoren van de herlezers;

3.3.6.3 Verhoren van andere personen;

3.3.6.4 Globale analyse.

Het is duidelijk dat enkel de vaststellingen die betrekking hebben op Adjt DE BAETS werden onderzocht. Noch de verantwoordelijkheid van anderen, noch de geloofwaardigheid van X1 zijn hier aan de orde gekomen.

3.3.7 Belangrijke voorafgaandelijke vaststellingen

Volgende belangrijke vaststellingen werden gedaan n.a.v. de eerste voorafgaandelijke analyse:

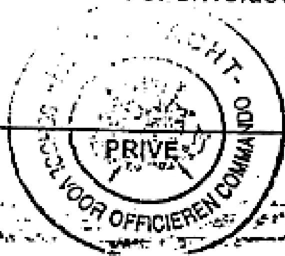
3.3.7.1 De herlezers zijn Franstalig

De rijkswachters die de herlezing van de Nederlandstalige verhoren hebben uitgevoerd zijn allemaal Franstalig. Ze hebben dan ook voor hun herlezing voornamelijk de vertalingen van de verhoren gebruikt. Hierover vermelden ze:

" Le texte français est par moment illisible et incompréhensible, raison pour laquelle nous nous sommes référés au texte original en cas de doute".

3.3.7.2 Bepaalde beoordelingselementen werden onvoldoende benadrukt

Bepaalde beoordelingselementen, zoals de verbale en niet verbale taal , de intonaties, de reflectietijd, kunnen enkel in de video-opnames teruggevonden worden. Deze opnames werden blijkbaar niet of onvoldoende geconsulteerd.

De herlezers maken ook geen verwijzing naar de bijzondere psychologische toestand van de getuige X1, naar de raadgevingen van de experts en het impact dat dit heeft gehad op de techniek van het verhoor.

Het gegeven dat de verklaringen van de getuige gaan over feiten die 12 jaar (en voor sommigen meer dan 12 jaar) geleden gebeurd zijn en dat deze zich daarenboven situeren in de kinderjaren, wordt onvoldoende belicht.

3.3.7.3 <u>De herlezing werd beperkt tot slechts drie verhoren</u>

De herlezers verklaren:

"Nous nous sommes basés sur les seules auditions présentes au dossier 64/85 et remises par Monsieur le juge d'instruction VAN ESPEN. Par soucis d'objectivité nous n'avons pas consulté le dossier d'enquête reprenant les vérifications réalisées par l'équipe chargée du dossier CHAMPION."

Hierover heb ik volgende bemerkingen:

a *Op datum van 2 juli 1997 zijn er niet DRIE maar ZEVEN verhoren van de getuige X1 die betrekking hebben op het dossier 64/85 van de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN.*

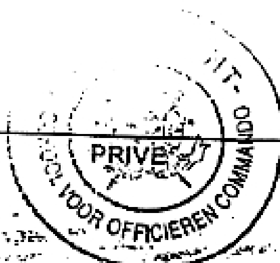
b *De drie geanalyseerde verhoren dateren van 13 november 1996, 18 november 1996 en 01 februari 1997. De conclusiës van de herlezing Ant 256 houden geen rekening met de tussentijdse verhoren van 9, 10, 11 en 15 december 1996, die voor een deel antwoorden verschaffen op een reeks vaststellingen gedaan door de herlezers.*

c *In het herlezingverslag vermelden de herlezers: "En annexe 1 est joint un tableau synoptique reprenant les trois **<u>principales</u>** auditions". De termen **<u>"principales auditions"</u>** worden ook vermeld als hoofding van de synoptische tabel.*

Deze vermelding *"principales auditions"* doet geloven dat er een keuze is gemaakt. Wie deze keuze maakt en op basis van welke criteria heb ik niet kunnen bepalen.

Blijkbaar heeft niemand gereageerd op het feit dat slechts drie van de zeven verhoren van de getuige X1 m.b.t. "La Champignonnière" het voorwerp uitmaken van een herlezing: noch de Comd van de antenne, noch de Maj GUISSARD, noch de magistraten, aanwezig op de vergadering van 10 juli 1997.

Vier van de zeven verhoren ontsnappen zo aan de scherpzinnigheid van de herlezers, niettegenstaande het bestaan van een operationele synthese.

De werkwijze van de herlezers die erin bestond om, zoals ze zelf verklaren met het oog op het waarborgen van objectiviteit, het volledige gerechtelijk dossier niet te raadplegen, zal ongewenste effecten genereren: er worden aan de onderzoekers, en de facto aan Adjt DE BAETS, bepaalde disfunctioneringen toegeschreven.

3.3.7.4 Discrepantie tussen de vaststellingen in het herlezingverslag en de eerste vaststellingen van het voorafgaand onderzoek

Na deze voorafgaande analyse gedaan door Cdt LINERS en door mijzelf werd al zeer snel vastgesteld dat onze vaststellingen m.b.t. de methodologische tekortkomingen van de ondervragers van de getuige X1 fundamenteel verschilden van deze gedaan door de herlezers.

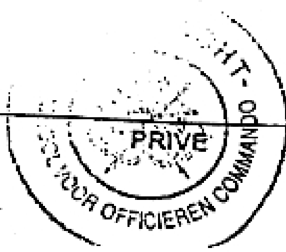
Met het oog op het voeren van een objectief onderzoek ten laste en ten ontlaste werd derhalve beslist om de herlezers te verhoren. Deze verhoren hebben plaatsgevonden op 4 en 5 december 1999. Volgende personen werden door Cdt LINERS gehoord: 1MDC DERNICOURT, 1MDL NÖLLER en 1MDL GERARD.

1WM VERHAEGEN was ook uitgenodigd op het verhoor, aangezien oorspronkelijk werd aangenomen dat hij als Nederlandstalige onderzoeker zou meegewerkt hebben aan de herlezing van de Nederlandstalige verhoren van de getuige X1.. Deze laatste heeft echter verklaard op 4 december 1999 dat hij niet betrokken was bij de herlezing en bij de opstelling van het verslag Ant 256.

MDC POURBAIX werd eveneens uitgenodigd. Deze laatste had immers op 30 november 1998 een nota (langs de Comd BOB BRUSSEL) overgemaakt aan de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET (N Nr DK 1190/3400/??) waarin hij verklaart:

"Je crois utile de porter à votre connaissance le fait que j'ai participé à la première "relecture" (...)
J'ai toutefois participé activement à ce travail ainsi qu'à la réunion qui s'est tenue fin juin 97 au Palais de Justice de BRUXELLES en présence du magistrat instructeur VAN ESPEN et des enquêteurs qui avaient procédé à cette "relecture".
Je me tiens à votre entière disposition au cas où vous jugeriez utile de m'entendre concernant les circonstances de cette "relecture" et des conclusions que j'en ai personnellement tirées."

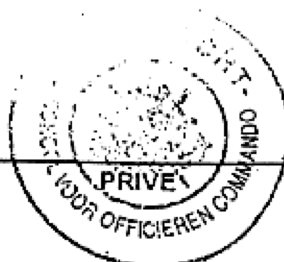
Wanneer hij door Cdt LINERS werd uitgenodigd heeft MDC POURBAIX medegedeeld dat hij het niet opportuun vond om deel te nemen aan de geplande verhoren aangezien hij het verslag Ant 256 niet had ondertekend en zijn medewerking aan de herlezing beperkt was gebleven tot het vergelijken van de gegevens vermeld in het autopsieverslag met de verklaringen van de getuige X1 (zie N 30 november 1999 gericht aan Cdt Jur LINERS). Over dat laatste was hij bereid om meer uitleg te verschaffen. Deze elementen, vreemd aan de methodologie van de speurders, hebben echter betrekking op de grond van de zaak en dienen niet te worden onderzocht in dit administratief-tuchtrechtelijk dossier.

3.3.7.5 Incident tijdens de verhoren van 4 en 5 december 1999

Tijdens het verhoor van 4 december 1999 bleek de chef herlezer 1MDC DERNICOURT, na een aantal vragen, volledig overstuur door het besef dat bepaalde vaststellingen die werden gedaan in de herlezingverslagen niet overeenstemden met de realiteit. Hij zou een tijdje het verhoorlokaal verlaten hebben en gezegd hebben dat hij als officier van gerechtelijke politie noodgedwongen een rectificatief PV zou moeten opstellen. Cdt Jur LINERS (voorafgaand onderzoeker) en Adjt DEGHAYE (secretaris) waren getuige van dit voorval.

Op 5 december 1999 om 1435 uur heeft 1MDC DERNICOURT spontaan aan Adjt DEGHAYE verklaard dat hij de dag voordien, 's avonds, contact had gehad met Cdt DUTERME aan dewelke hij het verloop van het verhoor van 4 december 1999 had medegedeeld. Hij zou aan Cdt DUTERME toegegeven hebben dat er vergissingen waren in het verslag Ant 256. Deze laatste zou geantwoord hebben dat zij hierover zouden praten op 6 december 1999.

3.3.8 *Analyse van het eerste herlezingverslag (op basis van 16 vaststellingen)*

Het herlezingverslag werd geanalyseerd op basis van de vaststellingen gedaan door de herlezers (16 voorbeelden).

1. Concernant le caractère suggestif des auditions
a. les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées :
Exemples:

3.3.8.1 PV 100.133 du 13.11.96

page 100/101 : alors que X1 termine son récit du massacre de Christine, les enquêteurs insistent (4 questions successives) pour savoir si elle n'a pas remarqué une odeur particulière pour en arriver à lui faire dire que Christine a été immolée par le feu (annexe 3).

a *<u>Fragment uit het verhoor</u> (officiële vertaling)*

Q- Est-ce que vous sentez quelque chose à cet endroit?

R- Je sais bien que, euh, je sais bien que...

Q- Y-a-t-il une odeur à cet endroit?

R- Oui

Q- Pouvez-vous décrire cette odeur?

R- Non

Q- Y-a-t-il une autre personne qûi puisse décrire cette odeur?

R- Si vous savez ce qu'il se passe, pourquoi voulez-vous que je le dise encore?

Q- Si?

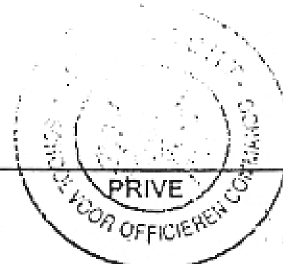
R- Si vous savez ce qu'il se passe, pourquoi voulez-vous que je le dise encore?

Q- Non, non, je ne sais pas se qui c'est passé. Peut-être que je sais ce qui s'est passé mais alors vous devez m'aider à...ne voulez vous pas aider?

R- Si. C'était si, si, euh, ils la brûlent.

Q- Ils quoi?

R- Ils la brûlent.

b *<u>Vragen gesteld aan de herlezers</u> (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage : "alors que X1 termine son récit du massacre de Christine, les enquêteurs insistent (4 questions successives) pour savoir si elle n'a pas remarqué une odeur particulière pour en arriver à lui faire dire que Christine a été immolée par le feu (annexe 3)" ?

Le recours au sens olfactif est-il inhabituel dans une audition ?

L'enquêteur a-t-il déjà recouru au sens olfactif dans les autres auditions du témoin ?

Sur quelle odeur PARTICULIERE l'enquêteur insiste-t-il ? Où cela se trouve-t-il dans le texte ?

Sur base de la question suivante et sur base de la réponse du témoin, lui auriez-vous posé des questions supplémentaires ?

Q: Est-ce que vous sentez quelque chose à cet endroit ?
R : Je sais bien que, euh, je sais bien que...

La question "y a-t-il une odeur à cet endroit ? " est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "pourriez-vous décrire cette odeur ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

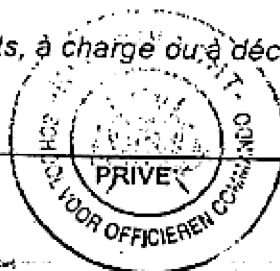
La question "Y a-t-il une autre personne qui puisse décrire cette odeur ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

Dans l'expression "pour en arriver à lui faire dire que Christine a été immolée par le feu" quels sont les mots utilisés par l'enquêteur, pour arriver à faire dire au témoin: "Si, c'était si, euh, ils la brûlent.".

Maintenez-vous que ce passage présente dans son ensemble, dans le chef de l'enquêteur, un caractère suggestif et dirigé ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite est-elle, à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ? Pourquoi ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

De herlezers beschouwen dat het zich beroepen op het reukzin van de getuige niet zo onschuldig was vanaf het ogenblik dat de speurders kennis hadden van het dossier en wisten dat het slachtoffer werd verbrand. Uit het voorafgaand onderzoek blijkt :

"L'équipe de lecture critique considère que le recours au sens olfactif du témoin n'est pas innocent à partir du moment ou l'enquêteur sait que la victime a été retrouvée carbonisée. Elle estime que la question est suggestive lorsque l'on sait que l'on a bouté le feu au corps. Elle peut permettre au témoin de se faire une idée de ce qu'on demande."

De herlezers kunnen niet bevestigen of de verhoorders geregeld beroep doen op de zintuigen van de getuige en deze techniek aanwenden om herinneringen op te roepen. Volgens mijn analyse is het informeren naar de geur hoogstens ***een gerichte vraag***, voor zover de speurders inderdaad kennis hadden van de bijzondere modus operandi en erop uit waren de waarheid te achterhalen. Een gerichte vraag is geen synoniem van een suggestieve vraag.

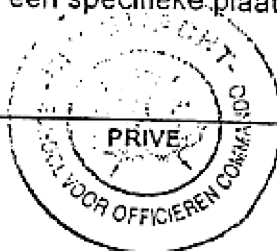
Het is meestal zo dat speurders hun vragen formuleren in functie van de informatie waarover ze beschikken. Hier is niets mis mee, integendeel. Het informeren naar de geur is een vraag die de getuige trouwens geen informatie geeft over de bijzondere werkwijze van de daders: het verbranden van het slachtoffer.

"Elle considère (l'équipe de lecture critique) que l'incendie d'un corps vivant semble un évènement suffisemment marquant que pour qu'un témoin s'en souvienne spontanément et en parle sans qu'on ne lui pose la question"

Ik wens hier op te merken dat X1 een bijzondere getuige is en dat de speurders soms alle moeite hebben om bepaalde herinneringen bij haar op te roepen. Het volstaat om een tijdje naar de video-opnames van de verhoren te kijken om dit ten volle te beseffen. Het is dus niet zeker dat de getuige X1 dit soort feiten spontaan zou verklaard hebben, temeer dat ze zelf als mededader of als medeplichtige kan beschouwd worden voor bepaalde feiten.

"Elle considère que la question: "y a-t-il une odeur à cet endroit" comme suggestive "car en disant à cet endroit, on parle d'un point bien précis. La question ainsi posée permet à (son) sens d'évacuer l'odeur même régnant dans la Champignonnière"".

Ik kan deze bewering niet begrijpen. De woorden *"à cet endroit"* kunnen volgens mijn grammaticale analyse betrekking hebben op de volledige plaats. De herlezers schijnen het tegendeel te beweren door te zeggen dat het stellen van de vraag op deze manier een aanduiding geeft aan de getuige die hierdoor aangezet wordt haar aandacht te focaliseren op een specifieke plaats, voorwerp of persoon.

"Elle considère que la réponse étant limitée par une première question suggestive, les suivantes deviennent automatiquement suggestives, même si l'intention n'y est pas".

Ik geef toe dat ik niet helemaal deze extrapolatie kan begrijpen: indien één vraag suggestief is, zouden de volgende vragen het ook zijn, zelfs indien er geen kwaadwillig opzet is.

"Elle considère que la présente lecture commentée doit être prise dans son ensemble et doit comprendre les différents dossiers judiciaires".

De herlezers trekken zelf conclusies op basis van slechts drie PV. Daarenboven is het niet mogelijk en ook niet noodzakelijk in het raam van dit onderzoek de geloofwaardigheid van de getuige X1 te analyseren. De bedoeling is vooreerst de door de herlezers aangehaalde voorbeelden te onderzoeken, alvorens ook maar te overwegen andere dossiers te analyseren. Het ingaan op dit voorstel is trouwens van aard elke analyse van bij aanvang te doen vastlopen.

"Elle considère ne pas avoir à se prononcer sur les agissements, buts ou intentions du ou des enquêteurs mais bien sur la méthode de travail (...) de voir ce qui pouvait se faire pour améliorer, si nécessaire, la conduite du dossier".

Dit is misschien een edel doel, maar niets wijst in de richting van een tegensprekelijk debat over de methodologie. Het lijkt mij ook moeilijk zich een idee te vormen over de gepastheid van een werkmethode zonder na te gaan waarom en met welke bedoelingen de onderzoekers hiervoor hebben geopteerd. Ik verwijs hier ook naar de richtlijnen van Maj GUISSARD (Pt 5.3.4.2. d. supra)

"Elle considère une question binaire comme suggestive et dirigée".

Een "gesloten vraag" beantwoordt eerder aan de definitie van een "gerichte vraag" en is niet noodzakelijk suggestief (zie maatstaf 7). Het stellen van gerichte vragen is onvermijdelijk in een verhoor.

"Elle considère que à ce moment (...) tout le monde avait le sentiment de travailler honnêtement".

"Elle considère que la lecture devait consister en un outil de travail pour les magistrats et les enquêteurs".

"Elle constate que certains la considèrent comme un réquisitoire à l'encontre de leur collègue DE BAETS. Ce n'est aucunement le cas".

Het probleem situeert zich voor een deel in het feit dat de maatstaven die de herlezers hebben aangewend om bepaalde vragen als suggestief af te doen niet zijn gedefinieerd en dat het resultaat van de herlezing niet echt werd aangewend om de kwaliteit van het onderzoek te verbeteren.

d Conclusie

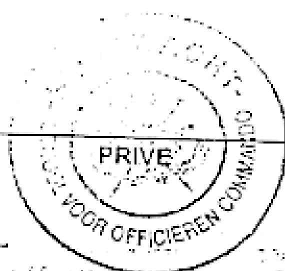
Overwegende dat de herlezers deze passage uit het verhoor als suggestief en gericht beschouwen omdat ze vertrekken van de premisse dat de eerste vraag ongepast is (*Est-ce que vous sentez quelque chose à cet endroit?*). Ze gaan er ook van uit dat de verhoorders het dossier kenden en hierdoor de neiging vertoonden de getuige ertoe te brengen te verklaren dat het slachtoffer levend werd verbrand.

Overwegende dat deze veronderstelling niet wordt bevestigd door feitelijke elementen en ook niet kan weerstaan aan een logische, grammaticale en objectieve analyse.

Overwegende dat de gestelde vragen een logische aaneenschakeling vormen, gebaseerd op de analyse van de antwoorden van de getuige.

Overwegende dat de verhoorders NIET spreken van *"une odeur particulière"* en ook niet buitenmate aandringen (*"insistent"*), maar de getuige eerder aansporen om haar antwoorden te verduidelijken. De verhoorders gebruiken geen enkel misplaatst woord dat de getuige laat verklaren : *"Si, c'était si*, euh, ils la brûlent". Er is ook geen sprake van levend verbranden. De verklaring *"ils la brûlent"* kan trouwens ook andere betekenissen hebben.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling "Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren.

3.3.8.2 -PV 100.133 du 13.11.96

page 114: alors que X1 déclare qu'elle n'a que 11 ans au moment des faits, les enquêteurs tentent de se rapprocher de 1984, année de l'assassinat de Christine VAN HEES. Si X1 a 11 ans comme elle le prétend, son récit se rapporte à un fait qui se déroule en 1980 (annexe 4)

a *Fragment uit het verhoor (officiële vertaling)*

Q- ...Kristien est-ce que vous la connaissez, euh, vous la connaissez d'avant. Donc elle était une fille de NIHOUL, vous dites, n'est ce pas. Pouvez-vous le regarder quelque part ou y a-t-il quelqu'un qui peut nous dire combien de temps ça faisait, donc avant qu'elle était chez NIHOUL, que vous l'avez vue ?

R- De durant la formation, je crois, et après je l'ai encore rencontrée.

Q- Donc la formation est en 82 ou quelque chose comme ça?

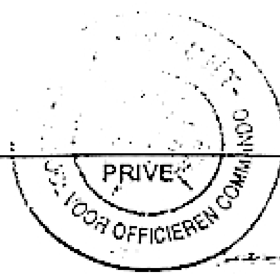
R- Oui, je le suppose oui.

Q- Donc alors vous avez douze, treize ans?

R- Je crois que c'était un peu plus tôt. Ça a commencé chez moi après Knokke, et ça a terminé, donc la formation, hé, le jour avant ma communion solennelle.

Q- Et cette formation dure environ un ans, qu'ils vous emmènent par tout?

R- Oui.

b *<u>Vragen gesteld aan de herlezers</u> (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "alors que X1 déclare qu'elle n'a que 11 ans au moment des faits, les enquêteurs tentent de se rapprocher de 1984, année de l'assassinat de Christine Van Hees. Si X1 a 11 ans comme elle le prétend, son récit se rapporte à un fait qui se déroule en 1980 (annexe 4)." ?

Où, dans le texte, cité en référence, le témoin précise-t-elle qu'elle a onze ans au moment des faits ?

De quels faits s'agit-il ?

La question commençant à la 6ème ligne de la page 114 porte-t-elle sur les faits que vous venez de mentionner ?

La question commençant à la 6ème ligne de la page 114 porte-t-elle sur la période à laquelle le témoin déclare avoir connu Christine Van Hees ?

Le témoin, lorsqu'elle fait allusion à sa communion solennelle (18ème ligne de la page 114), situe-t-elle, par cet événement, la fin de sa période de formation ?

Le témoin, lorsqu'elle fait allusion à sa communion solennelle (18ème ligne de la page 114), situe-t-elle, par cet événement, l'assassinat de Christine Van Hees ?

Dans la remarque: "Si X1 a 11 ans comme elle le prétend, son récit se rapporte à un fait qui se déroule en 1980":

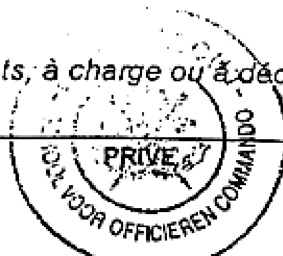
- X1 prétend-t-elle avoir 11 ans ?

- De quel fait qui se déroule en 1980 parlez-vous ?

Ce passage présente-t-il, dans le chef de l'enquêteur, un caractère suggestif et dirigé? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite est-elle, à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

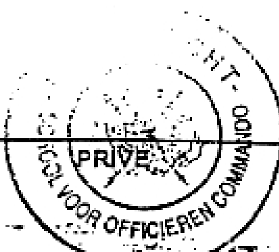
De herlezers slagen er niet in, zelfs na een bijkomend onderzoek na de verhoren van 4 en 5 december 1999, te bepalen waar en wanneer X1 verklaard heeft dat ze 11 jaar was op het ogenblik van de criminele feiten in de Champignonnière.

Niettemin blijkt uit de verhoren van 4-5 december 1999 dat de herlezers overtuigd zijn dat X1 zou verklaard hebben dat ze 11 jaar was op het ogenblik van de feiten. Ze verwijzen tevens naar pagina 19 van het verhoor van 13 november 1996.

Noch op deze pagina, noch op een andere bladzijde van het verhoor van 13 november 1996 wordt melding gemaakt van het feit dat X1 verklaart dat ze 11 jaar is op het ogenblik van de moord in de Champignonnière.

De leeftijd van 11 jaar, stemt volgens de analyse van de voorafgaande onderzoeker overeen met de leeftijd die X1 had op het ogenblik van haar ***opleiding***. X1 verklaart verder dat het tijdens deze opleiding is dat ze het slachtoffer van la Champignonnière heeft leren kennen.

Deze nuancering is fundamenteel in de mate dat de herlezers blijkbaar twee periodes met elkaar verwarren: ***de moord in de Champignonnière en de opleiding.*** In deze passage is er ondubbelzinnig sprake van de opleiding.

d *Conclusies*

Overwegende dat de bewering "X1 was 11 jaar op het ogenblik van de feiten van de Champignonnière" een substantieel element is van de vaststelling gedaan door de herlezers.

Overwegende dat deze bewering niet kon worden bevestigd door elementen uit het dossier en dat de herlezers noch tijdens hun verhoor op 4 en 5 december 1999, noch na een bijkomend onderzoek, enn geslaagd zijn dit element te bewijzen.

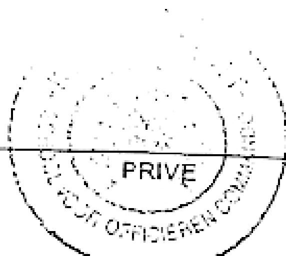
Overwegende dat de herlezers blijkbaar twee verschillende periodes met elkaar verwarren, niettegenstaande noch de officiele verhoren noch de officiele vertalingen eniga dubbelzinnigheid vertonen.

Overwegende dat de getuige spontaan haar leeftijd preciseert in functie van concrete referenties die ze aanhaalt.

Overwegende dat het antwoord van de getuige toelaat om in dit stadium van het onderzoek zeer precies het einde van de opleiding te bepalen, drie jaar voor de feiten van La Champignonnière.

Overwegende dat er derhalve aan de verhoorders niet kan worden verweten dat zij getracht hebben dichterbij het jaar 1984 te komen om de ouderdom van de getuige te laten overeenkomen met de feiten van La Champignonnière.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling "Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren

3.3.8.3 PV 100.133 du 13.11.96

page 116 à 118: les enquêteurs fournissent à X1 tous les détails sur la manière dont Christine a été attachée (annexe 5)

a *Fragment uit het verhoor (officiële vertaling)*

R- Oui, mais ne me demandez s'il vous plaît pas de le décrire.

Q- Pourquoi, ne le savez-vous pas? Lors de cette conversation vous nous avez dit qu'à un moment donné elle était attachée à une tige de brosse, avec son dos ou avec ses mains. Ses mains y sont attachées ou quelque chose comme çà.

R- Oui, euh, enfin.

Q- Alors est-ce qu'elle est attachée d'une autre manière? Esr-ce qu'ils la détachent à nouveau de cette tige de brosse?

R- D'abord ils la laissent échapper pendant quelque temps, pour qu'ils puissent la chasser un peu.

Q- Etiez-vous aussi obligée de la chasser?

R- Bien sûr, c'est beaucoup plus amusant comme ça.

Q- Et alors ils l'attachent une seconde fois?

R- L'interrogée approuve de la tête (N.D.L.R.).

Q- Voyez-vous avec votre mémoire photographique comment ils l'ont attachée?

R- Ils l'attachent, ils l'ont mise sur une table, avec ses jambes écartées, ses pieds derrière les pieds de la table, allez, c'est difficile à expliquer, vous savez. Et ils l'attachent de telle manière.

Q- Ses jambes aux pieds de la table?

R- Ses mains étirées derrière elle.

Q- Aussi attachée?

R- Hmhm.

Q- Alors est-ce qu'il y a encore une autre manière comment ils l'attachent?

R- C'est assez bien conçu.

Q- Comment?

R- Que c'est assez bien conçu.

Q- Pouvez-vous le décrire par étapes?

R- Oh, mon dieu. Non, pas vraiment, mais ça me fait penser à un lapin dans un piège. Le plus qu'il remue, le plus pénible que ça devient.

Q- Est-ce que vous le voyez, ou est-ce qu'il est trop difficile à le décrire ou...?

R- J'essaie. Comment est-ce que c'était encore? A ce moment-là il l'attachent, je peux presque...

Q- Pouvez-vous le dessiner?

R- Non, je n'en ai aucune idée comment le dessiner.

Q- Comment est-elle couché à ce moment-là, sur son dos ou sur son ventre?

R- Sur son ventre.

Q- Est-ce que vous voyez ses bras?

R- L'interrogée approuve de la tête (N.D.L.R.).

Q- Sont-ils attachés quelque part?

R- L'interrogée approuve de la tête (N.D.L.R.).

Q- Et ses jambes, sont-elles attachées?

R- L'interrogée approuve de la tête (N.D.L.R.).

Q- Ses jambes sont-elles pliées?

R- L'interrogée approuve de la tête (N.D.L.R.).

Q- Est-ce que cette corde va de ses mains aux pieds ou quelque chose comme ça, aux jambes?

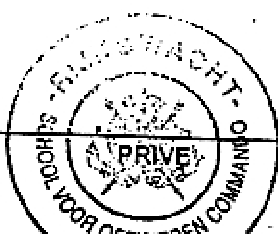
R- Comme je vous dis, c'est comme un lapin.

Q- l'endroit où ça a lieu, est-il grand?

R- Pff...

Q- Y a-t-il quelqu'un qui peut voir...-

R- En tous cas ce n'est pas petit.

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "les enquêteurs fournissent à X1 tous les détails sur la manière dont Christine a été attachée (annexe 5). ?

Est-il exact que dans un passage précédent de cette audition le témoin a déclaré que la victime "était attachée à une tige de brosse avec son dos ou avec ses mains. Ses mains y sont attachées ou quelque chose comme ça" ?

Est-il exact que le témoin répond à la synthèse précédente: "Oui, euh, enfin." ?

La réponse du témoin "Oui, euh, enfin" doit-elle suffire aux enquêteurs ?

La réponse "Oui, euh, enfin" permet-elle de dire que le témoin est formel?

Lorsqu'un témoin n'est pas formel, y a-t-il lieu de poser une autre question ?

Dans le contexte précédent, la question "est-elle attachée d'une autre manière" est-elle suggestive et dirigée ?

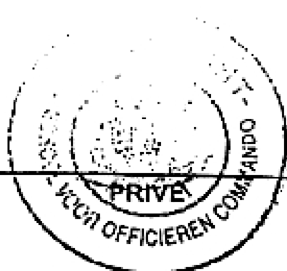
La question"est-elle attachée d'une autre manière" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "et alors ils l'attachent une seconde fois" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "et alors ils l'attachent une seconde fois" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "et alors ils l'attachent une seconde fois" est-elle logique à partir du moment où le témoin répond: "D'abord ils la laissent échapper..." ?

La question "Voyez-vous avec votre mémoire photographique comment ils l'ont attachée ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Voyez-vous avec votre mémoire photographique comment ils l'ont attachée ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La réponse du témoin: " Ils l'attachent, ils l'ont mise sur une table, avec ses jambes écartées, ses pieds derrière les pieds de la table, allez c'est difficile à expliquer..." donne-t-elle des éléments suffisants à l'enquêteur ?

La question "ses jambes aux pieds de la table ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "ses jambes aux pieds de la table ?" fournit-elle un détail au témoin? Lequel ?

La question "ses jambes aux pieds de la table ?" reprend-t-elle la réponse du témoin mentionnée à la question 57 ?

La question "aussi attachée?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "aussi attachée?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "aussi attachée?" est-elle une des suites logiques de la réponse: "ses mains étirées derrière elle" ?

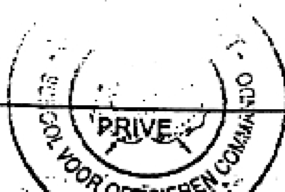
La réponse " Hmhm" à la précédente question "aussi attachée ?" est-elle suffisante pour éclairer l'enquêteur ?

La question "Alors est-ce qu'il y a encore une autre manière comment ils l'attachent ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Alors est-ce qu'il y a encore une autre manière comment ils l'attachent ?" est-elle la suite logique de l'absence de réponse satisfaisante du témoin ?

La question "Alors est-ce qu'il y a encore une autre manière comment ils l'attachent ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "Pouvez-vous le décrire par étapes?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Pouvez-vous le décrire par étapes?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

A ce stade de l'audition du témoin, veuillez préciser le nombre et la nature des détails qui lui ont été fournis par l'enquêteur sur la façon dont la victime était attachée.

Le témoin fait-elle, dans sa réponse à la question "pouvez-vous le décrire par étapes?", allusion à une image pour l'aider dans sa description ?

Quelle-est cette image ?

La question "Comment est-elle couchée à ce moment là, sur son dos ou sur son ventre ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Comment est-elle couchée à ce moment là, sur son dos ou sur son ventre ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "Est-ce que vous voyez ses bras ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Est-ce que vous voyez ses bras ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

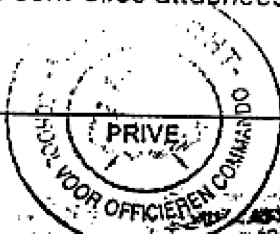
La question "Sont-ils attachés quelque part ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Sont-ils attachés quelque part ?" fait-elle référence au passage mentionné à la question 40 ci-avant ?

La question "Sont-ils attachés quelque part ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "Et ses jambes sont-elles attachées ?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Et ses jambes sont-elles attachées ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

La question "Et ses jambes sont-elles attachées ?" fait-elle référence à la réponse mentionnée à la question 57 ci-avant ?

La question "Ses jambes sont-elles pliées ?" est-elle suggestive et dirigée? Pourquoi ?

La question "Ses jambes sont-elles pliées ?" fait-elle suite à la réponse "sur son ventre" ?

La question "Ses jambes sont-elles pliées ?" fournit-elle un détail au témoin ? Lequel ?

L'enquêteur aurait-il dû poser la question complète: "Ses jambes sont-elles pliées ou tendues ?".

La question "Est-ce que cette corde va de ses mains aux pieds ou quelque chose comme ça, aux jambes?" est-elle suggestive et dirigée ? Pourquoi ?

La question "Est-ce que cette corde va de ses mains aux pieds ou quelque chose comme ça, aux jambes? fournit-elle un détail au témoin ?Lequel ?

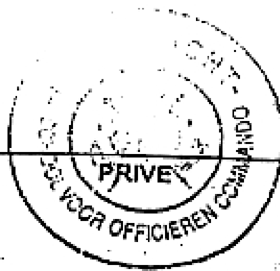
La question "Est-ce que cette corde va de ses mains aux pieds ou quelque chose comme ça, aux jambes?" fait-elle référence à la réponse donnée par le témoin lorsqu'elle fait allusion à un lapin pris au piège ?

Cette description correspond-t-elle à la manière dont la victime a été attachée, tel que nous l'apprend le rapport d'expertise médico-légale ?

Ce passage dans son ensemble, démontre-t-il, dans le chef de l'enquêteur, de la suggestibilité et de la directivité ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

Volgens de herlezers moet het woord *"details"* begrepen worden in de zin van indicatie, informatie.

In het herlezingverslag staat wel geschreven : *"tous les détails"*.

De herlezers beschouwen dat wanneer de getuige antwoordt: "Oui, euh, enfin..." het aangewezen is haar de volste vrijheid te geven voor wat het verschaffen van bijkomende informatie betreft, zelf indien men genoegen moet nemen met een onvolledig of een onbevredigend antwoord:

"il est préférable de lui laisser la plus totale liberté quant à un complément à faire, même si l'on sait que la réponse est incomplète ou insatisfaisante.".

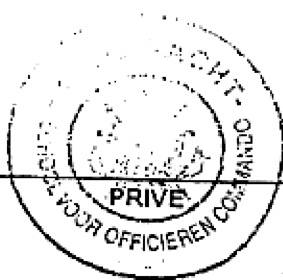
De herlezers beschouwen eveneens dat het stellen van een bijkomende vraag over de wijze waarop het slachtoffer is vastgebonden, van aard is om de getuige te doen geloven dat de onderzoekers niet tevreden zijn met het antwoord. Hierdoor wordt de getuige bewust of onbewust aangezet om haar verklaringen te wijzigen:

"le fait de poser une question supplémentaire sur la façon dont la victime était attachée est susceptible de faire croire au témoin que l'enquêteur n'est pas satisfait de la réponse et donc d'inciter volontairement ou non le témoin à modifier ses déclarations parce qu'il pense que l'enquêteur ne se satisfait peut-être pas des réponses précédentes."

De herlezers beschouwen dat het beeld van het konijn niet overeenstemt met de beschrijving van de getuige :

"soit l'animal est pris au collet et il n'est pas question de liens aux membres, soit les membres (sont) attachés et dans ce cas ils ne peuvent être liés dans le dos. D'une manière comme d'une autre, cela ne correspond pas. Pourquoi insister?"

Het aandringen en het stellen van bijkomende vragen hoort naar mijn inziens bij een onderzoek ten laste en ten ontlaste : het laat toe de verklaringen van de getuige te verduidelijken, te bevestigen of te ontkrachten. Het lijkt mij te stroken met de normale gang van een verhoor dat tot doel heeft de waarheid te achterhalen.

De herlezers beschouwen dat de volgende vraag een detail geeft aan de getuige : *"Comment est-elle couchée à ce moment-là, sur son dos ou sur son ventre?*

De getuige heeft één kans op twee om juist te antwoorden zonder dat men kan nagaan of ze de waarheid vertelt.

Misschien wel. Maar er zijn geen ontelbare mogelijkheden om te liggen. Het slachtoffer had inderdaad ook op haar zij kunnen liggen.

De herlezers beschouwen dat :

"certaines questions doivent être vérifiées sur l'audition filmée pour vérifier le caractère affirmatif ou intérrogatif que la version papier ne traduit pas de manière certaine".

Ik kan deze beschouwing alleen maar beamen. Daarnaast moet ik wel vaststellen dat dit blijkbaar niet is gebeurd.

De herlezers beschouwen dat wanneer de getuige spreekt van vastgebonden handen en voeten, het niet correct is om daarmee te veronderstellen dat de armen en de benen ook zijn vastgebonden of omgekeerd.

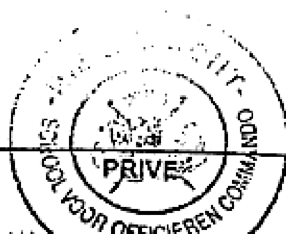
Geen commentaar.

De herlezers beschouwen dat in het antwoord:*"Oui, euh, enfin"* het woord *"enfin"* kan geïnterpreteerd worden als een uitdrukking van twijfel of als een uitdrukking van zekerheid.

Ze verklaren eveneens:

"le mot enfin peut s'interpréter comme un doute ou une certitude et se pose la question de savoir s'il a été traduit correctement. A partir du moment où on peut craindre que le témoin exploite les questions pour y trouver des réponses, une question ouverte s'impose.".

Geen commentaar.

De herlezers beschouwen dat vanaf het ogenblik dat men kan vermoeden dat de getuige de vragen exploiteert om te antwoorden, men open vragen moet stellen.

"La succession des questions aurait dû laisser place à une question ouverte sans autre commentaire de la part de l'interrogateur"

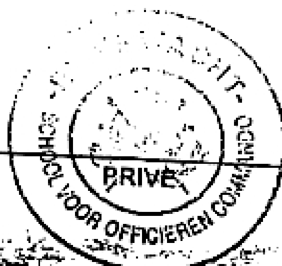
Dit klopt. Ik heb dit dan ook nagetrokken en in dit korte fragment kan ik een zestal open vragen detecteren. Alles hangt er natuurlijk van af welke definitie men hanteert voor het begrip "open vraag".

De herlezers beschouwen bepaalde vragen als ongepast of gevaarlijk in het geval van een getuige zoals X1. De vraag: *"sont-ils attachés quelque part"* beschouwen ze als *"maladroit et dirigé"*.

Geen commentaar.

De herlezers antwoorden niet op de vraag over de overeenstemming tussen de beschrijving gegeven door de getuige en deze hernomen in het medico-legaal expertiseverslag. Zij beroepen zich hiervoor op het beroepsgeheim.

Geen commentaar.

d *Conclusies*

Overwegende dat de herlezing van 1997 stoelt op een onverbiddelijke methodologie : elk element of informatie dat niet op een zuivere spontane basis werd bekomen wordt afgedaan als zijnde het resultaat van suggestiviteit. Enkel de antwoorden op open vragen in de zin van *"que savez-vous?"* en *"avez-vous quelque chose à ajouter?"* kunnen in aanmerking genomen worden.

Overwegende dat de mechanismen van inductie, deductie, analyse, logisch gevolg, assimilatie, bevestiging,... gewoon worden geweerd.

Overwegende dat het mij niet toekomt een uitspraak te doen over de natuur en de opportuniteit van de criteria die door de herlezers werden gehanteerd.

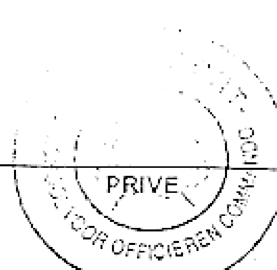
Overwegende dat in de context van de herlezing, de verhoorders worden beschuldigd van : "fournissent à X1 ***tous les détails*** sur la manière dont Christine a été attachée" wanneer ze trachten meer details te bekomen over hetgeen de getuige zelf verklaart : *"était attachée à une tige de brosse"*.

Overwegende dat niets in deze passage toelaat om te bevestigen dat de getuige op een ongeoorloofde of kwaadwillige wijze werd gestuurd of dat de speurders alle details of zelfs antwoordelementen m.b.t. de wijze waarop het slachtoffer werd vastgebonden, hebben verschaft aan de getuige.

Overwegende dat de gestuurde vraagstelling in deze passage van het verhoor gerechtvaardigd blijkt, gelet op de bijzondere aard van de verhoren van de getuige X1, op hetgeen de getuige voordien heeft verklaard en hetgeen ze progressief op de vragen heeft geantwoord.

Overwegende dat de verklaringen die de herlezers hebben gedaan op 4 en 5 december 1999, buiten de passionele context van toen, veel minder affirmatief zijn dan in het herlezingverslag.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling "Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren

3.3.8.4 - PV 150.537 du 18.11.96

page 3: X1 avoue ne plus pouvoir situer son âge au moment des faits, elle peut cependant préciser qu'elle était encore assez jeune, qu'elle n'était déjà plus à Knokke et qu'elle situait l'événement peu après Knokke.
L'enquêteur enchaîne par une affirmation plutôt qu'une question: "probablement, cela doit être longtemps après Knokke" (annexe 6).
Ceci est significatif: X1 déclare qu'elle avait 11 ans au moment des faits, ce qui rend impossible sa présence à l'assassinat de Christine VAN HEES.

a *Fragment uit het verhoor (officiële vertaling)*

Q- Combien de temps avant les faits dont vous avez nous parlé dans votre audition précédente faites-vous la connaissance de Kristien?

R- Ça c'est à des intervalles assez irréguliers, vous savez.

Q- Je n'ai pas pu entendre la question?

(en Français sur l'original: combien de temps avant les faits on t'a parlé dans l'autre audition elle a connu Kristien?)

Ah oui.

R- Je ne peux pas le dire, vraiment. Je crois que j'ai, que je l'ai vue à des intervalles assez irréguliers, je crois la première fois c'était quelques ans plus tôt, je suppose. Et alors après quelque mois encore une fois.

Q- Pouvez-vous le situer avec votre âge dans cette période? ou avec l'école ou avec une année scolaire ou...?

R- En fait, je ne le sais plus. J'était encore assez jeune, mais je n'était déjà plus à Knokke. Je crois peu après Knokke, euh, je suppose, en fait je ne le sais plus.

Q- Probablement ça doit être longtemps après Knokke.

R- En fait je ne le sais plus. C'est possible, quand, pff...

Q- Parce qu'en fait vous dites au début de l'audition que vous appartenez déjà à Tony et qu'elle appartient à Nihoul.

R- Elle appartient à Nihoul, moi pas encore vraiment à Tony. Je ne suis pas encore vraiment chez Tony, je le connais déjà, oui, mais ça n'a pas encore commencé à fond. Dans cette époque...

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "X1 avoue ne plus pouvoir situer son âge au moment des faits, elle peut cependant préciser qu'elle était encore assez jeune, qu'elle n'était déjà plus à Knokke et qu'elle situait l'événement peu après Knokke.

L'enquêteur enchaîne par une affirmation plutôt qu'une question: "probablement, cela doit être longtemps après Knokke !" (annexe 6).

Ceci est significatif: X1 déclare initialement qu'elle avait 11 ans au moment des faits, ce qui rend impossible sa présence à l'assassinat de Christine Van Hees."

De quels faits s'agit-il dans le passage: "X1 avoue ne plus pouvoir situer son âge au moment des faits" ?

Est-il exact qu'à la page 3 ici analysée, la question est posée deux fois et que par deux fois l'enquêteur précise: combien de temps AVANT les faits le témoin a-t-elle connu Kristien ?

La question posée par l'enquêteur porte-t-elle sur la période précédant les faits que vous mentionnez dans votre réponse à la question 115 ?

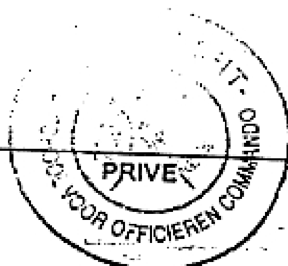
L'affirmation de l'enquêteur: "probablement, cela doit être longtemps après Knokke" poursuit quel but ?

Le témoin est-elle influencée par cette affirmation lorsqu'elle répond à cette dernière par "En fait je ne le sais plus. C'est possible, quand? Pff..."?

Maintenez-vous la remarque: "Ceci est significatif: X1 déclare initialement qu'elle avait 11 ans au moment des faits, ce qui rend impossible sa présence à l'assassinat de Christine Van Hees" ?

Ce passage est-il suggestif et dirigé ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

c *Analyse*

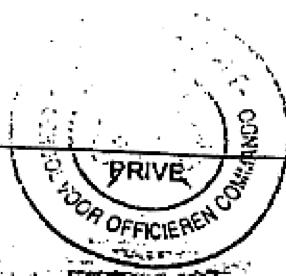
De herlezers gaan hier terug uit van de veronderstelling dat X1 11 jaar was op het ogenblik van de feiten van de Champignonnière. Dit element wordt niet bevestigd in het dossier.

De herlezers gebruiken een uitroepingsteken in hun herlezingverslag om te bewijzen dat het gaat om een bewering:

"l'enquêteur enchaîne par une affirmation plutôt qu'une question : probablement, cela doit être longtemps après KNOKKE !".

Dit geeft niet weer wat er werkelijk staat geschreven in de officiële vertaling en in het nederlandstalig verhoor: *"waarschijnlijk moet het langer na Knokke zijn geweest he".*

De speurder legt onmiddellijk nadien uit waarom hij dit zegt: *Parce qu'en fait vous dites au début de l'audition que vous appartenez déjà à Tony et qu'elle appartient à Nihoul."* In feite confronteert de speurder de getuige met een vorige passage uit het verhoor.

d *Conclusie*

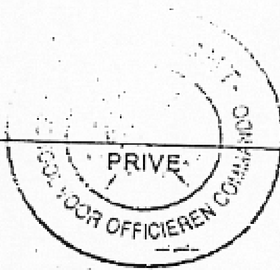
Overwegende dat de veronderstelling: "X1 is 11 jaar op het ogenblik van de feiten La Champignonniere" niet berust op enig materieel element.

Overwegende dat de herlezers hier blijkbaar ook twee verschillende periodes verwarren.

Overwegende dat het analyseren van deze passage buiten zijn context, niet toelaat de redenering van de speurder objectief te begrijpen.

Overwegende dat deze redenering geplaatst in zijn bredere context geen problemen schijnt te stellen.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling"Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren

3.3.8.5	- PV 150.537 du 18.11.96

page 131: X1 parle d'une hache que les enquêteurs transforment par la suite en couteau.

a *Fragment uit het verhoor* (officiële vertaling)

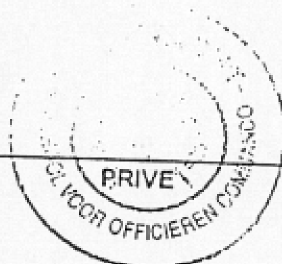
R- Avec une sorte de hache, quelque chose dans ce sens. Je ne peux pas le faire encore une fois. Goh, ils l'approchent avec cette hache et ils veulent l'insérer dans son vagin, mais d'une manière pas trop douce...

Alors j'ai, avec toute la force que j'avais, ils m'ont donné un coup de pied derrière, je me suis tournée, je crois que je ne m'étais jamais levée aussi vite, c'était tellement vite.

J'ai mis ma main devant. C'était dans ma main.

Q- Donc vous empêchez qu'ils vont dans le vagin avec cette sorte de couteau.

R- Vous voyez toujours la pointe.
Montre sa main droite aux verbalisants (N.D.L.R.)

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "X1 parle d'une hache que les enquêteurs transforme par la suite en couteau." ?

Le témoin parle-t-elle en premier lieu d'une HACHE ou d'une SORTE de HACHE ?

L'enquêteur utilise-t-il le terme COUTEAU ou l'expression SORTE de COUTEAU ?

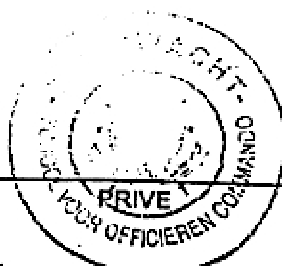
Avez-vous le souvenir de ce que le témoin a parlé dans la même audition, de couteaux, sortes de couteaux, couteaux de sommelier, de coupe-papier, sans être précis quant à la nature de l'objet ?

Ce passage peut-il être analysé complètement sans faire référence à un contexte plus large de la même audition ?

Ce passage est-il, dans le chef de l'enquêteur, suggestif et dirigé ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

Het is inderdaad zo dat de vertaling waarnaar de herlezers refereren, melding maakt van *"sorte de hache"* en dat de speurder verder gaat met de uitdrukking *"sorte de couteau"*.

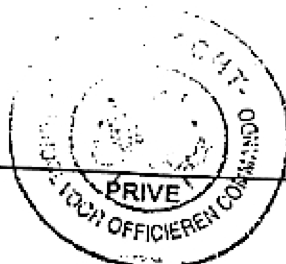
Op 13 november 1996 verklaart de getuige in dit verband: *"hache, ce qui sert normalement pour un poêle ou qu'est-ce que j'en sais."*

Hieruit blijkt duidelijk hoe onnauwkeurig het object door de getuige wordt beschreven.

Naar aanleiding van verschillende verhoren, zal de getuige refereren naar meerdere andere snijdende en/of stekende objecten: *"mes, soort mes, briefopener, hakmes, bijl, soort bijl, kelnermes"*.

De vermeende kwaadwillige intentie in hoofde van de speurders, in navolging van wat in een bepaalde pers stond geschreven: *"on veut faire dire à X1 qu'il s'agit d'un couteau, pas d'une hache, parce que cela s'inscrit mieux dans le cadre du crime de La Champignonnière"*, weerstaat aan geen enkele feitelijke analyse.

Inderdaad, noch uit het verhoor van 13 november 1996, noch uit het verhoor van 18 november 1996 zal blijken dat deze *"hache"* werkelijk wordt gebruikt. Men kan enkel uit de verhoren van de getuige afleiden dat het zou gediend hebben als drukkingsmiddel. Daarenboven heeft deze vermeende transformatie geen gevolg: er is geen sprake van een bijl noch van een mes op de inventaris van de inbeslaggenomen stukken van de feiten La Champignonnière. De inventaris maakt enkel melding van een oud, geroest mes zonder punt, die reeds destijds op het ogenblik van de inbeslagname in dezelfde toestand was, wat niet overeenstemt met de verklaringen van de getuige X1..

d *Conclusies*

Overwegende dat de getuige het heeft over een *"sorte de hache"* en de speurder spreekt van *"sorte de couteau"*.

Overwegende dat de herlezers het woord *"sorte"* weglaten en spreken van een rechtstreekse vervorming van *"hache"* naar *"couteau"*.

Overwegende dat de getuige n.a.v. de verhoren van 13 november 1996 en 18 november 1996 verwijst naar verschillende snijdende voorwerpen, zonder precies te zijn.

Overwegende dat de herlezers tijdens het verhoor van 4 en 5 december 1999 de discordantie vaststellen tussen de franstalige vertaling en de officiële nederlandstalige verhoren. In de nederlandstalige verhoren is er sprake van *"hakmes"* waardoor het verband *"hakmes - soort mes"* beter te begrijpen is dan in de franstalige versie.

Overwegende dat de herlezers na deze vaststelling beschouwen dat: *"Le problème dépend du texte traduit et des possibilités de traduction"*.

Overwegende dat voor wat betreft de context van de verhoren de herlezers verklaren: *"A ce moment-là (elle n'a) pas le temps ni les pièces qui ((lui) permettent d'infirmer ou de confirmer quoi que ce soit. (Elle) soulève la question. Il y sera répondu par la suite."*

Overwegende dat in het licht van hetgeen voorafgaat en van de context van de verhoren, de nederlandstalige versie een logische en aanvaardbare uitleg verschaft voor de gebruikte uitdrukkingen.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling "Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren.

3.3.8.6 - PV.150.537 du 18.11.96

page 131: Alors que X1 précise la nature des liens qui maintiennent Christine, les enquêteurs insistent lourdement. Le 02 février 1997, X1 parle à coup sûr d'une corde de chanvre, ce qui ne correspond pas aux constatations de la P.J. (annexe 7)

a *Fragment uit het verhoor* (officiële vertaling)

Q- Alors, que se passe-t-il? Est-ce que vous voyez la corde avec laquelle Kristien a été attachée?

R- Approuve de la tête (N.D.L.R.)

Comment décrire une corde, au nom de dieu, pff...

Q- Mais est-ce qu'il s'agit d'une corde? Regardez-bien.

R- Je vais vous dire ce que je sent à ce moment. J'entends qu'elle ne cesse pas de crier. Moi je suis en train de mourir de mal. Comment est-ce que je dois regarder, croyez-vous, comment est-ce que je dois regarder? La seule chose qui m'intéresse, est, y-a-t-il quelque chose à faire? "C'est ça qui m'intéresse. Maintenant je vous le dis très à l'aise.

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

"Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "Alors que X1 précise la nature des liens qui maintiennent Christine, les enquêteurs insistent lourdement. Le 02 février 1997, X1 parle à coup sûr d'une corde de chanvre, ce qui ne correspond pas aux constatations de la P.J. (annexe 7)." ?

L'enquêteur pose-t-il la question page 131, 13ème ligne: "alors que se passe-t-il? Est-ce que vous voyez la corde avec laquelle Kristien a été attachée ?" ?

Le témoin a-t-elle déjà parlé précédemment de cette corde ?

L'enquêteur pose-t-il la question: "Mais est-ce qu'il s'agit d'une corde ? Regardez-bien"?

L'enquêteur pose-t-il une autre question ?

En quoi l'enquêteur en posant les questions précédentes a-t-il insisté LOURDEMENT?

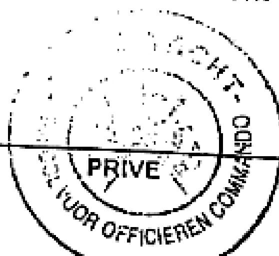
Pourquoi, écrivez-vous que lorsque le témoin parle à coup sûr d'une corde de chanvre cela ne correspond pas avec les constatations de la PJ ?

Les constatations de la PJ auxquelles vous faites allusion, font-elles partie des seules auditions présentes au dossier 64/85 et remises par Monsieur le juge d'instruction VAN ESPEN, les seules sur lesquelles vous avez déclaré vous être basés pour procéder à une lecture critique des auditions du témoin X1 ?

Avez-vous, pour affirmer que la corde de chanvre ne correspond pas aux constatations de la PJ, consulté l'inventaire des pièces saisies sur les lieux de l'assassinat de Christine Van Hees ?

Avez-vous pour affirmer que la corde de chanvre ne correspond pas aux constatations de la PJ, consulté un PV du 21 février 1984 de la PJ, date de la seconde descente sur les lieux ?

Les deux derniers documents cités mentionnent-ils la présence de cordes ?

En page 3 de votre rapport Ant/256, faites-vous allusion au PV n° 150.093 du 08 février 1997 ?

Ce PV fait-il partie des seules auditions présentes au dossier 64/85 et remises par Monsieur le juge d'instruction VAN ESPEN, les seules sur lesquelles vous avez déclaré vous être basés pour procéder à une lecture critique des auditions du témoin X1 ?

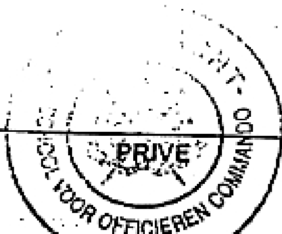
Ecrivez-vous en page 3 de votre rapport Ant/256, "le témoin s'est retrouvé fortuitement en présence de pièces à conviction, saisies sur les lieux du crime (fils de fer, marteau, cordes, morceaux de bois, veste en cuir, jerrycan)." ?

Des cordes ont-elles été saisies sur les lieux du crime ?

Ce passage démontre-t-il, dans le chef de l'enquêteur, de la suggestibilité et de la directivité ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

De problematiek van de *"corde de chanvre"* heeft blijkbaar vooral te maken et een onnauwkeurige verificatie in hoofde van de herlezers.

De herlezers doen geloven dat de speurders sterk aandringen op een feitelijk element vreemd aan het dossier: *"insistent lourdement"*. De vragen die het sterk aandringen moeten bewijzen zijn :

"(...) Est-ce que vous voyez la corde avec laquelle Kristien a été attachée?"

" Mais est-ce qu'il s'agit d'une corde? Regardez bien".

De herlezers beschouwen eveneens op 4 december 1999 dat :

"il eut été plus intéressant de laisser le témoin en parler d'elle-même. Dans ce sens et compte tenu de la méthode d'audition (l'équipe de lecture critique) a trouvé "LOURD" de poser ces deux questions"

Geen commentaar.

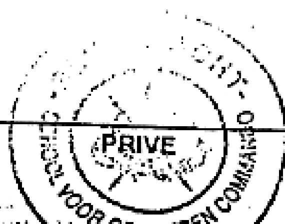
Op 4 december 1999 verklaren de herlezers : *"De mémoire il n'a jamais été question de cordes précédemment".*

Het is inderdaad juist dat de getuige tijdens de verhoren van 13 en 18 november 1996 verklaart dat het slachtoffer was vastgebonden zonder de aard van de boeien te vermelden. Dit is trouwens de reden waarom de speurders deze vragen stellen.

Volgende stukken, die werden inbeslaggenomen op de plaats van het misdrijf, werden neergelegd ter griffie van de Correctionele rechtbank van Brussel op 15 februari 1984 (Ref. 3275) : *"...un marteau, un pied de biche, un récipient contenant un liquide de couleur ambre (sans doute de l'essence), une affiche déchirée, une corde de 1 mètre 80..."*

In het herlezingverslag wordt daarenboven verwezen naar het PV 150.093 van 8 februari 1997 die deze vaststellingen herneemt.

Ik heb niet kunnen terugvinden waar de getuige preciseert dat het over een *"corde de __chanvre__" gaat.*

d *Conclusies*

Overwegende dat de herlezers beroep doen op het beroepsgeheim voor wat betreft de aanwezigheid van koorden in de Champignonnière.

Overwegende dat de bewering "*insistent lourdement*" niet kan bevestigd worden door de elementen uit het dossier.

Overwegende dat het herlezingverslag Ant/256 het PV 150.093 van 8 februari 1997 analyseert waarin duidelijk de aanwezigheid van koorden wordt vermeld.

Overwegende dat de herlezers verwijzen naar de vaststellingen van de GP, waarmee ze blijkbaar enkel rekening houden met één PV dat geen melding maakt van koorden.

Overwegende dat er andere vaststellingen zijn van de GP die toelaten te verifiëren dat er effectief koorden werden in beslag genomen op de plaats van het misdrijf in de Champignonnière. Het volstaat hiervoor het PV 150.093 te raadplegen. De herlezing verwijst trouwens naar dit PV.

Overwegende dat de vaststelling: "...*ce qui ne correspond pas aux constations de la P.J.*" niet wordt bevestigd door de elementen uit het dossier.

Overwegende dat er blijkbaar nergens sprake is van een "*corde de chanvre*".

Overwegende dat de gestelde vragen normaal zijn aangezien de getuige verklaart dat het slachtoffer was vastgebonden, zonder de aard van de boeien te preciseren.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling"Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren.

3.3.8.7 - PV ... (audition du 01.02.97)

page 14: dans la question, on s'inquiète de l'âge de Christine. X1 répond qu'il doit correspondre à celui de Mieke pour laquelle elle n'a jamais fourni de réponse précise. Suite à quoi, l'enquêteur estime nécessaire de confirmer que Christine avait 16 ans (annexe 8).

a *Fragment van het verhoor* (officiële vertaling)

R- (...)Mais Mieke connaissait Tony aussi depuis très longtemps, je dirai comme ça, donc je suppose qu'elle était de Tony.

Q- Très longtemps, mais qu'est-ce que c'est pour vous, très longtemps?

R- A peu près dix ans.

Q- Et quel âge avait Mieke au moment dont nous parlons?

R- L'âge de christine.

Q- Environ seize ans alors?

R- Oui.

b *<u>Vragen gesteld aan de herlezers</u> (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: " dans la question on s'inquiète de l'âge de Christine.X1 répond qu'il doit correspondre à celui de Mieke pour laquelle elle n'a jamais fourni de réponse précise. Suite à quoi l'enquêteur estime nécessaire de confirmer que Christine avait 16 ans (annexe 8)." ?

Est-il écrit à la page 14 que vous citez en référence: "Et quel âge avait MIEKE au moment dont nous parlons?" ?

L'enquêteur "s'inquiète-t-il" donc, dans la question, de l'âge de Mieke ou de celui de Christine ?

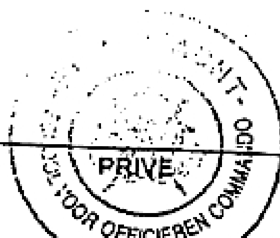
Est-il exact que le témoin n'a jamais fourni de réponse précise quant à l'âge de MIEKE ?

Si l'enquêteur a dévoilé l'âge de la victime, quelle influence son âge peut-elle exercer sur la déclaration du témoin ?

Ce passage est-il, dans le chef de l'enquêteur, suggestif et dirigé ?
Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner?

c *Analyse*

De herlezers vergissen zich hier blijkbaar. De speurders vragen de leeftijd van Mieke en niet deze van Christine.

Het is interessant om weten dat de getuige n.a.v. een vorig verhoor, waarvan de herlezers verklaren dat ze in die periode het bestaan niet kenden, de leeftijd van 16 jaar geeft voor Mieke. Deze onwetendheid legt misschien uit waarom de herlezers schrijven dat de getuige nooit een precies antwoord heeft gegeven over de leeftijd van Mieke. Op 10 december 1996 verklaart X1 dat Mieke de afkorting is van een zekere Marie-Thérèse en antwoord ze op de vraag:

"Qui était Marie-Thérèse?

Une fille francophone, euh, environ seize ans."

Het is niet onwaarschijnlijk dat de speurders, in de wetenschap van de vorige verklaringen van X1, de volgende redenering gevolgd hebben zonder echter deze volledig te verwoorden:

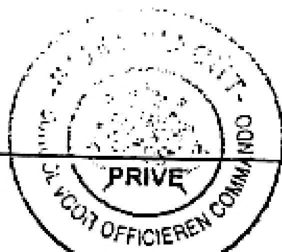
Q- Et quel âge avait Mieke au moment où nous parlons?

R- L'âge de Christine.

Q- (Deze vraag werd niet gesteld, maar het is mogelijk dat de speurders onbewust dit gedeelte van de vraag hebben weggelaten: "Vous nous avez dit, lors d'une précédente audition, que Mieke était une jeune fille d'environ seize ans. Mieke aurait, au moment où nous parlons...")

environ seize ans alors?

R- Oui.

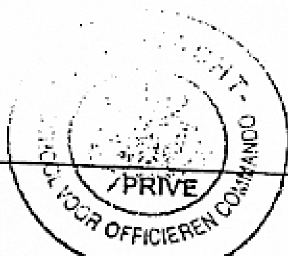
d *Conclusies*

Overwegende dat de herlezers zich blijkbaar vergissen wanneer ze beweren: *dans la question, on s'inquiète de l'âge de Christine".*

Overwegende dat de speurders de leeftijd van het slachtoffer niet meedelen aan de getuige. In feite hernemen zij informatie elementen uit een vorig verhoor.

Overwegende dat de herlezers dit verwijt waarschijnlijk niet hadden hernomen indien zij de intermediaire PV van 10 december 1996 hadden doorgenomen.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling"Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren.

3.3.8.8	- PV ...(audition du 01.02.97)
	page 72 et 73: on questionne X1 sur la manière dont NIHOUL était vêtu. Dans une question, on croit utile de préciser qu'il portait toujours de vieux vêtements (annexe 9).

a *Fragment uit het verhoor (officiële vertaling)*

Q- Est-ce que vous voyez Nihoul?

R- X1 approuve de la tête (N.D.L.R.)

Q- Comment est-il habillé?

R- Il porte un, il porte un pantalon, une sorte de polo..., oui, je ne le sais pas. Que voulez-vous savoir? De nouveau ce qui s'est passé là-bas?

Q- Je vous demande uniquement de décrire les vêtements de Nihoul. Vous ne devez pas décrire Nihoul même, nous le connaissons.

R- Oui, oui.

Q- Mais je vous demande ce qu'il porte? Comment est-il habillé?

R- Je l'ai dit.

Q- Oui, oui, il portait un pantalon, c'est normal.

R- Oui, oui, mais oui.

Q- Il porte un pantalon et il porte un polo?

R- Oui.

Q- Un pantalon long, je suppose?

Oui, probablement pas de short ou quelque chose comme ça?

R- Non, il ne portait pas de shorts.

Q- Le temps de l'année?

R- Hein?

Q- Le temps de l'année?

Vous devez bien comprendre, X1, lors d'une perquisition nous devons trouver un pantalon. Nous savons qu'il porte toujours des vêtements qui sont aussi vieux que les chemins. Donc il n'a probablement pas encore jeté le pantalon.

R- Je ne le sais pas.

Q- Non, mais nous devons avoir des éléments que nous pouvons retrouver.

R- Oui, oui, oui.

Q- Je ne vous demande pas ce qu'il fait. Je vous demande uniquement de quoi il avait l'air ce jour-là.

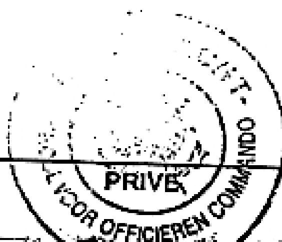
R- Oui.

Q- Comment est-il habillé? Donc probablement, vous pouvez même retourner au manège, vous pouvez retourner au..

R- Oui. Euh, ..il portait, il portait un pantalon avec des, bleu foncé, avec des poches sur le côté, comme ça, une sorte, oui, un T-shirt, un polo.

Q- Est-ce un pantalon en jeans qu'il porte?

R- Non, non. Il portait une sorte de polo, allez, pas vraiment, pas vraiment comme ceux de Lacoste ou quelque chose comme ça, une sorte de polo et un pull avec un col V. Rien de special, simplement un pull tricoté en bleu.

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek).*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "on questionne X1 sur la manière dont N. était vêtu. Dans une question, on croit utile de préciser qu'il portait toujours de vieux vêtements (annexe 9) ".?

L'enquêteur précise-t-il, page 73 ligne 2 à 5 que "Lors d'une perquisition nous devons trouver un pantalon. Nous savons qu'il porte toujours des vêtements qui sont aussi vieux que les chemins. Donc il n'a probablement pas encore jeté le pantalon". ?

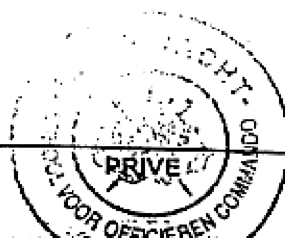
Cette précision est-elle de nature à influencer le témoin ?

Cette précision est-elle de nature à permettre d'éventuelles vérifications ultérieures ?

Ce passage est-il, dans le chef de l'enquêteur, suggestif et dirigé ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

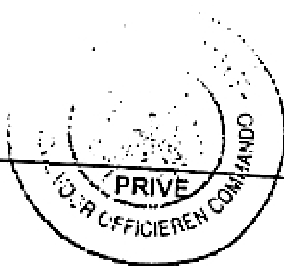

c *Analyse*

De herlezers beschouwen deze passage als betwistbaar: *"Parce qu'il communique au témoin des renseignements exploitables par la suite. Dans ce cas l'événement est sans conséquence. Toujours est-il que le principe est discutable".*

Er is echter ook een andere interpretatie mogelijk die het litigieuze aspect van deze passage ontkracht. Het is mogelijk dat de speurders trachten de getuige te motiveren om te antwoorden. Zij sporen de getuige aan door te zeggen dat zelfs zoveel jaren na de feiten het mogelijk is bepaalde verificaties uit te voeren m.b.t. de kledij van Nihoul aangezien deze blijkbaar altijd oude kleren zou dragen. Deze kleren kunnen desgevallend n.a.v. een huiszoeking teruggevonden worden.

Er valt op te merken dat de getuige soms precieze details geeft. Zij doet hiervoor blijkbaar beroep op haar fotografisch geheugen. Het is dit fotografisch geheugen die de speurders proberen aan te wakkeren.

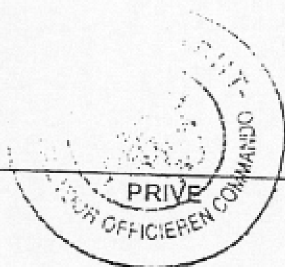
d *Conclusies*

Overwegende dat de speurders inderdaad aan de getuige meedelen dat Nihoul steeds kleren draagt die zo oud zijn als de straat.

Overwegende dat het ook mogelijk is dat de speurders deze mededeling doen om de getuige te motiveren om een inspanning te leveren om zich elementen te herinneren die 12 jaar oud zijn.

Overwegende dat de getuige deze elementen trouwens niet exploiteert in haar antwoorden.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers onvoldoende elementen bevat die kunnen toelaten om de vaststelling"Les auditions ont été orientées par des questions suggestives et dirigées" te objectiveren.

1. Concernant le caractère suggestif des auditions
b. le témoignage est influencé par des questions ou il est fait référence à de prétendues déclarations de x1.
Exemple:

3.3.8.9 - PV... (audition du 01.02.97)

page 1 et 2: L'enquêteur dresse en début d'audition un scénario condensé d'une précédente audition. A la lecture des diverses auditions, nous pouvons nous rendre compte qu'il s'agit d'une manoeuvre destinée à communiquer au témoin des détails précis quant à l'identité de la victime, la date des faits et la situation géographique de l'endroit, notamment.

Le nom de Christine VAN HEES est cité dans la question ainsi que la date du 13 février. On parle également de champignonnière (annexe 10).

Le témoin ne connait pas le nom de VAN HEES et n'a jamais parlé clairement d'une champignonnière.

a *Fragment uit het verhoor* (officiële vertaling)

Q- C'est le premier février 1997, il est 20H50. Êtes-vous toujours disposée à coopérer avec nous?

R- Oui.

Q- Êtes-vous opposée à ce que l'audition soit filmée?

R- Non.

Q- Euh, une psychologue requise assiste à l'audition. Vous n'y êtes pas opposée à ce qu'elle assiste à l'audition?

R- Non.

Q- Dans une des dernière auditions, vous nous avez parlé de, euh, Christine, de l'affaire que Christine avait, euh, avec Jean-Michel NIHOUL. Vous nous avez expliqué que le treize février vous êtes partie de la maison avec votre mère jusqu'au parking de l'autoroute et que vous y avez été transmise à Tony VAN DEN BOGAERT.

Vous nous avez dit que vous étiez accompagnée d'un de vos enfants? Que vous avez nommé Tui et vous avez été emmenée à une sorte de ferme, un manège que vous avez reconnu comme le manège situé à OPPEM-MEISE. Il y a donc des choses qui se sont passées dans ce manège qui ont mené au meurtre de votre propre enfant Tiu qui a été assassiné par VAN DER ELST Michel, et ensuite vous avez été emmenée avec Kristien, Marie-Therese et toute la compagnie présente que vous avez décrite lors des auditions précédentes, vers une Champignonnière, une Champignonnière délaissée.

R- X1 approuve toujours de la tête (N.D.L.R.).

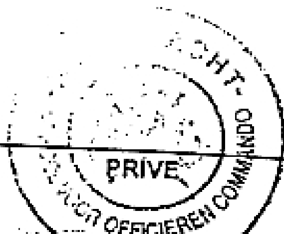
Q- Pouvons-nous parler du début ou du départ de toute la compagnie du manège jusqu'aux faits de l'assassinat de Kristien VANHEES?

R- Oui.

Q- Est-ce possible? Pourrions-nous en parler?

R- Oui. Euh, est-ce que je dois en parler?

Q- Vous devez en parler.

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "L'enquêteur dresse en début d'audition un scénario condensé d'une précédente audition. A la lecture des diverses auditions, nous pouvons nous rendre compte qu'il s'agit d'une manœuvre destinée à communiquer au témoin des détails précis quant à l'identité de la victime, la date des faits et la situation géographique de l'endroit, notamment.

Le nom de Christine Van Hees est cité dans la question ainsi que la date du 13 février. On parle également de champignonnière (annexe 10).

Le témoin ne connaît pas le nom de Van Hees et n'a jamais parlé clairement d'une champignonnière." ?

L'identité de la victime était-elle connue du témoin depuis décembre 1996 ?

La date des faits, c'est-à-dire l'année 1984 était-elle connue du témoin ?

La qualification de "champignonnière" permet-elle de situer géographiquement l'endroit ?

Le 1er février 1997 est-il la date de la septième et dernière audition du témoin dans le dossier 64/85 ?

Les renseignements fournis pas l'enquêteur, lors de cette dernière audition, sont-ils en mesure d'influencer le témoin?

Les renseignements fournis pas l'enquêteur ont-ils eu une influence concrète sur les déclarations du témoin lorsque le 2 juillet 1997, vous clôturez le rapport Ant/256 ?

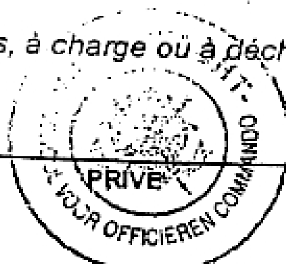
Le dossier 64/85 a-t-il donné lieu à des devoirs de vérification entre le 4 décembre 1996 et le 01 février 1997 ?

La manœuvre que vous évoquez poursuit quel but ?

Les juristes de l'EMGGd et les psychiatres/psychologues ont-ils affirmé la nécessité du feed-back ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

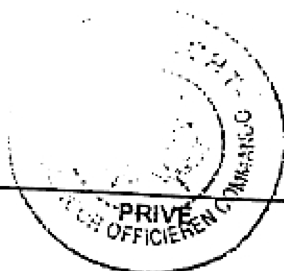
c *Analyse*

De antwoorden gegeven door de herlezers op 4-5 december 1999 laten niet toe zich een duidelijker beeld te vormen van de fundering van de verwijten: *"(...) en février les jours sont plus courts (...) le témoin peut répondre à des questions relatives au climat, à la température..."*

De noodzaak van de feed-back werd zowel bevestigd door de psychologen-psychiaters als door een juridisch advies van de GSt Gd. Het is wel te verstaan dat de feed back niet mag afgewend worden van zijn oorspronkelijke bedoeling door aan de getuige elementen mede te delen die door hem/haar kunnen geëxploiteerd worden. Dit schijnt hier niet het geval te zijn. Op basis van de antwoordelementen van de herlezers en de door hen gehanteerde criteria, blijkt echter dat zij beschouwen dat de feed back niet echt aangewezen is.

De herlezers maken ook allusie op een mogelijke bezoedeling van de verklaringen van de getuige door elementen die werden aangereikt door de media. Bij mijn weten, is het pas in maart 1997 dat de pers terug uitpakt met de zaak "La Champignonnière".

Het laatste verhoor van de getuige X1 m.b.t. "La Champignonnière" heeft plaatsgevonden op 1 februari 1997. Aangezien op dat ogenblik de media nog geen informatie hadden verspreid over dit onderzoek, lijkt het weinig waarschijnlijk dat de verklaringen van de getuige X1 door de mediaberichten werden beïnvloed.

d *Conclusies*

Overwegende dat het verhoor van 1 februari 1997 het zevende en laatste verhoor is van de getuige X1 in het dossier La Champignonnière.

Overwegende dat de details m.b.t. het klimaat, de temperatuur... reeds werden behandeld in de verhoren van 13 en 18 november 1996.

Overwegende dat in dit stadium van het onderzoek, na zes verhoren en rekening houdend met de inhoud van deze verhoren, noch de naam VAN HEES, noch de datum van 13 februari, noch de naam La Champignonnière enig exploiteerbaar detail geven aan de getuige.

Overwegende dat de naam VAN HEES door de getuige gekend was sinds december 1996.

Overwegende dat de datum van 13 februari en de naam La Champignonnière blijkbaar niet gekend waren door de getuige. Ze heeft deze elementen bij mijn weten alleszins niet duidelijk vermeld.

Overwegende dat het, na zes verhoren over deze gebeurtenis, weinig waarschijnlijk lijkt dat de getuige nog steeds niet zou weten over welke precieze feiten het gaat.

Overwegende dat het principe op zichzelf betwistbaar blijft.

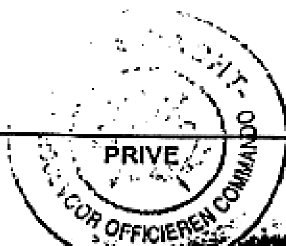
Overwegende dat er echter geen elementen zijn die kunnen doen geloven in kwaadwillig opzet.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers elementen bevat die kunnen toelaten om te besluiten dat Adjt DE BAETS inderdaad twee elementen heeft meegedeeld aan de getuige die blijkbaar door deze laatste ofwel voorafgaandelijk niet gekend waren ofwel nog niet expliciet door haar medegedeeld waren.

Gelet op de afwezigheid van elementen m.b.t. het kwaadwillig opzet, op het ontbreken van reële of potentiële implicaties,

gelet op het feit dat het hier eerder een geïsoleerd feit betreft dat eerder doet geloven in een punctueel gebrek aan voorzichtigheid dan in een intentionele, kwaadwillige en systematische beïnvloeding van de getuige,

besluit ik dat de vastgestelde elementen onvoldoende significant zijn om de vaststelling"le témoignage est influencé par des questions où il est fait référence à de prétendues déclarations de X1"." te objectiveren.

1. Concernant le caractère suggestif des auditions

c. le témoin est mis en présence de pièces à conviction :

3.3.8.10 Le PV 150.093 du 08.02.1997

renseigne que le témoin s'est trouvé fortuitement en présence des pièces à conviction saisies sur les lieux du crime (fils de fer, marteau, cordes, morceaux de bois, veste en cuir, jerrycan,..).

Cet "incident" a pour conséquence que le témoignage de X1 pourra toujours être remis en question à partir du moment où il a pu être influencé par ce spectacle (annexe 11).

a *Fragment uit het PV* (PV 150.093 du 08.02.1997)

"...il a été procédé ce jour à une nouvelle audition de X1. Au cours de celle ci, il a été demandé à X1 de venir dans un autre bureau afin d'examiner des dessins de maisons placés sur un mur. Le but était de lui faire désigner des grilles.

Soudain l'attention de X1 est attirée par la présence dans ce bureau d'objets saisis dans le cadre du dossier "de la champignonnière".

Il s'agit notamment des fils de fer, marteau, cordes, morceau de bois, veste en cuir, jerrycan,...

Directement X1 se montre craintive, apeurée, Elle place sa main devant sa bouche et déclare "c'est à Christine".

Nous lui demandons si elle reconnaît quelque chose parmi ces objets.

Là encore et sans la moindre hésitation mais tout en s'éloignant d'eux, X1 dira reconnaître le marteau, le fil de fer et les cordes comme ayant été utilisés sur Christine..."

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "Le PV 150.093 du 08.02.97 renseigne que le témoin s'est retrouvé fortuitement en présence des pièces à conviction saisies sur les lieux du crime (fils de fer, marteau, cordes, morceaux de bois, veste en cuir, jerrycan...).

Cet "incident" a pour conséquence que le témoignage de X1 pourra toujours être remis en question à partir du moment où il a pu être influencé par ce spectacle (annexe 11)" ?

Ce PV fait-il partie des seules auditions présentes au dossier 64/85 et remises par Monsieur le juge d'instruction VAN ESPEN, les seules sur lesquelles vous avez déclaré vous être basés pour procéder à une lecture critique des auditions du témoin X1 ?

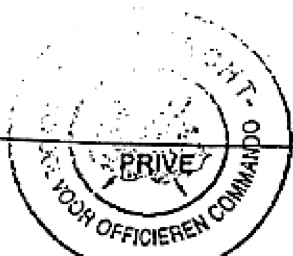
Quand a eu lieu la dernière audition du témoin dans le cadre du dossier 64/85 ?

En quoi le témoignage pourrait-il être remis en question lorsque le témoin a été mis en présence des pièces à conviction le 08 février 1997, c'est-à-dire une semaine après son témoignage ?

Ce passage est-il, dans le chef de l'enquêteur, suggestif et dirigé ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

De herlezers geven toe dat het laatste verhoor door Adjt DE BAETS in dit dossier heeft plaatsgevonden vóór het incident met de inbeslaggenomen stukken. Niettemin zijn ze van oordeel dat het ongepast was om de getuige al dan niet toevallig te confronteren met de inbeslaggenomen stukken, gelet op het feit dat de getuige nog moest verhoord worden met het oog op het objectiveren van haar verklaringen en dat het niet onmogelijk was dat ze bepaalde elementen zou aanwenden om haar verklaringen te wijzigen:

"L'enquête n'était pas terminée. Ses auditions devaient se poursuivre pour accréditer son témoignage. Vu la personnalité du témoin, il me semble qu'il était déplacé de mettre le témoin X1 en présence d'éléments matériels tenant compte qu'il n'était pas impossible qu'elle utilise cet incident pour modifier son témoignage."

"Cette présentation intervient après le témoignage du 01 fev 97. Lorsqu'une présentation est organisée il y a lieu de le faire contradictoirement. Dans le cas présent et avec le doute laissé par les auditions il y aurait eu lieu de présenter des objets ressemblants (style line -up)..

De herlezers trekken het toevallige karakter van het incident echter niet in twijfel:

"oui, je ne met pas en doute le caractère fortuit de l'incident après en avoir parlé avec Danny DE PAUW"

"Il est difficile de croire au caractèré fortuit de la présentation. Néanmoins vu la disposition des lieux celà peut-être possible."

De herlezers vergeten te vermelden dat tijdens het verhoor van 18 november 1996 X1 verklaart:

"Qu'est ce qui se passe?

Il y a des outils par terre.

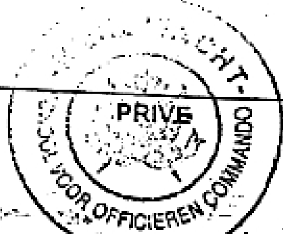
Il y a des outils par terre. Est-ce que vous connaissez ces outils?

Oui et non. Il y a un bidon vert, il y a de la corde.

Qu'est-ce qu'il y a?

Une corde.

Hieruit blijkt dat X1 reeds twee maanden voordien de voorwerpen heeft beschreven waarmee ze nadien toevallig wordt geconfronteerd.

d *Conclusies*

Overwegende dat de getuige X1 op 8 februari 97 blijkbaar toevallig werd geconfronteerd met de overtuigingsstukken.

Overwegende dat het zevende en laatste verhoor van de getuige door Adjt DE BAETS in het raam van het dossier La Champignonnière werd uitgevoerd op 1 februari 1997.

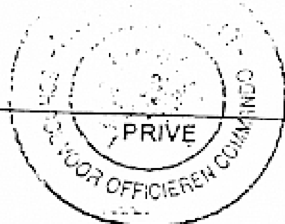
Overwegende dat het toevallige karakter van het incident niet in twijfel wordt getrokken door de herlezers. Het verslag vermeldt trouwens het woord "incident" (onvoorziene gebeurtenis).

Overwegende dat, onverminderd het toevallige karakter van het incident, het niet ongewoon is dat een getuige wordt geconfronteerd met overtuigingsstukken waarover ze zelf gedurende haar vorige verhoren heeft gesproken.

Overwegende dat het niet Adjt DE BAETS is die de getuige heeft geconfronteerd met de inbeslaggenomen stukken.

Overwegende dat het incident, laakbaar of niet, toevallig of niet, sowieso niet imputeerbaar is aan Adjt DE BAETS.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers niet imputeerbaar is aan Adjt DE BAETS en derhalve niet toelaat de vaststelling "le témoin est mis en présence de pièces à conviction" te objectiveren ten zijner laste.

1. Concernant le caractère suggestif des auditions
d.on présente au témoin des photos suggestives:
Exemples:

3.3.8.11 - Le PV 100.133 du 13.11.96

Différentes photographies ont été présentées le 13.11.96 à X1.
La photo P1O qui ne correspond aucunement à Christine VAN HEES a été désignée par le témoin. Pourquoi procéder par la suite à d'autres confrontations si ce n'est pour corriger le tir (annexe 12) ?

a *Fragment uit het verhoor* (officïele vertaling)

Q- Oui, j'en suis parfaitement persuadé parce qu'il n'existe pas de photos dans les circonstances dans lesquelles vous l'avez connue. Est-ce correct?

R- L'interrogée approuve de la tête (N.D.L.R.).

Q- Comme vous doutez, est-ce que c'est possible de lire le numéro de la photo à laquelle vous doutez? Ça vous devriez quand même pouvoir faire. Vous savez où il se trouve, ou vous avez vos doutes?

R- Oui.

Q- Pouvez-vous l'indiquer avec votre doigt sans regarder?

R- Oui.

Q- Faites un dernier effort et indiquez-le.

R- P10. Quoi?

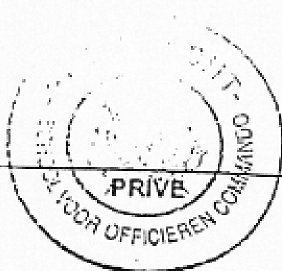
Q- Je ne sais pas. Q'est-ce que vous avez dit?

R- Est-ce que vous ne l'avez pas entendu? P10! Est-ce que je peux aller à la maison maintenant?

Q- Oui vous pouvez toujours aller à la maison.

R- Oui oui.

Q- Nous allons terminer l'audition le quatorze novembre nonante-six à 06.55Hrs.

b *Analyse*

Op 6 december 1996 stelt 1MDL HUPEZ een PV (nr 117487) op waarin hij vermeldt:

" Objet: Identification de la photo X1-P10.

(...)Nous identifions la personne représentée par la photo P10 comme étant D. Anik (...) Il ne s'agit manifestement pas de la victime dont a parlé X1. (...)

Il ressort de cela que:

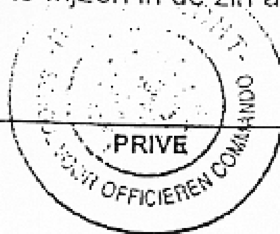
1. La photo P10, désignée par X1, n'est pas celle de la victime dont elle a parlé, Christine.

*2. Mais que la photo de cette victime se trouve bien parmi celle présentées à X1 **qui, volontairement, ne l'a pas désignée."***

Dit PV vermeldt dat X1 opzettelijk een verkeerde foto zou aangeduid hebben. Uit het voorafgaand onderzoek blijkt dat ze dit zou gedaan hebben om een einde maken aan een lang verhoor. Indien we naar het fragment kijken van het desbetreffende verhoor zijn er inderdaad elementen die in die richting wijzen:

- de speurders moeten aandringen om X1 aan te zetten een fotoherkenning uit te voeren;
- ze geven X1 zelf de toelating om de foto aan te duiden zonder te kijken (blijkbaar heeft X1 enige moeite om naar de foto's te kijken. Dit probleem heeft ze zelf al vroeger verklaard);
- het is ongeveer 0655 uur 's morgens;
- X1 duidt de foto aan en vraagt onmiddellijk of ze naar huis mag vertrekken.

Deze fotoherkenning heeft plaats op 13 november 1996. Op 18 november zal de Adjt DE BAETS, waarschijnlijk met de wetenschap van de problematiek van de eerste fotoherkenning, een tweede poging wagen. Adjt DE BAETS stelt snel vast dat X1 opnieuw weinig zin heeft om mee te werken aan een fotoherkenning. De poging tot fotoherkenning wordt dan ook vrij vlug onderbroken en het verhoor wordt verder gezet. De ganse passage duurt amper twee minuten. In deze twee minuten zijn er daarenboven lange periodes waarin X1 niets zegt. Ik wil hiermee gewoon aangeven dat duidelijk uit het verhoor en uit de videobeelden blijkt dat Adjt DE BAETS totaal niet aandringt. Hij geeft op geen enkele ogenblik de indruk om kost wat kost X1 ertoe te brengen de juiste foto aan te wijzen in de zin aangegeven door de herlezers: *"corriger le tir"*

c *Conclusies*

Overwegende dat 1MDL HUPEZ op 6 december 1996 het PV heeft opgesteld waarin staat vermeld dat X1 opzettelijk een verkeerde foto heeft aangeduid.-

Overwegende dat bepaalde elementen wijzen dat X1 dit zou gedaan hebben om een lang verhoor te onderbreken omdat ze naar huis wou.

Overwegende dat de onderzoekers misschien onvoorzichtig zijn geweest door te intensief aan te dringen en dit op het einde van een zeer lang verhoor, waardoor ze waarschijnlijk voor een deel zelf de reactie van de getuige (het moedwillig aanduiden van een verkeerde foto) hebben uitgelokt.

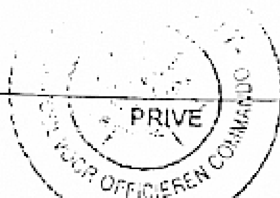
Overwegende dat vanaf het ogenblik dat de speurders dit weten het normaal is dat ze overgaan tot een nieuwe fotoherkenning.

Overwegende dat het aangewezen was geweest dat de speurders deze opzettelijke vergissing door de getuige duidelijk hadden moeten laten verklaren en deze verklaring hadden moeten acteren. Ik heb van deze verklaring echter geen spoor teruggevonden.

Overwegende dat ik nochtans geen enkele reden heb om aan de correctheid van het PV van 1MDL HUPEZ te twijfelen.

Overwegende dat er wel andere pogingen tot fotoherkenning zijn geweest, dat deze gelet op de hierboven vernoemde overwegingen normaal waren, en dat Adjt DE BAETS nooit de indruk heeft gegeven om kost wat kost X1 aan te zetten Christine VAN HEES aan te duiden.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat dit voorbeeld aangehaald door de herlezers niet gefundeerd is gelet op het PV opgesteld door 1MDL HUPEZ, dat er geen sprake is van een kwaadwillig opzet in de zin van :"corriger le tir"en derhalve niet toelaat de vaststelling"on présente au témoin des photos suggestives"te objectiveren lastens Adjt DE BAETS.

3.3.8.12 - Le PV 100408 du 11.01.97

En date du 11.01.97, on présente à X1 la seule photographie d'un homme qui introduit sa clef dans la serrure de la porte d'entrée d'une maison portant le numéro 55.

Dans la question qui est posée à X1, on lui énonce clairement que la photographie a été prise à Auderghem, rue Théo Van Pé n° 55.

Nous apprenons dans la réponse que X1 reconnait effectivement la personne et qu'elle associe la photo à la maison située 55 rue Théo Van Pé où elle est passée un mois plus tôt en compagnie des enquêteurs (annexe 13)

a *<u>Fragment uit het verhoor</u> (PV 100.408-97 du 11.01.97)*

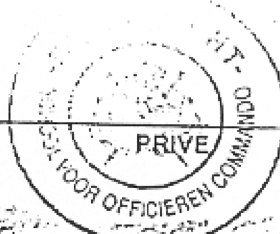
Q- Nous vous montrons la photo d'une personne qui se trouve à hauteur de la maison sise à AUDERGHEM, Rue Théo Van Pé, 55.

Reconnaissez-vous cette personne?

R- Je reconnais effectivement cette personne.

Je l'associe à la maison, 55 Rue Théo Van Pé, où nous sommes passés vers la mi-décembre dernier et que j'avais indiquée comme "l'appartement à proximité de la drève de bonne odeur".

La personne que vous venez de me montrer sur photo n'a pas beaucoup changé depuis.

b *<u>Vragen gesteld aan de herlezers</u> (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Ce PV fait-il partie des seules auditions présentes au dossier 64/85 et remises par Monsieur le juge d'instruction VAN ESPEN, les seules sur lesquelles vous avez déclaré vous être basés pour procéder à une lecture critique des auditions du témoin X1 ?

Le témoin a-t-elle reconnu, identifié la maison dont question dans ce procès-verbal lors d'une précédente audition à savoir le 10 décembre 1996 ?

Cette adresse a-t-elle été suggérée au témoin ?

Le témoin a-t-elle reconnu cette adresse, sur le terrain, personnellement ?

Existait-il dans le dossier photo, fourni par les photographes du corps, une autre photo, moins explicite, que celle montrée au témoin ?

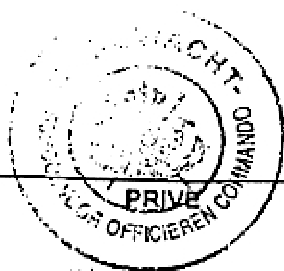
Dans le PV n° 100.408, le témoin associe-t-elle, lors de son audition, la photo à la maison ?

Dans le PV n° 100.408, le témoin associe-t-elle, lors de son audition, la personne à la maison ?

Ce passage est-il, dans le chef de l'enquêteur, suggestif et dirigé ? Pourquoi ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

Slechts één herlezer verklaart dat hij verantwoordelijk is voor deze vaststelling.

Hij geeft toe dat hij zich in het herlezingverslag vergist heeft of onduidelijk is geweest.

"Je reconnais que dans mon rapport, je parle d'association de la photo à la maison. Il faut entendre par là ce que représente la photo, à savoir Roger C.".

Het verhoor van de getuige verschilt inderdaad van de tekst in het herlezingverslag. Het gaat hem hier in feite over het associëren van de persoon aan het huis en niet van de foto aan het huis. Voorgesteld zoals in het herlezingverslag: associëren van de foto van een huis met een door de speurders duidelijk gelokaliseerd huis, doet inderdaad vragen rijzen m.b.t. de objectiviteit van de gebruikte techniek.

De herlezer beschouwt deze passage suggestief omdat:

"Dans la question qui est posée à X1, on lui énonce clairement que la photographie a été prise à Auderghem, rue Théo Van Pé, 55. Vu la personnalité du témoin, il est imprudent de poser la question de manière aussi suggestive. De plus, pour une reconnaissance de personne, il est d'usage de présenter plusieurs photos. La méthode utilisée est à mon sens peu professionnelle."

Geen commentaar

Het is blijkbaar niet de bedoeling van de speurders geweest om een klassieke fotoherkenning te organiseren. Mocht dit wel het geval zijn, dan kan men inderdaad aannemen dat de werkwijze weinig professioneel is.

De echte bedoeling blijkt uit de vraag van de speurders:

"Nous vous montrons la photo d'une personne qui se trouve à hauteur de la maison sis à AUDERGHEM, Rue Théo Van Pé,55. Reconnaissez-vous cette personne?

Vertrekkende van deze vraag kan men afleiden dat de speurders de bedoeling hadden, een nog niet geïdentificeerde persoon te laten herkennen door de getuige en desgevallend deze persoon te associëren met een door X1 reeds gelokaliseerde woning.

Om elke polemiek hierover te vermijden was het wenselijk geweest om het adres van het huis op de foto niet mede te delen, het huisnummer en andere herkenbare elementen op de foto te verbergen en op basis van de foto van de persoon X1 spontaan de associatie met feiten en met het huis in Auderghem te laten maken. Een andere mogelijkheid ware geweest een klassieke fotoherkenning met "line-up" te organiseren.

Ik wens hier te benadrukken dat het huis door X1 reeds in december 1996 zelf werd herkend (PV Nr 118.452 van 10 december 1996). Daarenboven kon de presentatie van de foto niet de bedoeling hebben om na te gaan of de persoon die op de foto stond woonachtig was op dat adres in 1996 of in 1997 maar wel vóór 13 februari 1984. Dit relativeert uiteraard de kritiek op de aangewende techniek.

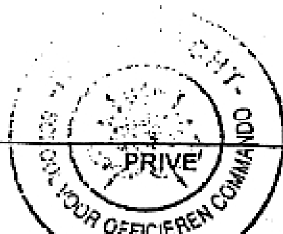
De Adjt DE BAETS is noch de eerste noch de enige verbalisant. Ik heb niet kunnen bepalen welke zijn exacte implicatie en verantwoordelijkheid was m.b.t. de fotoherkenning.

De herlezers schrijven in hun verslag:

"...La seule photographie d'un homme qui introduit sa clef dans la serrure de la porte d'entrée d'une maison portant le numéro 55..."

Dit kan misschien een detail lijken, maar het is objectief onmogelijk op basis van de foto te beweren dat de persoon zijn sleutel in het slot van de deur steekt. De persoon kan gewoon aanbellen, een brief in de brievenbus stoppen,...Zoals daar geschreven door de herlezers, kan men geloven dat het voor de getuige onmiddellijk duidelijk moet zijn geweest dat de persoon woonachtig was in het huis afgebeeld op de foto.

Noch in het verhoor van 13 november 1996, noch in dat van 18 november 1996 is er sprake van de herkenning van een huis op voorvermeld adres. Hieruit kon afgeleid worden dat er nog andere PV's moesten bestaan die nuttig konden zijn voor de herlezing.

d *Conclusies*

Overwegende dat het meedelen van het adres aan X1 op zichzelf geen probleem stelt aangezien X1 zelf het huis heeft aangeduid een paar weken voordien.

Overwegende dat de herlezers zich vergissen wanneer ze schrijven dat de getuige de foto associeert aan het huis.

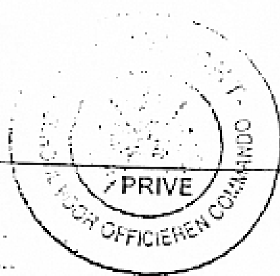
Overwegende dat het wenselijker ware geweest dat de speurders, met het oog op het voorkomen van elke polemiek m.b.t. de objectiviteit, voor een meer adequate techniek hadden geopteerd.

Overwegende dat het hier blijkbaar niet de bedoeling was een klassieke fotoherkenning te organiseren.

Overwegende dat het ook niet mogelijk is geweest, te bepalen in welke mate Adjt DE BAETS persoonlijk en actief heeft deelgenomen aan deze fotoherkenning.

Overwegende dat bij mijn weten deze werkwijze niet werd afgekeurd door de bevoegde magistraten en dat dit geen nefaste invloed heeft gehad op het onderzoek.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat de feiten bezwaarlijk kunnen worden gekwalificeerd als een duidelijke miskenning van de voorschriften m.b.t. de fotoherkenning en dat het niet mogelijk is in feite en in rechte de graad van toerekeningsvatbaarheid van Adjt DE BAETS eenduidig te bepalen. Dit voorbeeld bevat onvoldoende significante elementen om de vaststelling "on présente au témoin des photos suggestives" te objectiveren lastens Adjt DE BAETS.

2. La présentation des faits dans les procès-verbaux de synthèse n'est pas fidèle au contenu des auditions.

a. dans les procès-verbaux de "synthèse" des auditions:

Exemple:

3.3.8.13 - PV 116.990 du 13.11.96

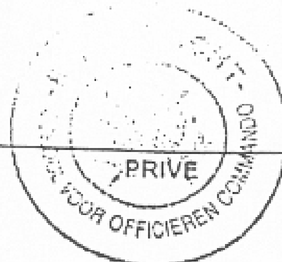
Dans le PV 116.990, page 26, lignes 1254, 1256, 1258 et 1259, les verbalisants se permettent un raccourci qui présente les choses erronément: ce serait X1 qui aurait décrit spontanément ce qui lui a en réalité été suggéré, à savoir la manière particulière dont Christine VAN HEES a été attachée (annexe 14). La lecture de l'audition permet de constater que le témoin se contente d'acquiescer en guise de réponse aux questions présentées. Ceci enlève tout caractère spontané au témoignage.

a *Fragment uit het PV 116.990 van 13.11.96*

Q- A-t-elle encore été attachée autrement?

R- Oui, c'était encore plus compliqué. Cela me fait penser à la façon dont on attache les lapins.

A un moment ils la lient, elle est sur son ventre, bras attachés, jambes pliées attachées. La corde va des mains aux jambes. C'est ce que je dis, comme un lapin.

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Avez-vous participé à l'élaboration du passage: "Dans le PV 116.990, page 26, lignes 1254,1256,1258 et 1259, les verbalisants se permettent un raccourci qui présente les choses erronément: ce serait X1 qui aurait décrit spontanément ce qui lui a en réalité été suggéré, à savoir la manière particulière dont Christine Van Hees a été attachée (annexe 14).

La lecture de l'audition permet de constater que le témoin se contente d'acquiescer en guise de réponse aux questions présentées. Ceci enlève tout caractère spontané au témoignage." ?

Le PV fait-il partie des seules auditions présentes au dossier 64/85 et remises par Monsieur le juge d'instruction VAN ESPEN, les seules sur lesquelles vous avez déclaré vous être basés pour procéder à une lecture critique des auditions du témoin X1 ?

Le PV 116.990 du 13 novembre 1996 est-il un PV de "synthèse" des auditions ?

Est-il exact que ce PV reprend dans son corps les précisions suivantes:

Au cours de l'audition, le premier verbalisant prend note en Français dans son carnet de renseignements. Ces notes sont transcrites en Annexe A au présent.

Le texte intégral de cette audition sera dactylographié. Il en sera dressé procès-verbal.

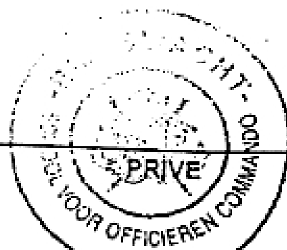
Est-il exact que ces précisions sont également reprises en début de l'annexe A intitulée:

"Transcription des notes prises le 13 novembre 1996 lors de l'audition de X1.

Base: Notes prises en Français en cours d'audition."

Est-il exact que ce type de procès-verbal était entériné par les magistrats destinataires dans le but de les informer en temps réel des développements de l'enquête ?

Maintenez-vous que dans ce PV les verbalisants aient présenté les choses erronément ?

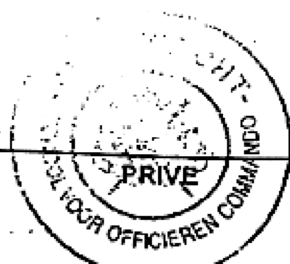
Maintenez-vous que le témoin s'est contenté d'acquiescer en guise de réponse aux questions présentées ?

Maintenez-vous que le témoin n'a pas décrit spontanément la manière particulière dont la victime a été attachée ?

Maintenez-vous que c'est l'enquêteur qui le lui a suggéré ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

De herlezers komen voor een deel terug op de termen aangewend in het herlezingverslag "procès-verbaux de synthèse":

"je n'ai plus de souvenance de la terminologie exacte utilisée. Il s'agissait d'un PV reprenant des prises de notes synthétiques."

"il semble que deux terminologies soient utilisées: soit PV de synthèse, soit PV de prise de note. Cette différence de terminologie a finalement peu d'importance."

Naar mijn mening is dit onderscheid fundamenteel. Het gaat hier duidelijk niet om een PV van synthese maar wel om een PV dat een retranscriptie geeft van de ***vluchtige*** notities die door één van de verbalisanten werden genomen tijdens het verhoor. Eén van de bedoelingen was de bevoegde magistraten, overeenkomstig hun vraag, in reële tijd een beeld te geven van het verloop van het verhoor. Het was blijkbaar niet de bedoeling van dit PV een volledige weergave te maken van de verhoren. Hiervoor werden de verhoren opgenomen op video om nadien integraal te worden geacteerd en vertaald, maar dit vergde wel enige tijd.

De herlezers blijven echter bevestigen dat in dit PV de verbalisanten de feiten verkeerd hebben voorgesteld:

"J'estime que lorsque le témoin répond à une question fermée par oui ou par non, il est incorrect de présenter son témoignage comme spontané."

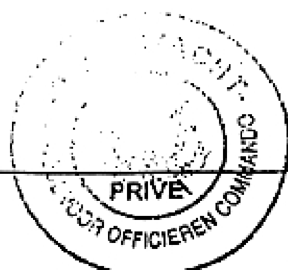
"Oui, mais il faut entendre par erronément non conforme à la manière"

Anderzijds geven de herlezers toe dat ze het volgende verwijt hadden moeten nuanceren:

"...permet de constater que le témoin se contente d'acquiescer en guise de réponse aux questions présentées..."

" A certaines questions certainement".

" A la lecture des pièces présentes, il faut reconnaître qu'ajouter le mot "certaines" avant "questions" aurait évité ce problème".

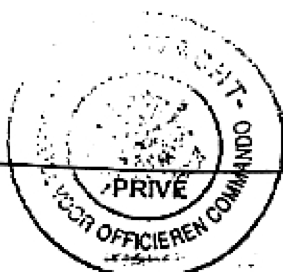

De herlezers schijnen vooral problemen te hebben met de techniek van "PV de transcription de prise de notes ":

"...Le principe de ce genre de PV est à revoir dans ce genre d'enquête".

Het zijn echter de bevoegde magistraten die beslist hebben over het nut en de opportuniteit van deze werkwijze.

Ik verwijs tevens naar de vaststellingen en conclusies die ik heb geformuleerd voor het voorbeeld 3 supra.

d *Conclusies*

Overwegende dat men hier duidelijk te maken heeft met een PV *"de transcription de prise de notes"* en niet met een *"PV de synthèse"*.

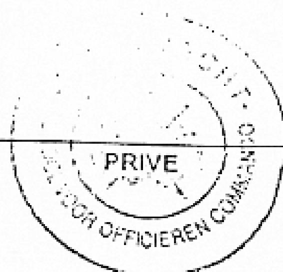
Overwegende dat de aard en de inhoud van dit PV duidelijk waren vermeld in het lichaam van het PV en in het begin van de retranscriptie van de notities.

Overwegende dat de bevoegde magistraten zich akkoord hebben verklaard over het principe en het nut van dit soort PV.

Overwegende dat dit PV materieel niet imputeerbaar is aan Adjt DE BAETS.

Overwegende dat het onjuist is te schrijven dat *"le témoin se contente d'acquiescer en guise de réponse aux questions posées"*, aangezien de getuige op bepaalde vragen antwoordt en op andere weer niet.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat het opstellen van dit soort PV gebeurde met de goedkeuring van de bevoegde magistraten, die gelet op het onderwerp van het PV er ongetwijfeld ook de beperkingen van kenden en dat de feiten daarenboven niet imputeerbaar zijn aan Adjt DE BAETS. Dit voorbeeld bevat onvoldoende elementen om de vaststelling"la présentation des faits dans les procès-verbaux de synthèse n'est pas fidèle au contenu des auditions"te objectiveren.

2. *La présentation des faits dans les procès-verbaux de synthèse n'est pas fidèle au contenu des auditions.*
b. lors de la présentation de photographies:

3.3.8.14 - Le PV 116.990 du 13.11.96

Dans le PV 116.990, on relate qu'X1 a désigné la photo P10 comme correspondant à Christine VAN HEES. Il n'est nulle part précisé que cette photographie correspond en réalité à une personne qui n'a strictement rien à voir avec VAN HEES et, qui plus est ne lui ressemble pas.

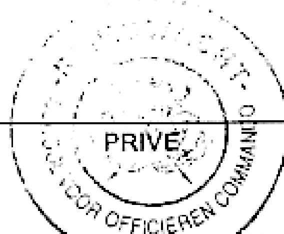
a *Analyse*

Algemeenheden

Hier wordt beweerd dat de onderzoekers bewust cruciale informatie hebben achter gehouden. Het is op basis van deze vaststelling gedaan door de herlezers dat de Cdt DUTERME een PV voor schriftvervalsing heeft opgesteld lastens Adjt DE BAETS. Deze vaststelling kan derhalve gerust als één van de belangrijkste vaststellingen van het herlezingverslag beschouwd worden. Het heeft onrechtstreeks betrekking op een in supra reeds geanalyseerde vaststelling:

"On présente au témoin des photos suggestives:
Différentes photographies ont été présentées le 13.11.96 à X1.
La photo P1O qui ne correspond aucunement à Christine VAN HEES a été désignée par le témoin. Pourquoi procéder par la suite à d'autres confrontations si ce n'est pour corriger le tir?

Het ontbreken van vermeldingen in het PV 116990 van 13 november 1996 m.b.t. de identiteit van de persoon op de foto P10 is volgens mijn analyse niet abnormaal, aangezien op het ogenblik van de fotoherkenning de namen van de kinderen die op de foto's stonden blijkbaar op dat ogenblik niet voorhanden waren. Het PV 116990 getekend door 1MDL HUPEZ en Adjt DE BAETS vermeldt duidelijk dat de vaststellingen m.b.t. de foto's nog zouden plaatsvinden.

Voor deze vaststellingen werd een navolgend PV opgesteld op 6 december 1996 onder het Nr 117487 met als onderwerp: *"Constatations: identification de la photo X1 - P10"*

Dit PV van 6 december 1996 kan, in de wetenschap dat de namen op het ogenblik van de fotoherkenning niet gekend waren, bezwaarlijk beschouwd worden als PV "rectificatif".

Fragmenten uit de verklaringen van 1MDL HUPEZ

1MDL HUPEZ, die de enige opsteller en ondertekenaar was van het PV 117487 van 6 december 1996, meldt in zijn PV:

" Objet: Identification de la photo X1-P10.

Constatations : Lors de son audition figurant dans le procès-verbal sous référence A, X1 ayant décrit la mise à mort d'une victime, Christine, est invitée à désigner la photo de celle-ci...(...)

X1 déclare reconnaître Christine parmi le photos qui lui sont présentées, mais ne désigne pas la photo qu'elle a reconnue. La question est à nouveau posée à X1 (ligne 1305 et suivantes), qui hésite très longtemps et avance plusieurs fois, péniblement, les mêmes arguments en rapport avec cette désignation :-si je le fais, tout cela devient vrai. -J'ai peur de me tromper.-C'était il y a si longtemps.-Je doute de moi.-Je l'ai reconnue, mais je doute de moi.-Parce que c'étaient d'autres circonstances, certainement d'autres circonstances que sur ces photos.

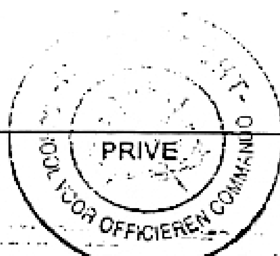
Finalement, X1 désigne la photo X1-P10. Nous identifions la personne représentée par la photo P10 comme étant D. Anik (...) Il ne s'agit manifestement pas de la victime dont a parlé X1. (...)

Il ressort de cela que:

1. La photo P10, désignée par X1, n'est pas celle de la victime dont elle a parlé, Christine.

2. Mais que la photo de cette victime se trouve bien parmi celle présentées à X1 qui, volontairement, ne l'a pas désignée."

Deze vermeldingen zijn duidelijk en laten geen enkele dubbelzinnige interpretatie toe.

Het lijkt mij ook interessant te lezen wat 1MDL HUPEZ hierover verklaart in het schrijven dat hij richt aan de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET op 27 november 1998:"

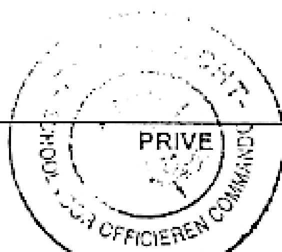
*" ...Je suis donc l'auteur matériel de ces procès-verbaux, leur rédacteur. Je n'ai <u>jamais</u> reçu de quiconque, pas plus de l'Adjudant DE BAETS que du Commandant DUTERME, ni de qui que ce soit d'autre, aucune instruction pour rédiger ou ne pas rédiger ces procès-verbaux, y porter des mentions ou ne pas les y porter, écrire d'une manière ou d'une autre, présenter une chose ou une autre....Je fais observer qu'il (Adjt DE BAETS) n'est même pas verbalisant du procès-verbal d'identification de la photo X1-P10. Faut-il en déduire quelque chose ? Oui : cette identification, **annoncée**, est la suite naturelle et logique de l'enquête; elle ne pose aucun problème (aucun autre que celui, dont je vous ai parlé, d'obtenir l'identité et l'origine de la photo, ce qui ne dépendait ni de moi, ni de Monsieur DE BAETS)...(...)...*
Dans ce dossier 109-96 de NEUFCHATEAU, lorsque la photo P10 a été désignée pour un fait dont je ne sais toujours ni s'il a existé ni duquel il s'agit, n'ayant pas l'identité de la personne figurant sur la photo, j'ai clairement mentionné que "au cours de l'audition des photos sont présentées à X1 qui déclare reconnaître en la photo P10 la victime du fait dans lequel elle déclare que le corps de la victime a été brulé. Nous procéderons à des constatations sur le sujet" (PV 116.990 du 13-11-96).

Je n'ai jamais entendu personne dire, ni laisser sous-entendre et je n'ai jamais ni dit, ni sous-entendu, ni écrit - que P10 était la photo de Christine VAN HEES, ni celle de la victime du fait de la Champignonnière !!! Il est patent que personne - ni le Magistrat en charge, Monsieur LANGLOIS, ni ma hiérarchie - ne s'y est trompé ou ne s'en est inquiéte : s'il y avait eu le moindre doute quant à l'identité de la personne P10, il aurait suffi de s'en référer aux constatations (PV 117.487 du 06-12-1996) ; et si le doute avait surgi avant leur rédaction, de le demander à celui que l'on sait être l'auteur matériel du procès-verbal ou au second verbalisant.

Quant à mon procès-verbal du 06-12-1996, il identifie P10 et situe la désignation de cette photo dans son contexte. Il est un moment de l'enquête.

Et, précisément, sortir tout cela de son contexte, le dossier 109-96 de NEUFCHATEAU, pour le situer dans le cadre du dossier de Champignonnière, revient à commettre une erreur qui déforme irrémédiablement la réalité. Au point que l'Adjudant DE BAETS parlerait, a propos du PV 117.487-96 d'un procès-verbal rectificatif, ce que je réfute : ce procès-verbal - dont je suis le seul rédacteur et verbalisant *n'est que la <u>suite annoncée</u> d'un autre procès-verbal."*

Deze verklaring van 1MDL HUPEZ werpt een heel andere - en naar mijn gevoel geloofwaardige- belichting op hetgeen werkelijk is gebeurd. 1MDL HUPEZ neemt ook de volledige verantwoordelijkheid als enige opsteller en verbalisant van het PV 117.487 van 6 december 1996.

Bestemmelingen van de PV 116990 en 117487

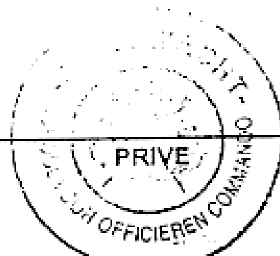
Aangezien het PV ***116990*** moest verstuurd worden naar de Heer Onderzoeksrechter LANGLOIS in het raam van het dossier 109/96, is het normaal dat het navolgend PV 117487 ook naar dezelfde Onderzoeksrechter werd gestuurd.
Hier dient opgemerkt te worden dat de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN op dat ogenblik nog niet is gevat voor de heropening van het onderzoek "Champignonnière".

Nochtans schrijft 1MDC DERNICOURT in zijn PV van 10 oktober 97 (zie infra):

*" ...Nous retenons encore que l'identification de la photo P10 (procès-verbal **117.487** du 06.12.1996) est réalisée dans le cadre du dossier 109/96 du Juge d'instruction LANGLOIS. Ces renseignements intéressaient le dossier BR.31.14.321/84 mais n'ont pas été communiqués à l'époque...."*

Hierover schrijft de Heer BOURLET aan de advocaten van Adjt DE BAETS en 1MDL BILLE op 18/04/1999 ref T.2493/96 :

*" ...Quant aux PV 116890 et **117487/96,** ils ont été transmis respectivement au Juge d'Intruction LANGLOIS les 18/11/1996 et 10/12/1996 par les enquêteurs. Le 16/12/1996, je tranmettais officieusement à Madame SOMERS, ma collègue de BRUXELLES, les copies libres des premiers PV du 109/96 relatifs aux déclarations de X1 à propos du meurtre de la Champignonnière. Le 24/01/1997, suite à la demande de Madame SOMERS, Monsieur le Juge d'Instruction LANGLOIS me dénonçait officiellement, par article 29, les premiers PV relatifs à la Champignonnière. Je les ai transmis à ma collègue de BRUXELLES le jour même. Ce premier transmis contenait les PV **116990/96**,..."Les autres PV ont été transmis régulièrement, par article 29, par la suite..."Après la première réunion le 22/02/1997 (un samedi), j'ai transmis le 24 février la lettre (dont copie jointe) à ma collègue de BRUXELLES accompagnée de la synthèse complète en date du 10/02/1997 de toutes les déclarations de X1 ainsi que les vérifications auquelles elles avaient donné lieu. Le PV **116690** figurait aux pages 33 et 34 de ce document, le PV **117487** à la page 41. **Le résumé de ce dernier PV est parfaitement clair et identifie effectivement la personne représentée sur la photo P10. Son contenu ne souffre aucune ambiguïté à mes yeux..."***

Benevens de belangrijke details die de Heer BOURLET kenbaar maakt m.b.t. het ontvangen en het verzenden van bovengenoemde PV, is de laatste zin zeer belangrijk. Hij stelt hier dat het PV *117487* (P10) volledig duidelijk is en dat de voorgestelde persoon effectief wordt geïdentificeerd.

Bovenstaande analyse ontkracht uiteraard hetgeen Cdt DUTERME schrijft in zijn PV van 26 augustus 1997 Nr 110879 (55 dagen nadat het herlezingverslag Ant 256 is uitgebracht):

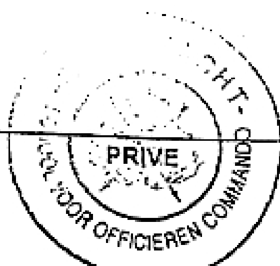
" Un élément matériel parmi d'autres est le suivant. L'enquêteur présente cinq photos à un témoin surnommé X1. Une de ces photos représente la victime des faits du dossier 64/85. Non seulement il n'existe pas de rubrique dans le PV faisant état que P 10 n'est pas la victime mais ensuite dans la procédure, il ne sera plus question de cette reconnaissance et le verbalisant amènera le témoin à identifier la victime".

<u>*Gemiste kansen*</u>

Het is niet aan mij om te bepalen hoe het komt dat de herlezers en Cdt DUTERME het PV 117487 - identificatie van de foto P10- niet hebben gezien. Wat ik heb kunnen vaststellen, is dat een simpele vraag aan de speurders of een simpele verificatie van de bestaande documentatie voldoende waren geweest om onmiddellijk duidelijkheid te krijgen over deze vermeende disfunctie of manipulatie.

Er waren nog andere mogelijkheden om de problemen ten gronde uit te klaren. De Heer nationale magistraat VANDOREN heeft het volgende meegedeeld aan de advocaten van Adjt DE BAETS en 1MDL BILLE in zijn brief van 3 november 1999 Ref. : A.3/391/99:

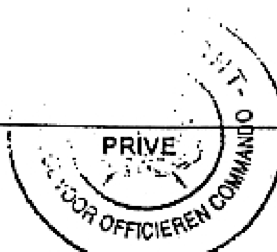
" Het spreekt voor zich dat het probleem van (het natrekken van) de "geloofwaardigheid" van deze getuigen regelmatig aan bod kwam tijdens de door u vermelde coördinatievergaderingen. De specifieke problemen die uiteindelijk het voorwerp hebben uitgemaakt van het gerechtelijk onderzoek gevoerd door onderzoeksrechter PIGNOLET zijn evenwel als dusdanig nooit aan bod gekomen tijdens deze coördinatievergaderingen."

De Heer DUINSLAEGER verklaart hetzelfde. Uit deze verklaringen blijkt dat er een aantal coördinatievergaderingen werd gehouden waarop benevens de hierboven vernoemde magistraten eveneens de Heer BOURLET, de leiding van de antenne en de ploegchefs aanwezig waren. Op deze vergaderingen werd regelmatig de problematiek van de geloofwaardigheid van X1 aangesneden. Er is blijkbaar nooit sprake geweest van de problemen die betrekking hadden op de in opspraak gebrachte onderzoekers, over de door Cdt DUTERME gedane en bevolen herlezingen (deze van de maand maart 97 en de herlezing Ant 256/97 d.d. 2 juli 1997), over de bedoeling om de problemen officieel ter kennis te brengen van de hiërarchie en van de bevoegde magistraten.

Op 10 juli 1997 heeft zoals hoger vermeld een belangrijke vergadering plaats gevonden in de Cel NEUFCHATEAU. Op deze vergadering werden de problemen vastgesteld door de Cdt DUTERME en de herlezers aangesneden. De geviseerde onderzoekers werden niet uitgenodigd om uitleg te verschaffen: ***een laatste gemiste kans?***

's Anderdaags heeft de Heer Onderzoeksrechter LANGLOIS een kantschrift opgesteld waarin hij een algemene herlezing voorschrijft. In dit document legt de Heer Onderzoeksrechter niemand iets ten laste.

b *Conclusies*

Overwegende dat in het PV 116990 van 13 november 1996 wordt aangegeven dat de vaststellingen m.b.t. de fotoherkenning zullen volgen.

Overwegende dat dit niet als abnormaal kan worden beschouwd aangezien de namen van de kinderen op de foto's op het ogenblik van de fotoherkenning blijkbaar nog niet waren gekend.

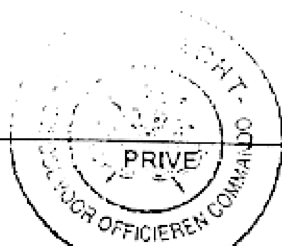
Overwegende dat deze vaststellingen het voorwerp uitmaken van het PV 117487 van 6 december 1996 die ondubbelzinnig de identificatie vermeldt van de foto X1-P10.

Overwegende dat blijkt dat de PV wel degelijk naar de bevoegde magistraten zijn gestuurd, zijnde ondermeer naar de Heer Onderzoeksrechter LANGLOIS (dossier 109/96) aangezien de Heer Onderzoeksrechter VAN ESPEN op dat ogenblik nog niet is gevat (dossier 64/85).

Overwegende dat, onverminderd de correctheid van de gevoerde procedure, het niet de Adjt DE BAETS is die de PV van verhoor en van vaststellingen heeft opgesteld.

Overwegende dat de opsteller van de PV heeft verklaard dat hij de volledige verantwoordelijkheid draagt voor het PV en dat hij van niemand ooit enige instructie heeft gekregen om dingen te doen of te laten.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat de foto P10 wel degelijk werd geïdentificeerd, dat de gevoerde procedure normaal is verlopen en dat dit voorbeeld zonder voorwerp is en geen elementen bevat die toelaten om de vaststelling "la présentation des faits dans les procès-verbaux de synthèse n'est pas fidèle au contenu des auditions, lors de la présentation de photographies"te objectiveren.

3. Des invraisemblances flagrantes fourmillent dans le récit.
Exemples:

3.3.8.15 - PV 150.537 du 18.11.96

page 62: le témoin inverse les rôles en jouant aux devinettes avec les enquêteurs (annexe 18).

a *Fragment uit het verhoor* (officiële vertaling)

Q- Qui est-ce qui l'exige et qui est-ce qui le dit?

R- Bouty dit qu'elle doit se taire et vous pouvez déjà le deviner qui devra la violer avec le serpent.

Q- Comment?

R- Je vous dis, vous pouvez déjà le deviner qui devra la violer avec le serpent.
Q- Non, je ne peux pas le deviner, est-ce la personne avec qui vous avez toujours des problèmes?

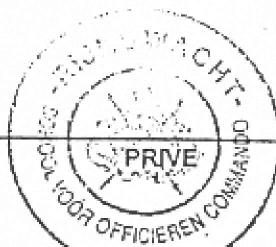
R- Hein?

Q- Est-ce la personne avec qui vous avez toujours des problèmes qui devra le faire?

R- Comment est-ce que vous le devinez. C'est bien lui.

Q- Donc VAN DER ELST dit: "si elle se tait pas, elle va se faire violer par le serpent", est-ce ça?

R- Non, Bouty, Bouty le dit.

b *Vragen gesteld aan de herlezers (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

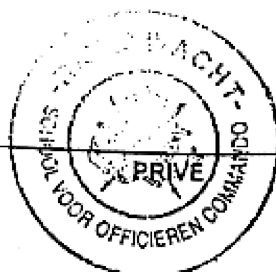
Avez-vous participé à l'élaboration du passage: " Le témoin inverse les rôles en jouant aux devinettes avec l'enquêteur (annexe 18)" ?

L'enquêteur répond-t-il: "Non je ne peux pas le deviner, est-ce la personne avec laquelle vous avez toujours des problèmes ?"

L'enquêteur se laisse-t-il manipuler par le témoin ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse van de antwoorden van de herlezers*

De herlezers geven toe dat de speurder zich niet laat manipuleren:

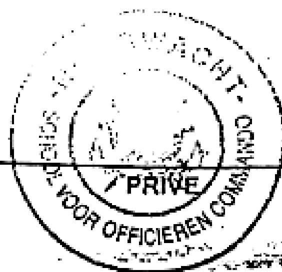
"je ne le pense pas"

"cela ne semble pas car l'enquêteur utilise la bonne technique"

"Je me pose la question: le témoin semble ne pas pouvoir répondre et tente d'obtenir des informations pour ce faire. La remarque est faite pour attirer l'attention sur la crédibilité du témoin"

Op basis van voorgaande antwoorden begrijp ik niet waarom in het herlezingverslag wordt vastgesteld: *Le témoin inverse les rôle en jouant aux devinettes..."*

Zo gesteld krijgt men inderdaad de indruk dat de getuige erin slaagt de speurders te manipuleren. Ten hoogste zou men hier kunnen stellen dat de getuige de rollen tracht om te keren: *"...tente d'inverser les rôles..."*.

d *Conclusies*

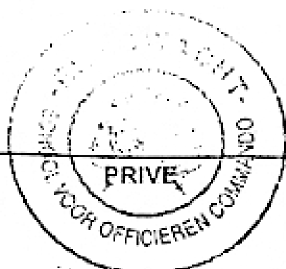
Overwegende dat er inderdaad een passage is waarin men zou kunnen aannemen dat de getuige aan de speurder een soort raadseltje stelt waarop deze laatste antwoordt:

"Non, je ne peux pas le deviner, est-ce la personne avec laquelle vous avez toujours des problèmes?"

Overwegende dat het niet echt gaat om een raadseltje maar wel om een vraag in de zin van: *ge kunt wel raden wie (...) ?*

Overwegende dat de speurder hier op een adequate wijze op reageert.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat er hier bezwaarlijk kan gesproken worden van enige deontologische tekortkoming en dat dit voorbeeld onvoldoende elementen bevat om de vaststelling"Le témoin inverse les rôles en jouant avec les enquêteurs"te objectiveren.

3.3.8.16 Audition du 01.02.97

pages 8 et 9: Interrogée l'espace de deux pages de manière pointue sur le trajet parcouru, X1 ne peut répondre. Tombe alors la suggestion d'un enquêteur qui lui demande si elle n'avait pas les yeux bandés. X1 plonge sur cette proposition et fournit des détails sur la manière où elle avait les yeux bandés sans plus jamais parler du trajet parcouru (annexe 20).

a *Fragment uit het verhoor (officiële vertaling)*

Q- Attendez un peu, nous n'y sommes pas encore.

R- Ah, nous n'y sommes pas encore, mais du voyage même je ne sais pas grand chose.

Q- Mais combien de voitures partent finalement du manège?

R- Si je pouvais raconter cela, je pourrais vous raconter bien plus.

Q- Vous êtes chez qui en fait?

R- Je suis chez Van Der Elst.

Q- Savez-vous dans quelle voiture?

R- Non.

Q- La couleur?

R- Non.

Q- L'intérieur?

R- Non.

Q- Est-ce que vous êtes seule avec Van Der Elst?

R- Non.

Q- Qui est-ce qui il y a encore?

R- Dutroux, je pense. Tony part.

Q- Lui tout seul?

R- Hein?

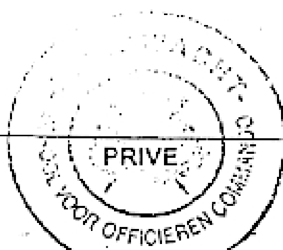
Q- Est-ce que Dutroux est tout seul dans la voiture?

R- Pourquoi?

Q- Ah non, je vous le demande, essayez d'aller un peu plus lentement et de voir qui se trouve à coté de vous?

R- Chez moi derrière?

Q- Eventuellement, Oui.

R- Weinstein est aussi dans la voiture, mais chez moi, je pense qu'il se trouvait à l'avant. Euh,...en fait je ne connais pas l'intérieur de la voiture, je ne peux pas le dire.

Q- Il faut simplement dire qui se trouve chez qui ou qui est-ce que vous voyez monter dans quelle voiture?

R- Je suis sûre de Christine et de Mieke, elles sont montées dans la voiture avant moi, mais avec qui et qui a roulé avec qui, je ne le sais donc pas. Je sais en tout cas que Tony a roulé avec sa voiture, car sa voiture était là.

Q- Ne voyez-vous pas avec qui Nihoul roule?

R- X1 hausse les épaules (N.D.L.R.)

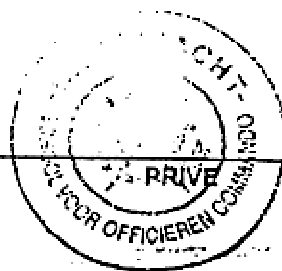
Q- Durant le trajet, euh, avez-vous les yeux bandés ou quelque chose comme ça?

R- X1 approuve de la tête (N.D.L.R.)

Oui, sinon je saurais plus.

Q- Pouvez-.vous expliquer qui vous met le bandeau et quand?

R- Oh, au manège quand nous sommes dehors? Tony me bande les yeux, il me met mon manteau et mon capuchon. Euh, la voiture était déjà démarrée quand je suis montée. Christine et Mieke étaient déjà dans la voiture. C'est pour cela que je le sais encore où elles, allez, où elles sont montées.

b *<u>Vragen gesteld aan de herlezers</u> (op 4-5 december 1999 in het raam van het voorafgaand onderzoek)*

Combien de questions l'enquêteur pose-t-il au témoin, "l'espace de deux pages"?

De ces questions combien d'entre elles ont trait à un trajet ?

Le témoin est-elle "interrogée l'espace de deux pages de manière pointue sur le trajet parcouru" ?

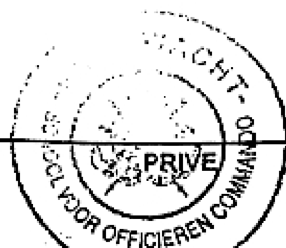
Lorsque l'enquêteur demande au témoin: "Avez-vous les yeux bandés ou quelque chose comme ca", le témoin n'a-t-elle déjà pas dit dans une audition précédente qu'elle avait les yeux bandés ?

Ce passage peut-il s'analyser de façon complète hors de son contexte ?

Ce passage est-il, dans le chef de l'enquêteur, suggestif et dirigé ?

La présentation qui en a été faite, est-elle à cet égard, fidèle ou non au contenu des auditions ?

Avez-vous d'autres éléments, à charge ou à décharge, à mentionner ?

c *Analyse*

De herlezers geven blijkbaar een zeer ruime definitie aan het begrip traject:

"Dans ce passage tout à trait au trajet et aux circonstances de celui-ci. Le trajet est vu ici au sens général et pas dans le sens d'uniquement de nommer les rues traversées".

Bij een eerste lezing krijgt men wel degelijk de indruk dat de herlezers bedoelen dat de speurders twee bladzijden vol vragen stellen over de afgelegde weg : *"interrogée ...de manière pointue sur le trajet parcouru"* en dat gelet op het feit dat X1 niet kan antwoorden een speurder suggereert dat ze geblinddoekt was. Ik heb wel enige moeite om vragen m.b.t. het aantal voertuigen op een parking, het aantal en de plaats van de passagiers, de kleur van de voertuigen, het interieur van het voertuig, ...te stoppen in de definitie van *"trajet parcouru"* zoals de herlezers verklaren.

De herlezers beschouwen deze passage als suggestief omdat:

"Vu la personnalité du témoin, je constate que l'enquêteur tend "une perche", volontairement ou non à son témoin. Il ne s'agit pas d'une critique mais d'une mise en garde."

Het is zeer de vraag of dat de speurder hier werkelijk de getuige suggereert dat ze geblinddoekt was of dat hij elementen uit vorige verklaringen tracht te bevestigen.

Het is ook onjuist te schrijven dat de getuige niet kan antwoorden op de vragen. Op sommige vragen antwoordt de getuige niet op andere wel.

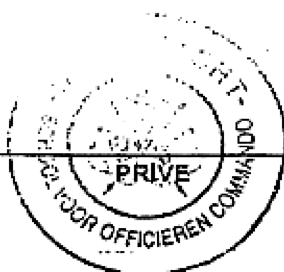
In het begin van het aangehaalde fragment van het verhoor verklaart X1 zelf :

Q- Attendez un peu, nous n'y sommes pas encore.

R- Ah, nous n'y sommes pas encore, <u>mais du voyage même je ne sais pas grand chose.</u>

Q- Mais combien de voitures partent finalement du manège?

R- <u>Si je pouvais raconter cela, je pourrais vous raconter bien plus</u>.

Nadien volgt een aantal vragen waarbij de verhoorders trachten te weten te komen hoeveel voertuigen er van de manege vertrekken, de kleur van het voertuig waarin X1 plaatsgenomen heeft, het interieur van het voertuig, de aanwezige personen, ...

Op deze vragen antwoordt X1 een aantal maal op een negatieve manier ***"non"*** en op een onzekere manier ***"je pense ... je pense...je ne connais pas l'intérieur de la voiture ...je ne peux pas le dire...je ne le sais donc pas...".***

Het is op het einde van het fragment dat de speurders blijkbaar terug willen komen op het traject met de vragen:

Q- Ne voyez-vous pas avec qui Nihoul roule?

*R- **X1 hausse les épaules** (N.D.L.R.)*

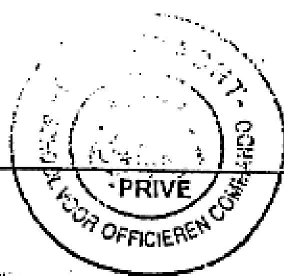
Q- Durant le trajet, euh, avez-vous les yeux bandés ou quelque chose comme ça?

R- X1 approuve de la tête (N.D.L.R.)

Vanuit deze belichting is de vraag van de speurder :

Q- Durant le trajet, euh, avez-vous les yeux bandés ou quelque chose comme ça?,

begrijpelijk aangezien de speurders reeds weten dat X1 niet veel weet van het traject *".**mais du voyage même je ne sais pas grand chose** "*en dat X1 op de daaropvolgende vragen duidelijk te kennen geeft dat ze daarenboven niet veel weet van wat juist voorafging aan het traject.

d *Conclusies*

Overwegende dat de definitie van *"trajet parcouru"* een essentieel element is van het verwijt en dat de herlezers hiervoor blijkbaar een zeer ruime definitie hanteren.

Overwegende dat de getuige wel degelijk antwoordt op bepaalde vragen in tegenstelling tot wat de herlezers vermelden.

Overwegende dat de getuige door haar antwoorden duidelijk te kennen geeft dat ze weinig of niets weet over het traject en over wat daaraan voorafging.

Overwegende dat het element van suggestiviteit wordt ontkracht door de elementen uit de vorige verklaringen van de getuige.

Overwegende dat de vraag: *"durant le trajet,Euh, avez-vous les yeux bandés ou quelque chose comme ça?"* dermalve ook kan begrepen worden als een bevestiging van een reeds vroeger verkregen informatie.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat er hier moeilijk kan gesproken worden van enige deontologische tekortkoming en dat dit voorbeeld onvoldoende elementen bevat om de vaststelling "tombe alors la suggestion d'un enquêteur"te objectiveren.

3.3.9. *Toetsing van de attitude en de methodologie aan de maatstaven*

De attitude en de methodologie van Adjt DE BAETS worden hieronder getoetst aan de gangbare maatstaven.

3.3.9.1 TOETSING AAN MAATSTAF 1: Het wettelijk en reglementair referentiekader

Heeft Adjt DE BAETS een loopje genomen met de fundamentele rechten en vrijheden, met het wettelijk en reglementair referentiekader, met de interne en externe richtlijnen, ...?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve elementen teruggevonden die wijzen op het niet naleven door Adjt DE BAETS van het wettelijk en reglementair referentiekader.

3.3.9.2 TOETSING AAN MAATSTAF 2: De leiding van het onderzoek

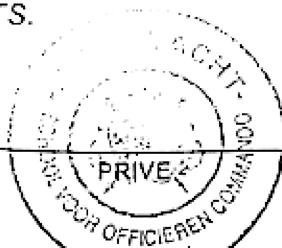
Heeft Adjt DE BAETS het principe "het is de onderzoeksmagistraat die de leiding heeft over en de verantwoordelijkheid draagt voor het onderzoek" niet nageleefd?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve elementen teruggevonden die wijzen op het niet naleven door Adjt DE BAETS van het principe dat de onderzoeksmagistraat de leiding voert over het onderzoek.

3.3.9.3 TOETSING AAN MAATSTAF 4: Eerlijkheid - loyauteit - integriteit - onpartijdigheid

Bestaan er concrete elementen die toelaten de eerlijkheid, de loyauteit, de integriteit of de onpartijdigheid van Adjt DE BAETS sterk in twijfel te trekken?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve elementen teruggevonden die wijzen op een gebrek aan eerlijkheid, loyauteit, integriteit of onpartijdigheid in hoofde van Adjt DE BAETS.

3.3.9.4 TOETSING AAN MAATSTAF 5: Objectiviteit - oordeel - open geest

Heeft Adjt DE BAETS vaak met woorden of geschriften zijn vooroordelen, zonder nuanceringen, geuit? Heeft hij overhaaste conclusies getrokken?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve elementen teruggevonden die wijzen op een gebrek aan objectiviteit in hoofde van Adjt DE BAETS.

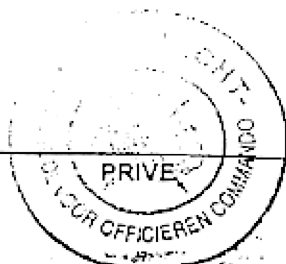
3.3.9.5 TOETSING AAN MAATSTAF 8: Suggestiviteit

Heeft Adjt DE BAETS duidelijk van BUITENAF het antwoord aan de getuige gesuggereerd? Is hij overgegaan tot het beïnvloeden van de wil van de getuige? Heeft hij een bepaald antwoord opgedrongen?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve, significante en onweerlegbare elementen teruggevonden die wijzen op een ongeoorloofde sturing van de getuige, op het gebruiken van bedrieglijke methodes tijdens het verhoor, op het eenzijdig onderzoeken enkel ten laste of enkel ten ontlaste, op een systematische en kwaadwillige suggestieve vraagstelling door de Adjt DE BAETS.

Sommige elementen wijzen wel op punctuele onvoorzichtige of minder opportune vraagstellingen. Deze zijn echter onvoldoende significant om een bepaald fragment van het verhoor of het volledige verhoor als suggestief af te doen. Ik heb daarenboven geen kwaadwillig opzet of oogmerk om te schaden kunnen bepalen in hoofde van Adjt DE BAETS. Gelet op het zeer groot aantal vragen die werden gesteld, kan men aannemen dat deze enkele minder adequate vragen ook door elke voorzichtige speurder moeilijk konden worden vermeden.

Er zijn wel heel wat inductieve - deductieve en gerichte vragen gesteld. Maar deze zijn als normaal te beschouwen in een verhoor.

3.3.9.6 MAATSTAF 6: Manipulatie van het onderzoek

- Heeft Adjt DE BAETS een groot aantal oneerlijke of reprimeerbare materiële handelingen gesteld? EN

- Zijn er duidelijke elementen die wijzen op enig kwaadwillig opzet of oogmerk om te schaden in hoofde van Adjt DE BAETS? EN

- Is er enig berokkend nadeel geweest waarvoor een duidelijk verband met de eventuele ongeoorloofde-foutieve handelingen van de Adjt DE BAETS kan gemaakt worden?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve elementen teruggevonden die wijzen op manipulatie van het onderzoek in hoofde van Adjt DE BAETS. Er is ook geen sprake van schriftvervalsing of achterhouden van informatie.

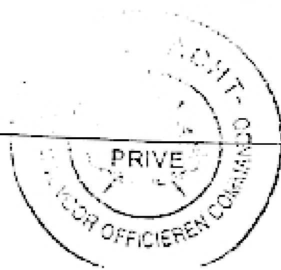
3.3.9.7 MAATSTAF 9: Techniek van verhoor

Was het doel van de verhoren van de getuige X1 door de Adjt DE BAETS niet conform aan dat van een professioneel politieverhoor met name: "de waarheidsvinding op een juridisch effectieve wijze"? EN/OF

Heeft de Adjt DE BAETS tijdens de verhoren van de getuige X1 een fout gemaakt tegen de objectiviteit door een gebrek aan neutraliteit of onpartijdigheid, door het voeren van een onderzoek enkel ten laste of enkel ten ontlaste, door het bekomen van informatie op een deloyale manier of door gebruik te maken van bedrieglijke methodes? EN/OF

Heeft de Adjt DE BAETS verzuimd de nodige maatregelen te nemen voor een doeltreffende uitvoering van de verhoren door niet te zoeken naar de essentiële bewijselementen, door een gebrek aan methode en doelgerichtheid, door niet te waken over optimale verhooromstandigheden en een goede relatie met de getuige?

Ik heb in de herlezing Ant 256 geen objectieve elementen teruggevonden die wijzen op het niet correct toepassen van de techniek van verhoor door de Adjt DE BAETS.

3.3.10 *Conclusies m.b.t. de analyse van de herlezing Ant 256*

3.3.10.1 Beschouwingen

a *Met betrekking tot het mandaat*

Overwegende dat het analyseren van het eerste herlezingverslag Ant 256 van 2 juli 1997 ***kadert binnen mijn mandaat*** van eenheidscommandant van Adjt DE BAETS aangezien het herlezingverslag slaat op eventuele feiten die zijn gepleegd tijdens zijn verblijf in de BOB BRUSSEL.

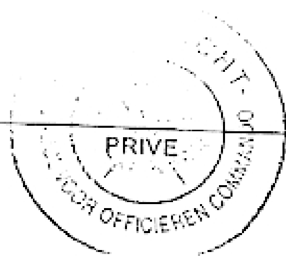
Overwegende het bestaan van het herlezingverslag Ant 256 in de procedure 231/97 van de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET waarvoor een toelating tot gebruik voor administratieve doeleinden werd verleend door de Heer Procureur Generaal van BRUSSEL.

Overwegende dat het niet mogelijk was de verwijten lastens Adjt DE BAETS geformuleerd in de verschillende nota's, documenten, PV, te analyseren zonder hierbij uit te gaan van het herlezingverslag Ant 256, ***aangezien de concrete elementen van de meeste verwijten hun oorsprong vinden in dit verslag***.

Overwegende dat het herlezingverslag, gelet op de hierin opgenomen vaststellingen, van aard is een legitieme bekommernis los te weken m.b.t. de methodologie en het professionalisme van de onderzoekers en meer bepaald van Adjt DE BAETS.

Overwegende dat het principe van een gezonde administratie onder meer vergt dat een onderzoek naar eventuele disfunctioneringen of deontologische tekortkomingen zou gebeuren op basis van concrete, objectieve en verifieerbare elementen.

Gelet op bovenstaande overwegingen, op de aanwezigheid van de wettelijke en reglementaire vattingsvoorwaarden en op het belang van het eerste herlezingverslag voor de waarheidsvinding m.b.t. de feiten die worden verweten aan Adjt DE BAETS.

b *Met betrekking tot de grenzen van de analyse*

Overwegende dat enkel de vaststellingen m.b.t. Adjt DE BAETS worden onderzocht.

Overwegende dat het niet nodig en ook niet mogelijk is om eveneens de geloofwaardigheid van de getuige X1 te analyseren en de analyse uit te breiden tot andere procedures, gelet op het onderscheid tussen het onderzoek naar de methodologie en deontologie van de speurders en het onderzoek naar de geloofwaardigheid van de getuige X1 en gelet op het feit dat deze domeinen niet tot mijn mandaat van eenheidscommandant behoren.

Gelet op de limieten van dit onderzoek.

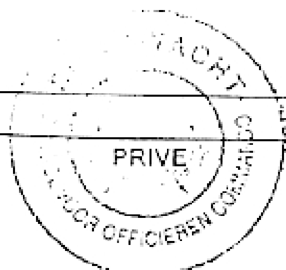
c *Met betrekking tot een aantal belangrijke vaststellingen*

Overwegende dat het niet mogelijk is geweest ondubbelzinnig volgende belangrijke elementen te bepalen: wie heeft de opdracht gegeven? Wat was de beoogde finaliteit van de herlezing? Wie heeft werkelijk aan de herlezing meegewerkt? Welke waren de gehanteerde maatstaven? Wie bedoelen de herlezers wanneer ze spreken van *"les enquêteurs"* of van *"l'enquêteur"*?

Overwegende dat er tijdens en na de herlezing geen contradictorisch debat is geweest over de eventuele disfuncties vastgesteld door de herlezers maar dat deze blijkbaar zonder een grondig onderzoek ten ontlaste als bewezen werden beschouwd.

Overwegende dat in het herlezingverslag Ant 256 ***slecht drie van de zeven verhoren***, die betrekking hebben het onderzoek in de zaak La Champignonnière, worden geanalyseerd, met name de verhoren 1, 2 en 7.

Overwegende dat in het herlezingverslag derhalve geen rekening werd gehouden met de informatie waarover Adjt DE BAETS beschikte ingevolge de vier intermediaire verhoren die betrekking hadden op dezelfde feiten.

Overwegende dat de verhoren in het Nederlands werden uitgevoerd, gefilmd en geacteerd en dat de herlezers allemaal Franstalig waren en zich voor de herlezing blijkbaar hoofdzakelijk gebaseerd hebben op de officiële vertalingen in het Frans.

Gelet op bovenvermelde overwegingen en de beperkingen van het eerste herlezingverslag.

d *Met betrekking tot de gehanteerde maatstaven*

Overwegende dat de herlezers geen definitie geven van de door hen gehanteerde maatstaven om te bepalen of een vraag suggestief en gericht is (questions suggestives et dirigées).

Overwegende dat op basis van de verhoren van de herlezers op 4 en 5 december 1999 ondermeer volgende beoordelingcriteria werden gedetecteerd:
"Dans ce cas précis du témoin, il est dangereux de poser ce genre de questions. Le témoin attend de l'interrogateur qu'il mène le débat et qu'il pose les questions précise(...)la succession des questions aurait dû laisser la place à une question ouverte."
"De manière générale, le simple fait de revenir sur une question déjà posée indique au témoin qu'il y a un problème. Vu la personnalité du témoin(...) cette méthode est inadéquate et relève de la suggestion"
"(...)Il eut été plus intéressant de laisser le témoin en parler d'elle même."
"Lorsque le témoin répond à une question fermée par oui ou par non, il est incorrect de présenter son témoignage comme spontané."
"(Le recours au sens olfactif du témoin) peut permettre, au témoin, de se faire un idée de ce qu'on lui demande."
"(Le fait) est un événement suffisamment marquant que pour qu'un témoin s'en souvienne spontanément et en parle sans qu'on ne lui pose de question."
" La première question limitant la réponse du témoin, les suivantes deviennent automatiquement suggestives, même si l'intention n'y est pas."
"Il est préférable de laisser (au témoin) la plus totale liberté quant à un complément à faire, même si l'on sait que la réponse est incomplète ou insatisfaisante."
"Par détail il faut entendre information.(Est appelée) aussi information le fait d'inciter volontairement ou non le témoin à modifier ses déclarations parce qu'il pense que l'enquêteur ne se satisfait peut-être pas des réponses précédentes."
"Le témoin a une chance sur deux de répondre (...) Donc une chance sur deux de donner une réponse concordante sans que l'on soit assuré de la véracité de cette affirmation par le témoin. Il a pu répondre par chance sans savoir."
"Personne ne peut garantir que le témoin ne modifie pas sa déclaration pour faire plaisir aux enquêteurs."
"La question est suggestive car la réponse ne peut être que oui ou non"
"Le passage démontre de la suggestiblité et de la directivité même si cela ne ressort pas clairement de la version "papier" de l'audition. De même qu'il n'est pas tenu compte de ce qui se dit durant les pauses ou avant les auditions filmées."
"..."

Overwegende dat het mij evident lijkt dat de verhoren van 13 november 1996, van 18 november 1996 en van 1 februari 1997 niet kunnen weerstaan aan de toetsing op basis van bovenvermelde criteria.

Overwegende dat *de criteria gehanteerd door de herlezers door hun gestrengheid en door hun ruime formulering afwijkingen vertonen met de algemene aanvaarde norm.*

Overwegende dat de herlezers de feiten in abstracto analyseren en hierbij onvoldoende rekening houden met belangrijke concrete elementen hernomen op de videobeelden, met de bijzondere psychologische toestand van de getuige, met het feit dat het hier gaat over verklaringen van feiten die 12 jaar voordien zijn gebeurd in de kinderjaren van de getuige, met het feit dat de getuige mogelijks ook voor bepaalde feiten dader of medeplichtige was.

Overwegende dat een serene en objectieve analyse vergt dat een onderscheid wordt gemaakt tussen het toepassen "in abstracto" van de norm en haar toepassing "in concreto", rekening houdend met de redelijke aanpassingen te wijten aan de persoonlijkheid van de getuige en de noodzaak van inductieve vragen ingevolge de vervaging van de herinneringen door het verloop van de tijd.

Overwegende dat de herlezers op de verhoren van 4 en 5 december 1999 in hun antwoorden meer genuanceerd en minder affirmatief zijn dan in het herlezingverslag en dat ze in plaats van de termen *"question suggestive"* geregeld de termen *"question dirigée"* en *"question déplacée"* gebruiken, dat ze in plaats van *"détail"* het woord *"indication"* gebruiken.

Overwegende dat de herlezers ***geen enkel bijkomend concreet element*** hebben gegeven op de verhoren van 4 en 5 december 1999.

Overwegende dat de herlezers verklaren dat zij de mening waren toegedaan dat ze strenge normen konden hanteren omdat het de bedoeling was om een contradictorisch debat over hun vaststellingen te houden.

Overwegende dat in de analyse de grootste voorzichtigheid moet aan de dag gelegd worden om de aspecten suggestiviteit en geloofwaardigheid niet door elkaar te gebruiken. Er dient, zoals reeds hogervermeld, een ***duidelijk onderscheid gemaakt te worden tussen het onderzoek naar de methodologische en deontologische tekortkomingen van de onderzoekers en het onderzoek naar de geloofwaardigheid van de getuige X1.***

Overwegende dat ik voor mijn analyse de gangbare maatstaven heb gebruikt of maatstaven heb gedefinieerd in functie van de gangbare norm.

Gelet op bovenvermelde overwegingen en het gebrek aan nuancering van de maatstaven gehanteerd door de herlezers.

e *Met betrekking tot de geanalyseerde voorbeelden*

Overwegende dat er *onvoldoende elementen zijn in de voorbeelden 1 tot 8 om de vaststellingen te objectiveren*.

Overwegende dat uit het *voorbeeld 9* blijkt dat Adjt DE BAETS inderdaad ***twee informatie-elementen aan de getuige heeft medegedeeld***, maar gelet op het feit dat het gaat om het laatste verhoor, gelet op de afwezigheid van kwaadwillig opzet en berokkend nadeel, heeft men hier eerder te maken met een ***punctueel gebrek aan voorzichtigheid dat onvoldoende significatief*** is om de vaststellingen te objectiveren.

Overwegende dat de feiten in de ***voorbeelden 10 en 13 niet imputeerbaar*** zijn aan Adjt DE BAETS.

Overwegende dat de feiten in de ***voorbeelden 11 en 14 zonder voorwerp*** zijn.

Overwegende dat de feiten in ***voorbeeld 12 niet kunnen beschouwd worden als een miskenning van de voorschriften en dat de verantwoordelijkheid van de Adjt DE BAETS m.b.t. deze feiten niet ondubbelzinnig kan worden bepaald***, waardoor dit voorbeeld onvoldoende elementen bevat die toelaten de vaststellingen te objectiveren.

Overwegende dat de feiten in de ***voorbeelden 15 en 16 niet als deontologische tekortkoming*** kunnen gekwalificeerd worden.

Overwegende dat de vaststellingen gedaan door de herlezers moeten geanalyseerd worden in de bredere context van elk verhoor en in de globale context van de zeven verhoren.

Overwegende dat de herlezers afzonderlijke passages analyseren zonder ze in een bredere context te plaatsen.

Overwegende dat een aandachtige lezing van de verhoren toelaat om vast te stellen dat de meeste antwoordelementen die in de vragen schijnen vervat te zijn in feite elementen zijn die reeds door de getuige X1 in vroegere verklaringen werden gepreciseerd. Het is dus essentieel om zich niet te beperken tot een lezing van afzonderlijke fragmenten, maar een globale en chronologische visie te behouden van de verklaringen van de getuige X1.

Overwegende dat een ***substantieel element*** van de vaststellingen gedaan in het herlezingverslag Ant 256 niet kon worden bewezen:
"alors que X1 déclare qu'elle n'a que 11 ans au moment des faits"

Overwegende dat het ***belangrijkste verwijt***, dat aanleiding heeft gegeven tot het opstellen van een PV voor schriftvervalsing lastens Adjt DE BAETS niet gefundeerd was;
*"Dans le PV 116990, on relate qu'X1 a désigné la photo P10 comme correspondant à Christine VAN HEES. **Il n'est nulle part précisé que cette photographie correspond en réalité à une personne qui n'a strictement rien à voir avec VAN HEES** ..."*

Overwegende dat gelet op de bovenvermelde overwegingen en op de limieten voortkomend uit de rechtstreekse en exclusieve toerekeningsvatbaarheid van de

vastgestelde mogelijke disfunctioneringen, ik onvoldoende elementen in hoofde van Adjt DE BAETS heb kunnen ontdekken die toelaten te besluiten in het bestaan van een zware fout, van een opzettelijke fout, of zelfs -bij gebrek aan een tuchtverleden- van een lichte gewoonlijke voorkomende fout.

Overwegende dat het gepast is de methodologie gevolgd door Adjt DE BAETS eveneens te toetsen aan het criterium van de "bonus pater familias". Dat derhalve deze methodologie wordt vergeleken met deze die elke redelijke, voorzichtige en gedreven speurder, in dezelfde omstandigheden zou aan de dag gelegd hebben.

Overwegende dat *een aantal voorzorgsmaatregelen werd genomen* of toegelaten die de goed gang van zaken moesten waarborgen: alle verhoren werden integraal gefilmd - geacteerd en vertaald, er werd beroep gedaan op experts, de PV werden door medewerkers opgesteld, de verificaties werden door een andere ploeg uitgevoerd....

Overwegende dat de methodologische voorzorgsmaatregelen die in casu werden genomen, wijzen op het feit dat hij, onverminderd de hierboven vastgestelde elementen, de onderzoekers de bedoeling schenen te hebben hun opdracht naar behoren uit te voeren.

Overwegende dat geen enkele overheid behorende tot de hogere hierarchie van de Gd en tot de bevoegde magistratuur het nodig heeft geacht enige kritiek te formuleren over de aangewende methodologie tijdens de verhoren die ze hebben kunnen bijwonen en over de documenten die ze hebben ontvangen.

Overwegende dat het weinig waarschijnlijk is dat deze vermeende tekortkomingen of disfuncties aan de scherpe aandacht van al deze overheden zou zijn ontsnapt.

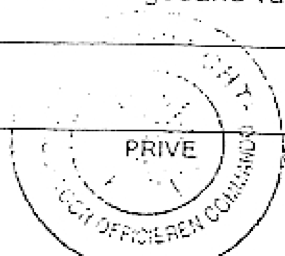
Overwegende dat de speurders blijkbaar de gelegenheid niet werd geboden om de vermeende disfuncties te verklaren of te weerleggen.

Overwegende dat er een zeer grondig bijkomend voorafgaand onderzoek werd gevoerd door een officier "jurist" over de aspecten hernomen in deze herlezing Ant 256, en dit zowel ten laste als ten ontlaste.

Overwegende dat deze officier mij een grondig en volledig verslag heeft overgemaakt waarin hij het resultaat van zijn onderzoek herneemt.

Overwegende dat ik mij *volledig aansluit bij de analyse gedaan en de adviezen geformuleerd door de officier belast met het voorafgaand onderzoek*.

Overwegende dat OWM Rudy HOSKENS, die als ploegchef verantwoordelijk was voor het beheren van ondermeer het onderzoek "X1", in het raam van het voorafgaand onderzoek zijn eigen bemerkingen heeft overgemaakt m.b.t. de herlezing Ant 256. Hij heeft deze bemerkingen "in tempore non suspecto" geformuleerd onmiddellijk nadat hij inzage had gekregen van het herlezingverslag op 2 juli 1997. Deze bemerkingen sluiten grotendeels aan bij de analyse gedaan n.a.v. het voorafgaand onderzoek. Ik wens hier te benadrukken dat ze werden afgeleverd nadat de officier belast met het voorafgaand onderzoek zijn analyse had beëindigd. Ze hebben dus geen enkele invloed gehad op het voorafgaand onderzoek. De enige waarde die aan de bemerkingen van OWM HOSKENS werden toegekend, is deze van bevestiging van een aantal zelf gedane vaststellingen.

Overwegende dat de Adjt DE BAETS mij tevens in het raam van zijn verdediging de volgende elementen laat geworden in zijn brief van 23/10/99:

"...*Mij baserende op het schrijven, in het bijzonder paragraaf 3, van 08/07/99 uitgaande van de Heer Procureur Generaal te Brussel, de Heer VAN OUDENHOVE en met refertes Secr 347/12-2 en waarvan een kopie in handen werd gegeven van de Commandant Jurist LINERS breng ik U hierbij enkele belangrijke inlichtingen ter kennis welke nuttig kunnen zijn voor het voorafgaand onderzoek.*

In het dossier 79/98 van Mevrouw SOSNOWSKI is een proces verbaal gevoegd met nummer 100216 d.d. 30/07/99 opgesteld door de Generale Inspectie van de Rijkswacht, Kolonel SCEVENELS en BOURDOUX.

Ik dien hier nog aan toe te voegen dat het desbetreffende dossier 79/98 OR SOSNOWSKY, parketnotitie BR.25.99.3334/98 ten laste is van commandant DUTERME voor schriftvervalsing en gebruik, kwaadwillige ruchtbaarmaking, laster en eerroof en alle andere misdrijven of inbreuken welke aan het licht mochten komen tijdens het onderzoek ten laste van DUTERME en andere personen. Het desbetreffende proces verbaal nummer 100216 d.d. 30/07/99 geeft op het eerste vervolg en meer bepaald op de 14,15 en 16 lijn de hiernavolgende tekst weer:

Dans les parties des vidéocassettes des auditions de X1 que nous avons visionnées, rien ne permet d'établir ou de supposer que les interrogateurs aient manipulé le témoin X1 ni que le sens de ses déclarations ait été altéré..

Op het einde van het proces verbaal van de GIGd staat deze zin nogmaals uitgeschreven in een resume. Het is echter deze zin welke belangrijk is gezien ik enkel de verhoren heb gedaan van ReginaLOUF. Ik heb persoonlijk geen enkel verhoor uitgeschreven, vertaald en evenmin heb ik processen verbaal opgesteld in het kader van de procedures van de connexe dossiers van Neufchateau.

Deze vaststellingen gedaan door de Generale Inspectie van de Rijkswacht, Kolonel SCEVENELS en BOURDOUXE op de video's van verhoor, de uitgetypte verhoren en de nota's genomen door HUPEZ en verwerkt in processen verbaal zoals afgesproken bij het begin van het onderzoek met de leiders van het onderzoek de Heren BOURLET en CONNEROTTE en later met de Heer LANGLOIS, staan loodrecht tegenover de beweringen van DUTERME in zijn proces verbaal nummer 25.66.110879/97, proces verbaal welke later het voorwerp of de basis was van het dossier 231/97 van de Heer PIGNOLET. Deze vaststellingen staan ook loodrecht tegenover de beweringen, geschreven, in het rapport 256/dd 02/07/97 van herlezing en van de rapporten van herlezing welke volgden op basis van het kantschrift van 11/07/97 uitgaande van de Heer Langlois, onderzoeksrechter..."

Gelet op bovenvermelde overwegingen en het feit dat er onvoldoende significante elementen zijn om de vaststellingen te objectiveren.

Gelet op de conclusies van de Algemene Inspectie van de rijkswacht.

....

3.3.10.2 Besluit

Met het oog op het voeren van een administratief-tuchtrechtelijk onderzoek ten laste en ten ontlaste voor de eventuele feiten die zouden zijn gepleegd door Adjt DE BAETS tijdens zijn verblijf in de BOB BRUSSEL;

Gelet op de reikwijdte van mijn mandaat als eenheidscommandant "ad hoc" van Adjt DE BAETS;

In toepassing van de Wet van 27 december 1973 betreffende het statuut van het personeel van het operationeel korps van de rijkswacht;

Gelet op de toelating van de Heer Procureur Generaal om de elementen van het gerechtelijk dossier 231/97 van de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET aan te wenden voor administratieve doeleinden;

Gelet op de noodzaak om, in het raam van de verwijten die zijn geformuleerd aan het adres van Adjt DE BAETS, het eerste herlezingverslag Ant 256 d.d. 2 juli 1997 te analyseren;

Gelet op de aanwezigheid van het eerste herlezingverslag Ant 256 d.d. 2 juli 1997 in de procedure 231/97;

Gelet op de verklaringen van de opstellers van het herlezingverslag Ant 256;

Gelet op de analyse en de adviezen van de officier belast met het voorafgaand onderzoek;

Gelet op bovenvermelde overwegingen en beschouwingen;

Gelet op de vaststelling dat de herlezers blijkbaar eigen, niet gedefinieerde en ruime beoordelingcriteria hebben gebruikt om te bepalen of een vraag al dan niet suggestief was, zonder hierbij een onderscheid te maken tussen een (ongeoorloofde) suggestieve vraag en een (normale) gerichte vraag.

Gelet op het feit dat de herlezers verklaren dat ze zich beperkt hebben tot het herlezen van slechts drie PV's en gelet op de vaststelling dat ze afzonderlijke fragmenten analyseren zonder te verwijzen naar vroegere verklaringen, waardoor het bewaren van een globale en chronologische visie van de getuigenissen ongetwijfeld bemoeilijkt werd.

Gelet op het feit dat er ofwel onvoldoende elementen zijn in het dossier om de vaststellingen van de herlezers te objectiveren, ofwel dat deze vaststellingen onvoldoende significant zijn of niet gefundeerd zijn, ofwel dat de vaststellingen niet als deontologische tekortkoming kunnen gekwalificeerd worden, ofwel dat de vaststellingen niet imputeerbaar zijn aan Adjt DE BAETS;

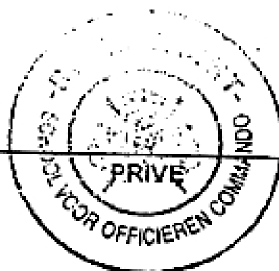

Na toetsing van de gevolgde methodologie en aan de gangbare maatstaven;

Gelet op de conclusies van de Algemene Inspectie van de rijkswacht;

Gelet op de bemerkingen en de commentaren van OWM Rudy HOSKENS.

besluit ik dat er in het herlezingverslag Ant 256 onvoldoende objectiveerbare en/of onweerlegbare elementen aanwezig zijn, die toelaten de vaststellingen m.b.t. "de suggestieve vraagstelling en de onjuiste weergave van de feiten" te beschouwen als zijnde bewezen na afloop van dit gedeelte van het administratief-tuchtrechtelijk onderzoek en/of ze te weerhouden als deontologische tekortkoming in hoofde van Adjt DE BAETS.

3.4 Informatieverslag d.d. 18 augustus 1997) (verslag opgesteld door de Cdt DUTERME)

De analyse van dit informatieverslag wordt uitgevoerd in het luik DUTERME

3.5 PV opgesteld door Cdt DUTERME op 26 augustus 1997 (PV BR 25.66-110879/97)

De analyse van dit proces-verbaal wordt uitgevoerd in het luik DUTERME

3.6 Pv opgesteld door 1MDC DERNICOURT op 10 oktober 1997 (PV 152.484/97)

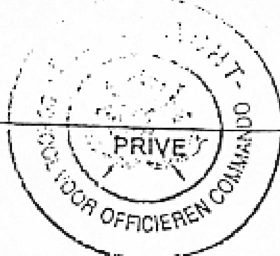
3.6.1 *Vaststellingen m.b.t. een bepaald fragment uit het verhoor van X1 d.d. 18-11-96*

3.6.1.1 *Op 10 oktober 1997 stelt de 1MDC DERNICOURT het PV 152.484/97 op.*

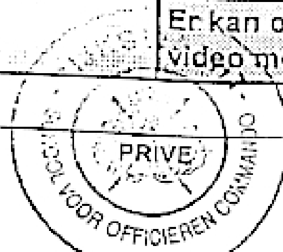
In dit PV van 10 oktober 1997 doet de 1MDC DERNICOURT een aantal vaststellingen over de fotoherkenningen gedaan door X1 eind 1996. Hij beweert dat in zijn PV de juiste versie is hernomen van een fragment van het verhoor van X1 d.d. 18 november 1996: *"La version exacte est la suivante"*. Het fragment van verhoor waarnaar hij verwijst wordt niet vermeld. Om dit terug te vinden moet men naar pagina 116 gaan van het verhoor van Mevrouw Régina LOUF van 18 november 1996. Dit verhoor maakt het voorwerp uit van het PV 118753 van 13 december 1996.

3.6.1.2 Analyse

a *Hieronder werd een vergelijking uitgevoerd tussen hetgeen DERNICOURT als zijnde de juiste versie voorstelt en de officiële" versie hernomen in het PV 118753 van 13 december 1996.*

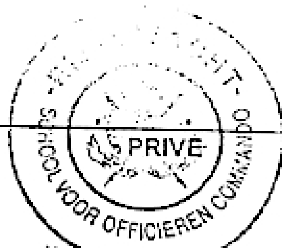

Verhoor van X1 van 18 november 1996	
PV 152484 pagina 3 (de "juiste" versie volgens DERNICOURT)	PV 118753 pagina 116 (de officiële versie en de videoweergave)
Onderzoeker Mogen we u vragen om de foto's nog een keer te bekijken van vorige week met een laatste inspanning?	PV : idem video : Mogen wij u vragen van... de foto's nog een keer te bekijken van vorige week... met een laatste inspanning? **miniem verschil met PV en versie 1MDC DERNICOURT**
X1 Ik weet dat ik ze gezien heb... (bevestiging)	PV Oh..., oh. Niet dat ik ze gezien heb maar... (ontkenning) video : Oh. Oh.........Oh.......... niet dat ik ze herkend heb maar... OF Ik weet dat ik ze herkend heb maar Er kan op basis van een analyse van de video moeilijk worden uitgemaakt wat de

	juiste versie is. Het is echter vrijwel zeker dat X1 hier *"herkend"* zegt i.p.v. *"gezien"*
Verhoor van X1 van 18 november 1996	
PV 152484 pagina 3 (de "juiste" versie volgens DERNICOURT)	*PV 118753 pagina 116* (de officiële versie en de videoweergave)
Onderzoeker *Wat?*	*PV :* *idem* *Video:* *idem*
X1 ***Ik weet dat ik ze gezien heb** maar...* *(bevestiging)*	*PV :* ***Niet dat ik ze gezien** heb maar...* *(ontkenning)* *video:* *beide versies zijn mogelijk* Er kan op basis van een analyse van de video moeilijk worden uitgemaakt wat de juiste versie is
Onderzoeker *Vorige week zat ze nog in de foto's dat ge gezien hebt, zat Kristien bij de foto's?*	*PV :* *idem* *video:* *vorige week,... zat ze in de foto's dat ge gezien hebt?* *zat Christine bij de foto's?* miniem verschil met PV en versie 1MDC

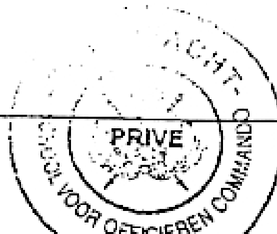
	DERNICOURT
Verhoor van X1 van 18 november 1996	
PV 152484 pagina 3 (de "juiste" versie volgens DERNICOURT)	*PV 118753 pagina 116* (de officiële versie en de videoweergave)
X1	
Ik herinner het mij toch, ik heb ze toch al gezien als ik Clo gezocht heb.	*PV :* *idem*
Zat zij daar ook niet tussen "?" (vraag)	*En daar staat ze ook niet tussen "." (bevestiging)*
	video : ***zat ze daar ook niet tussen*** (ofwel als een vraag ofwel als een bevestiging. Uit de attitude van X1 op de video kan niet uitgemaakt worden of ze hier een vraag stelt of een bevestiging geeft)
	Er kan op basis van een analyse van de video moeilijk worden uitgemaakt of het hier een vraag betreft of een bevestiging.
Ik weet het niet meer. Ik wil ze niet meer zien, doe het mij niet weer aan.	*PV :* *idem*
	Video: *idem* Het laatste deel van de zin is moeilijk verstaanbaar: "doe het mij niet weer aan"

b *Om beter te begrijpen welke vaststellingen de 1MDC DERNICOURT hier doet, moet men teruggrijpen naar de vorige verhoren van 25 oktober 1996 en van 13 november 1996.*

Het is ook belangrijk te vermelden dat de foto van D. Anik. zich blijkbaar in de fotoalbums bevond van de drie verhoren van 25 oktober, 13 november en 18 november.

Datum	foto-album	Versie Dernicourt	Officiële versie
25 Okt 96 fotoherkenning ***Carine D.***	*met* *D. Anik.*	foto van *D. Anik* wordt gezien door X1. De foto van Christine VAN HEES bevindt zich nog niet in de reeks.	niets bijzonder, behalve dat de fotoherkenning negatief blijkt. De foto van Christine VAN HEES bevindt zich nog niet in de reeks
13 Nov 96 1 ste fotoherkenning ***Christine VAN HEES*** = P12	*met* *D. Anik.*	***DUJARDIN Anik*** wordt aangeduid door X1 = ***foto P10***. X1 heeft zich duidelijk vergist: ***X1 kent Christine VAN HEES niet.*** Dit moet normaal een negatief impact hebben op het vervolg van het onderzoek. De onderzoekers verzuimen om dit duidelijk te vermelden in hun PV	***D. Anik***. wordt aangeduid door X1 = foto P10 X1 verklaart later dat ze dit ***opzettelijk*** heeft gedaan om het lange verhoor te beëindigen. De onderzoekers vermelden dat de vaststellingen m.b.t. de fotoherkenning P10 later zullen gebeuren (blijkbaar beschikken ze nog niet over de namen van de meisjes op de foto's).
18 Nov 96 poging fotoherkenning ***Christine VAN HEES*** *(de foto van Christine VAN HEES wordt op 29 Okt bekomen)*	*met* *D. Anik*	Deze tweede herkenning ***was niet nodig***, gelet op de eerste mislukking. Het is enkel bedoeld om kost wat kost X1 er toe te brengen Christine VAN HEES te herkennen.	Deze poging herkenning ***is normaal*** aangezien X1 spontaan aan HUPEZ toegeeft dat ze opzettelijk iemand anders heeft aangeduid. Hupez hemeemt dit gegeven in zijn PV. Deze *korte* poging tot fotoherkenning wordt stopgezet op vraag van X1. Het verhoor gaat verder.
6 Dec 96 PV van HUPEZ met de vaststellingen van de negatieve fotoherkenning van 13 Nov 96		***Bij het opstellen van het herlezingverslag Ant 256 hadden de herlezers blijkbaar geen weet van het bestaan van dit PV***	Dit PV is een ***navolgend PV*** om de naam van P10 mede te delen. Dit PV vermeldt ook: *"La photo de cette victime se trouve bien parmi celles présentées à X1 qui, **vonlontairement**, ne l'a pas désignée."*

Analyse van de teksten		*Mogen we u vragen om de foto's nog een keer te bekijken van vorige week met een laatste inspanning?* *Ik weet dat ik ze (Christine VAN HEES) gezien heb.*	*Mogen we u vragen om de foto's nog een keer te bekijken van vorige week met een laatste inspanning?* *Oh..., Oh. Niet dat ik ze herkend heb maar (Christine VAN HEES?)* *(...)* *Niet dat ik ze gezien heb (de foto's of Christine VAN HEES?) maar...*
		Veronderstelling : X1 denkt dat het om dezelfde reeks foto's gaat Hypothese : In feite kan men hier geloven dat X1 bedoelt: Ik heb Christine VAN HEES (= foto P10 = ***DUJARDIN Anik.***) toch al herkend op 13 Nov en gezien op 25 oktober bij het zoeken naar de foto van Clo. Ik bevestig dus dat de herkenning van 13 november correct is (P 10 = Christine VAN HEES in de geest van X1)	Veronderstelling : X1 denkt dat het om dezelfde reeks foto's gaat Hypothesen: 1. Misschien bedoelt X1 dat ze de foto's van de vorige week (13 Nov)niet heeft gezien omdat ze niet echt naar de foto's van de vorige week heeft gekeken, aangezien ze lukraak een foto heeft aangeduid om ervan af te zijn. 2. Ofwel bedoelt X1 dat ze Christine VAN HEES niet heeft herkend op de foto's van vorige week(13 Nov) omdat a.ze niet echt naar de foto's heeft gekeken b.ze Christine niet kent.
		Ik herinner het mij toch ik heb ze (Christine VAN HEES= DUJARDIN Anik=) toch al gezien als ik Clo gezocht heb. *Zat zij (Christine VAN HEES = DUJARDIN Anik) daar ook niet tussen?*	*Ik herinner het mij toch ik heb ze (de foto's?) toch al gezien als ik Clo gezocht heb. En daar staat ze (Christine VAN HEES) ook niet tussen.* *volgens de video:* *Zat ze (Chistine) daar ook niet tussen (bevestiging of vraag)*
		Met deze vraag solliciteert X1 een bevestiging van de onderzoekers op hetgeen ze zonet heeft gezegd: *ik weet dat ik ze gezien heb.*	Inderdaad de foto van Christine VAN HEES bevond zich niet tussen de reeks van 25 Okt aangezien de speurders pas op 29 Okt een foto van haar zijn gaan afhalen bij haar ouders.

Er is een verschil van 8 woorden tussen de officiële versie en de versie van DERNICOURT. Daarenboven wordt een ***bevestiging*** *"daar staat ze ook niet tussen."* ***omgezet in een vraag***: *"Zat zij daar ook niet tussen?".*

Dit videofragment werd door specialisten met gesofistikeerde middelen geanalyseerd. Het is vrijwel onmogelijk om met de grootste zekerheid te bepalen wat X1 exact verklaart. Haar introverte attitude (op dat ogenblik) en de slechte kwaliteit van de klank liggen hiervan aan de oorsprong. De officiële versie werd geacteerd door andere rijkswachters op basis van de videobeelden.

Naar aanleiding van het verhoor van 26 februari 2000 dat door Cdt LINERS werd afgenomen in het raam van het voorafgaand onderzoek verklaart 1OWM DERNICOURT:

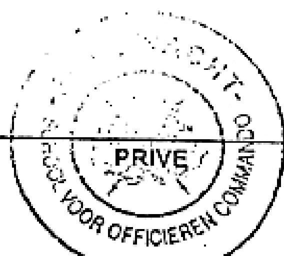
"Dans le cadre des travaux de relecture, j'avais donné mission au 1WM VANDEPUT et au MDL ALVAREZ de vérifier si les retranscriptions des auditions de X1 étaient fiables. Pour ce faire, ils ont visionné toutes les cassettes et ont ensuite apporté les conclusions voulues. C'est ainsi qu'ils m'ont signalé que le passage en question avait été mal retranscrit."

Hij verklaart tevens dat hij persoonlijk deze passage heeft geanalyseerd en dat hij beroep heeft gedaan op andere Nederlandstalige collega's om elke twijfel weg te werken.

In feite heeft dit kleine fragment (twee minuten met lange stiltes) weinig waarde. Adjt DE BAETS doet een korte poging om X1 te overtuigen, mee te werken aan een reeds voordien mislukte fotoherkenning. Met de ervaring van 13 november 1996 beseft hij echter dat het zinloos is om aan te dringen. Het korte fragment uit het verhoor krijgt enkel de waarde die 1MDC DERNICOURT eraan geeft door een andere dan de officiële versie voor te stellen en aan deze nieuwe versie een interpretatie te geven.

c *1MDC DERNICOURT schrijft ook het volgende in zijn PV 152.484/97 d.d. 10 oktober 1997:*

" ...La retrancription du texte telle que présentée dans ce procès-verbal (welk PV wordt niet gepreciseerd) n'est pas correcte et ne reflète pas la réalité...La relation des événements n'est donc pas correcte. Les propos tenus ont été tronqués et les conclusions qui s'en suivent sont dès lors non fondées...Il est tout aussi faux de prétendre que c'est <u>*volontairement*</u> *que X1 n'a pas désigné Christine. A la vision des cassettes d'auditions et à la lecture des retranscriptions, rien ne permet de le confirmer..."*

In feite stelt 1MDC DERNICOURT hier vast dat de retranscriptie niet correct is uitgevoerd en niet overeenstemt met de realiteit. Hij trekt het feit dat X1 op 13 november 1996 vrijwillig een ander meisje dan Christine VAN HEES heeft aangeduid eveneens in twijfel. Deze vaststellingen werden reeds geanalyseerd in het Pt 5.3.8.11. supra.

3.6.1.3 *Conclusies*

Overwegende dat het zeer moeilijk is om, zelfs na de analyse van de videobeelden d.m.v. van gesofistikeerde technische middelen, ondubbelzinnig uit te maken wat de getuige X1 werkelijk verklaart op het fragment van het verhoor van 18 november 1996;

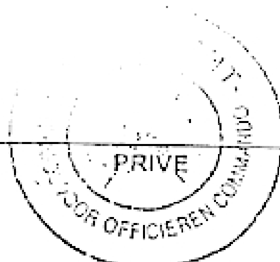
Overwegende dat dit deels te maken heeft gehad met de beperkingen van de video-opnames, maar hoofdzakelijk met de "introverte" houding van X1 op bepaalde periodes van het verhoor en met de verstaanbaarheid van haar woorden.

Overwegende dat de vaststellingen die 1MDC DERNICOURT doet in zijn PV van 10 oktober 1997 niet overeenstemmen met de resultaten van de analyse gedaan in het raam van het voorafgaand onderzoek.

Overwegende dat 1MDC DERNICOURT zich blijkbaar vergist wanneer hij beweert: "*Il est tout aussi faux de prétendre que c'est volontairement que X1 n'a pas désigné Christine. A la vision des cassettes d'auditions et à la lecture des retranscriptions, rien ne permet de le confirmer...*" aangezien dit wordt bevestigd door het PV van 1MDL HUPEZ in zijn PV 117487 d.d. 6 december 1996 (zie supra Pt 5.3.8.11).

Overwegende dat de volgende vermeende disfunctie: "... *La retrancription du texte telle que présentée dans ce procès-verbal n'est pas correcte et ne reflète pas la réalité. La relation des événements n'est donc pas correcte. Les propos tenus ont été tronqués et les conclusions qui s'en suivent sont dès lors non fondées*", in de hypothese dat ze kan bewezen worden (hetgeen niet het geval is), toch niet imputeerbaar is aan Adjt DE BAETS. Inderdaad de retranscriptie werd uitgevoerd door andere onderzoekers ondermeer op basis van de videobeelden.

Overwegende dat dit korte fragment van het verhoor, zoals reeds vermeld in Pt 5.3.8.11., slechts een relatieve waarde heeft. Het krijgt pas enige waarde door de interpretatie die de 1MDC DERNICOURT eraan geeft.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat er onvoldoende verifieerbare elementen aanwezig zijn in het dossier om de vaststellingen van "La relation des événements n'est pas correcte...Il est tout aussi faux de prétendre que c'est volontairement que X1 n'a pas désigné Christine" te objectiveren. Beide vaststellingen zijn daarenboven niet imputeerbaar aan Adjt DE BAETS.

3.6.2 *Vaststellingen m.b.t. de samenstelling van de fotoreeksen*

3.6.2.1 *Met betrekking tot de samenstelling van de fotoreeksen schrijft 1MDC DERNICOURT in zijn PV 152.484/97 d.d. 10 oktober 1997 :*

"...Une remarque s'impose quant aux caractéristiques propres à chaque photo. Comme précisé ci-avant, les photos P10, P11, P13 et P14 sont issues d'un fichier d'élèves. Il s'agit au départ de photographies d'un format "photo d'identité" agrandies à la photocopie. Chacune de ces photographies en photocopie présente les mêmes caractéristiques, à savoir :

- deux agrafes aux mêmes endroits (au dessus et en dessous du visage);

- des traits en pointillé sous la photo;

- un bord noir et blanc formant le contour de la photographie.

Selon nous, le simple examen de ces documents devrait permettre à quiconque de considérer la photographie de Christine VAN HEES comme étrangère aux autres. Lorsque l'on sait que ces autres photographies ont déjà été soumises au témoin, le doute n'est plus permis..."

3.6.2.2 *Analyse*

DERNICOURT stelt hier vast dat de foto van Christine VAN HEES gemakkelijk te herkennen was op basis van bepaalde duidelijk zichtbare materiële kenmerken. Hierbij heb ik de volgende bemerkingen:

- *De materiële verschillen tussen de foto van Christine VAN HEES en de andere foto's zijn verre van uitgesproken. Enkel een grondige analyse kan toelaten deze minieme verschillen te detecteren.*

- *Mochten de verschillen dan toch zo flagrant zijn voor sommigen, dan hebben ze alleszins hun effect gemist aangezien X1 er niet in geslaagd is om op 13 november 1996 de juiste foto uit de reeks te halen.*

- *Indien er toch een voornemen zou geweest zijn om de fotoherkenning te manipuleren, dan is het zeer de vraag of deze "mise en scène" echt nodig was. Er waren toch minder opvallende en bezwarende manieren, zoals bijvoorbeeld diskreet vóór de fotoherkenning een aantal afspraken maken.*
- *Het is niet Adjt DE BAETS die zich bezig hield met het samenstellen van de fotoreeksen. Deze taak werd blijkbaar toevertrouwd aan 1WM LIESENBORGS. Deze laatste deed beroep op een collega amateur fotograaf 1WM DE WAELE. Hij moest er voor zorgen dat alle foto's zoveel mogelijk dezelfde materiële kenmerken vertoonden.*

3.6.2.3 *Conclusies*

Overwegende dat de bewering: *"le simple examen de ces documents devrait permettre à quiconque de considérer la photographie de Christine VAN HEES comme étrangère aux autres"* niet overeenstemt met de analyse van de officier belast met het voorafgaand onderzoek, noch met mijn analyse. De verschillen op de fotos zijn in die mate miniem, dat ze volgens mij geen enkele hinder vormen voor een objectieve fotoherkenning.

Overwegende dat ik geen elementen heb teruggevonden in het dossier die duidelijk wijzen op kwaadwillig opzet of oogmerk om te schaden.

Overwegende dat, zelfs in de hypothese dat deze verschillen flagrant zijn, ze toch niet imputeerbaar zijn aan Adjt DE BAETS.

Overwegende dat dit element sowieso geen concrete nefaste effecten heeft gegenereerd.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat er onvoldoende significante elementen aanwezig zijn in het dossier om de vaststelling: "le simple examen de ces documents devrait permettre à quiconque de considérer la photographie de Christine VAN HEES comme étrangère aux autres" te objectiveren. Deze vaststelling is daarenboven niet imputeerbaar aan Adjt DE BAETS.

3.7 Tweede herlezing door een ploeg o.l.v. 1MDC DERNICOURT (Ant 401/97) (N Ant 401/97 d.d. 27 oktober 1997) verhoren: 1-9

3.7.1 *Vaststellingen gedaan in de tweede herlezing Ant 401*

Deze herlezing werd eveneens geleid door 1MDC DERNICOURT.
In deze nota wordt een stand van zaken gegeven en wordt de methodologie gevolgd voor de herlezingen uiteengezet. Er worden nu twee herlezingploegen samengesteld. Deze keer zijn er Nederlandstalige onderzoekers bij. Van bij aanzet geeft het verslag aan dat de disfuncties die zijn vastgesteld in het vorige verslag Ant 256 worden bevestigd:

"...Les anomalies déjà dénoncées dans le rapport de relecture N° Ant/256 du 02.07.1997 semblent se confirmer à savoir que les auditions sont dirigées et les questions parfois suggestives. Cette façon de procéder est exploitée par le témoin pour répondre aux questions..."

3.7.2 *Analyse*

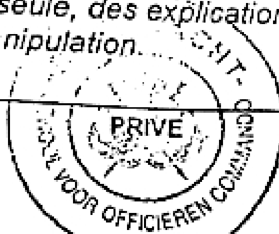
3.7.2.1 *"PV de transcription de prise de notes":*

In de Ant 401 staat vermeld:
"...Dans le premier rapport de relecture, nous avions en outre soulevé la problématique des procès-verbaux de relation d'auditions (appelés parfois PV de synthèse ou PV de prise de notes). Il se confirme que le contenu de certains procès-verbaux ne reflètent pas la vérité..."

Zoals reeds hoger aangegeven, werd er overeengekomen met de bevoegde magistraten dat er tijdens de verhoren, benevens de video-opnames ook een aantal notities zou genomen worden. Het lijkt me logisch dat deze notities niet helemaal de volledige inhoud van de verhoren weergeven. Dit was trouwens de bedoeling niet. Het betreft hier dus geen synthese PV maar wel een PV "de prise de notes".

Hierover schrijft 1MDL *HUPEZ* (de onderzoeker die de eerste acht verhoren van X1 heeft bijgewoond en die de notities nam) het volgende aan de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET in zijn brief van 27 november 1998:

"Evoquant des manipulations dans le texte, ils n'hésitent pas à parler de synthèses des auditions alors que j'ai toujours fait preuve de grande prudence en expliquant dans chaque procès-verbal qu'il s'agissait de transcription de notes prises en français lors d'une audition se déroulant en néerlandais, intégralement filmée, dont la version intégrale serait ensuite dactylographiée. La manière dont ces transcriptions ont été réalisées mériterait, à elle seule, des explications qui démontreraient à quel point il est impossible qu'il y ait eu manipulation.

Machiavel n'est plus Florentin: celui qui aurait manipulé les textes l'aurait fait en précisant que ce qui s'est dit a été enregistré et sera dactylographié (pour traduction); il l'aurait fait dans des procès-verbaux qui utilisent un performant système de référence...Est-on sérieux ???

Quant aux contradictions *dans les déclarations de la personne entendue: est-ce au rédacteur du procès-verbal qu'il faut en faire le reproche? Les noter, n'est ce pas acter ce qui doit l'être en manière telle que ceux qui ont le devoir d'apprécier puissent le faire au mieux ?".*

3.7.2.2 Fotoherkenning

In de Ant 401 wordt verder vastgesteld:
"... La technique de reconnaissance de suspects sur photographies n'est pas objective non plus. A titre d'exemple, les procès-verbaux 116.018 du 25.10.1996, 116.990 du 13.11.1996, et 117.487 du 06.12.1996 contiennent ce type d'erreurs que nous dénonçons dans notre procès-verbal 152.484 du 10.10.1997..."

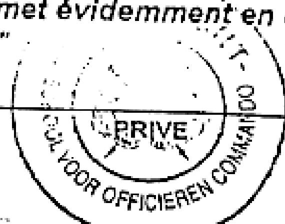
Deze problematiek van fotoherkenning werd hierboven al uitvoerig besproken.

1MDL HUPEZ verklaart dienaangaande aan de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET in zijn brief van 27 november 1998:

"...Je note que ce travail a été examiné à la loupe, en dehors de son contexte, par des collègues qui ont dressé a son sujet des rapports dont l'un sert de fondement au procès-verbal de Commandant DUTERME. Jamais aucun de ces collègues - pas plus que le Commandant DUTERME - ne m'a posé la moindre question, ne m'a demandé le moindre éclaircissement...En dépit de ma disponibilité - que l'on connait et que j'avais affirmée. Même Monsieur VAN ESPEN, quand il fut ressaisi du dossier Champignonnière, ne me posa aucune question..."

3.7.2.3 Het achterhouden van informatie

De Ant 401 vermeldt tevens:
"...Un problème se pose néanmoins en rapport avec la communication des renseignements aux magistrats. Des renseignements capitaux n'ont pas été portés à la connaissance des juges d'instruction en temps réel. A titre d'exemple, le témoin X1 renseigne notamment Bernard WEINSTEIN comme auteur du meurtre de Christine VAN HEES; Il s'agit de la seule personne citée pour laquelle les enquêteurs pouvaient vérifier qu'elle possédait un alibi en béton, à savoir qu'elle était incarcérée en France au moment des faits. ***Ces renseignements nous étalent connus depuis le 28.02.1997.*** *Le 1MDL CLIPPE a, à l'époque, été officiellement informé des détentions de WEINSTEIN ainsi que de ses permissions par le 1MDLChef SCHMIT de la BSR de Bastogne (****voir notre procès-verbal 152.488 du 10.03.1997****)...Nous en voulons pour preuve la rédaction du procès-verbal 150.403 du 28.02.1997 ...****Que penser du procès-verbal 151.891 rédigé en date du 18.06.1997 et renseignant une partie de l'information connue depuis quatre mois*** *et annonçant une demande complémentaire de renseignements pour laquelle la réponse est déjà connue ?* ***L'alibi de WEINSTEIN remet évidemment en cause le récit du témoin que l'on veut crédible à tout prix."***

Hier beweren de herlezers dat de onderzoekers reeds sinds februari-maart 97 perfect op de hoogte waren dat WEINSTEIN opgesloten was in een gevangenis van FRANKRIJK en dat hij derhalve niet kon aanwezig zijn op de moord van Christine VAN HEES de ***13 februari 1984***. De onderzoekers zouden deze informatie hebben achtergehouden omdat deze de geloofwaardigheid van X1 ernstig in het gedrang zou gebracht hebben. Deze vaststelling stoelt echter op een aantal premissen die aanvechtbaar zijn:

a *Vooreerst is er het PV 152.488. Dit PV 152.488 van* 10 maart 1997 *waarnaar de herlezing verwijst, vertoont een aantal anomalieën:*

- het administratief blad (dat integraal deel uitmaakt van het PV) bevat volgende vermelding: ***152488/97 du: 10/03/1997 objet(s): renseignements (Détention WEINSTEIN en FRANCE). Dit PV werd verstuurd op 16-10-97.***
- *het eerste vervolg heeft echter de datum van* ***16/10/1997*** met het Nr ***152487/97.***
- *het PV wordt afgesloten te BRUSSEL op* ***16-10-97;***

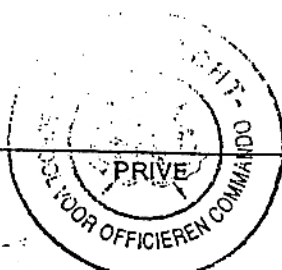
De opsteller van het PV is 1MDL GERARD. Dit PV werd opgesteld op vraag van 1MDC DERNICOURT: *"Le PV 152.488 a été rédigé par GERARD à ma demande en octobre 1997..."* (fragment uit de verklaring van 1MDC DERNICOURT n.a.v. het verhoor van 26 februari 2000 gedaan in het raam van het voorafgaand onderzoek).

In feite kan er geen enkele twijfel bestaan over de datum. Het PV is wel degelijk opgesteld op 16 oktober 1997, het serienummer 152.000 was nog niet van toepassing in maart 1997.

1MDL GERARD vermeldt tevens in de rubriek RENSEIGNEMENTS COMPLEMENTAIRES :

" A la lecture des informations données dans ce procès-verbal nous constatons que, sauf erreur ou ommission de la part de nos collègues français, il n'est pas possible que Weinstein Bernard se soit trouvé à Bruxelles le 13 février 84".

De opsteller van het PV laat echter niet opmerken dat WEINSTEIN om de drie maanden penitentiair verlof genoten heeft en dat er twee ***onderbrekingen geweest zijn in maart 84*** (moord op Christine VAN HEES ***13 februari 1984)*** en in november 84: mei 83, augustus 83, november 83, ... mei 84, augustus 84, ..., maart 85, juni 85.

b *In het verslag Ant 401 worden ook vragen gesteld over het PV 151.891 van 18.06.1997:*

*"....Que penser du procès-verbal 151.891 rédigé en date du 18.06.1997 et **renseignant une partie de l'information connue depuis quatre mois** et annonçant une demande complémentaire de renseignements pour laquelle la réponse est déjà connue ? **L'alibi de WEINSTEIN remet évidemment en cause le récit du témoin que l'on veut crédible à tout prix**"*

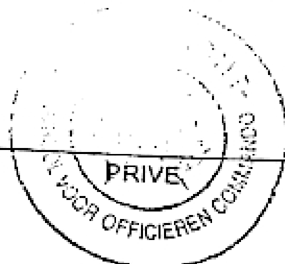
Hieruit zou men kunnen afleiden dat de onderzoekers reeds op 28 februari 1997 voldoende informatie-elementen hadden over WEINSTEIN. Dit blijkt bij nader onderzoek echter niet het geval te zijn. Het PV 150.403 van 28/02/1997 ***leert ons enkel dat WEINSTEIN opgesloten zat van 11 februari 1976 tot 6 november 1985. De penitentiaire verloven zijn niet weergegeven.***

Het PV van OWM HOSKENS van 18 juni 1997 Nr 151.891/97 heeft enkel de bedoeling de Heer Onderzoeksrechter in te lichten dat er een tweede vraag werd gesteld aan Interpol-France voor het bekomen van meer informatie:

*"...portons à la connaissance de Monsieur le Juge d'Instruction **VAN** ESPEN à Bruxelles que, dans le cadre de son dossier **64/85** nous avons posé une question à Interpol-France sollicitant des renseignements sur la détention de **WEINSTEIN**, Bernard en France et plus en détail ses périodes de congés pénitentiaires. La réponse d'Interpol-France fera l'objet d'un procès-verbal subséquent...Cette même question a été posé par nos services dans le cadre du dossier 86/96 de Monsieur le Juge d'Instruction LANGLOIS de et à Neufchateau. La réponse Interpol France nous a appris que **WEINSTEIN** a été incarcéré du 11/02/76 au 06/11/85. Ce devoir fait part de notre PV N° 150.403 du 28/02/97 (dossier 86/96 JI LANGLOIS de et à Neufchateau). En annexe nous joignons copie de la demande à Interpol France..."*

De vaststelling van 1MDC DERNICOURT : " *Que penser du procès-verbal 151.891 rédigé en date du 18.06.1997 et **renseignant une partie de l'information connue depuis quatre mois**"* is niet correct aangezien OWM HOSKENS duidelijk vermeld in zijn PV van 18 juni 1997: *"La réponse Interpol France nous a appris que WEINSTEIN a été incarcéré du 11/02/76 au 06/11/85. Ce devoir fait part de notre PV N° 150.403 du 28/02/97"*;

Het kan dus niet de bedoeling geweest zijn van het PV van OWM HOSKENS om slechts op 18 juni 1997 de bevoegde magistraten in te lichten over het penitentiair verlof van WEINSTEIN gelet op het bestaan van ***het PV van 28 februari 1997 (150.403) waarnaar OWM HOSKENS verwijst.***

Daarnaast moet tevens worden vastgesteld dat de bijkomende bewering van 1MDC DENICOURT : *"et annonçant une demande complémentaire de renseignements pour laquelle la réponse est déjà connue."* ook niet strookt met de elementen van het dossier aangezien in februari 1997 enkel volgende elementen waren gekend: *"nous a appris que **WEINSTEIN** a été incarcéré du 11/02/76 au 06/11/85"*. De speurders kenden dus niet alle details over de penitentiaire verloven van de Heer WEINSTEIN. Vandaar de bijkomende aanvraag van 18 juni 1997 (PV 151.891) die in die zin is opgesteld.

De Fax met de aanvraag naar Interpol-France werd verstuurd op 18 juni 1997 om 11.40 Hr (N° 340) en werd getekend door ***Cdt DUTERME***. Op 17 februari 1998 maakt de Cdt DUTERME de herlezingen over aan de Heer Onderzoeksrechter PIGNOLET (Nr 60/98) zonder enige vermelding over deze aanvraag.

Naar aanleiding van het verhoor van 26 februari 2000 dat door Cdt LINERS in raam van het voorafgaand onderzoek werd afgenomen, verklaart de 1MDC DERNICOURT *"Je confirme la problématique "WEINSTEIN" telle qu'elle figure au sein du rapport Ant 401"*.

3.7.2.4 *De herlezing Ant 401/97 wordt afgesloten met de volgende conclusies:*

"...Tenons enfin compte des entorses à la procédure telles que décrites ci-avant qui n'auront finalement pour effet que d'affaiblir un dossier déjà sensible"

3.7.3 *Conclusies*

Overwegende dat de vaststellingen m.b.t. "PV de transcription de prise de notes " en met de fotoherkenning reeds uitvoerig werden geanalyseerd in de delen van dit onderzoek die betrekking hebben op de analyse van de Ant 256 en van het PV van DERNICOURT van 10 oktober 1997.

Overwegende dat m.b.t. de vaststellingen gedaan rond het penitentiair verlof van WEINSTEIN de herlezers verwijzen naar een PV Nr 15248<u>8</u> van 10 <u>maart</u> 1997 om hun redenering te staven.

Overwegende dat de redenering van de herlezers echter wordt ontkracht door de vaststelling dat er verschillen zijn tussen het voorblad van het PV en het PV zelf en dat het derhalve een PV betreft dat zeven maanden later is opgesteld met name op 16 <u>oktober</u> 1997.

Overwegende dat de vaststelling: *"... **Que penser du procès-verbal 151.891 rédigé en date du <u>18.06.1997</u> et renseignant une partie de l'information connue depuis quatre mois** et annonçant une demande complémentaire de renseignements pour laquelle la réponse est déjà connue ?"* niet objectiveerbaar is, aangezien ENERZIJDS blijkt dat de onderzoekers de bevoegde magistraten reeds op 28 februari 1997 hadden ingelicht over de periode van opsluiting van WEINSTEIN en ANDERZIJDS blijkt dat ze inderdaad onvoldoende informatie hadden over het penitentiair verlof van WEINSTEIN.

Overwegende dat de vaststellingen, onverminderd het feit of ze bewezen zijn of niet, toch niet imputeerbaar zijn aan Adjt DE BAETS.

Gelet op bovenvermelde overwegingen stel ik vast dat er onvoldoende of geen elementen aanwezig zijn in het dossier om de vaststellingen van de herlezing Ant 401 "...Les anomalies déjà dénoncées dans le rapport de relecture N° Ant/256 du 02.07.1997 semblent se confirmer à savoir que les auditions sont dirigées et les questions parfois suggestives. Cette façon de procéder est exploitée par le témoin pour répondre aux questions..." te objectiveren of voor wat betreft bepaalde vaststellingen ten laste te leggen van Adjt DE BAETS.

3.8 Derde herlezing door een ploeg o.l.v. 1MDC DERNICOURT (Ant 450/97) (N Ant 450/97 d.d. 12 januari 1998) verhoren: 10-13

Er wordt in dit verslag geschreven dat de vaststellingen van twee vorige herlezingen worden bevestigd.
Voor de rest bevat dit document hoofdzakelijk vaststellingen en verificaties die tot doel hebben de verklaringen van X1 te objectiveren. Ik heb dan ook geen objectieve reden om dit verslag verder te analyseren.

3.9 Vierde herlezing door een ploeg o.l.v. 1MDC DERNICOURT (Ant 59/98) (N Ant 59/98 d.d. 5 februari 1998) verhoren: 14-17

De herlezers schrijven hier ook dat deze herlezing de vaststellingen van de drie vorige herlezingen bevestigt. Er werd tijdens de herlezingen nog een aantal verificaties uitgevoerd m.b.t. de geloofwaardigheid van de verklaringen van de getuige X1. Zoals voor het derde herlezingverslag moet ik hier vaststellen dat ik onvoldoende elementen heb om dit verslag aan een onderzoek te onderwerpen.

